

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ
ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ

ΔΙΔΡΥΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

**«Δημιουργική Γραφή
και
Κινηματογραφική – Τηλεοπτική Συγγραφή»**

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Θέμα:
**Αφηγηματολογικές προσεγγίσεις στον λογοτεχνικό
και κινηματογραφικό - τηλεοπτικό Βιζυηνό.**
«Το Αμάρτημα Της Μητρός Μου»:
Διασκευή σε μίνι σειρά δύο επεισοδίων

Γεώργιος Ευαγγέλου
(ΑΕΜ: 7522)

Επιβλέπουσα καθηγήτρια: Κλεονίκη Δρούγκα

Φλώρινα 2022

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Θέμα:

**Αφηγηματολογικές προσεγγίσεις στον λογοτεχνικό
και κινηματογραφικό - τηλεοπτικό Βιζυηνό.**

«Το Αμάρτημα Της Μητρός Μου»:

Διασκευή σε μίνι σειρά δύο επεισοδίων

Φοιτητής: Γεώργιος Ευαγγέλου (ΑΕΜ 7522)

Επιβλέπουσα καθηγήτρια: Κλεονίκη Δρούγκα

**Εξεταστική επιτροπή: Παναγιώτης Ιωσηφέλης
Τριαντάφυλλος Κωτόπουλος**

Φλώρινα 2022

Ευχαριστώ θερμά την κυρία Δρούγκα, επιβλέπουσα καθηγήτριά μου, για την πολύτιμη επιστημονική και ανθρώπινη καθοδήγηση και υποστήριξη.

Θερμά, ευχαριστώ, επίσης, τον κύριο Παναγιώτη Ιωσηφέλη, διευθυντή και καθηγητή του συγκεκριμένου τομέα, καθώς και όλους τους καθηγητές μας, που κατά τη διάρκεια αυτών των δυο ετών μας μύησαν στον υπέροχο και ιδιαίτερο κόσμο του σεναρίου, μεταδίδοντας τις γνώσεις τους με υπομονή, κατανόηση, μεράκι και ανθρωπιά.

Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω και όλους τους συμφοιτητές μου για όσα ζήσαμε και είπαμε εντός και εκτός μαθημάτων. Μοιραστήκαμε τις ιδέες μας, τις αγωνίες μας, συμβουλέψαμε, συμφωνήσαμε, διαφωνήσαμε, γελάσαμε... Σίγουρα, όμως, κερδίσαμε πολλά ο ένας από τον άλλο.

Ήταν ένα απολαυστικό ταξίδι!

Εις το επανιδείν.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ

1. Αφηγηματολογικές προσεγγίσεις στη λογοτεχνία και τον κινηματογράφο	5
1.1. Η αφήγηση	5
1.2. Ο αφηγητής	5
1.3. Αφηγηματική απόσταση (σκοπιά / προοπτική / οπτική γωνία / εστίαση)	7
1.4. Αφηγητής και εστίαση στον κινηματογράφο	8
1.5. Ο αποδέκτης της αφήγησης	10
1.6. Ο χρόνος στη λογοτεχνία και τον κινηματογράφο	10

ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ

2. Χαρακτηριστικά του Γεώργιου Βιζυηνού ως διηγηματογράφου	13
---	----

ΤΡΙΤΟ ΜΕΡΟΣ

3. Αφηγηματολογικές προσεγγίσεις στο «διήγημα» του Βιζυηνού στον κινηματογράφο, την τηλεόραση και τη λογοτεχνία	14
3.1. Η ταινία «Το Μόνον Της Ζωής Του Ταξείδιον»	14
3.2. Λίγα λόγια για το διήγημα	14
3.3. Η Πλοκή του διηγήματος	14
3.4. Προσέγγιση	15
4. Η τηλεοπτική σειρά «Ποιος ήταν ο φονεύς του αδερφού μου»	17
4.1. Λίγα λόγια για το διήγημα	18
4.2. Η πλοκή του διηγήματος	18
4.3. Προσέγγιση	18
5. Το διήγημα «Το αμάρτημα της μητρός μου».	20
5.1. Λίγα λόγια για το διήγημα	20
5.2. Η πλοκή του διηγήματος	20
5.3. Προσέγγιση	21
5.3.1. Το αυτοβιογραφικό στοιχείο	22
5.3.2. Ο τίτλος	24
5.3.3. Η γλώσσα	24
Βιβλιογραφικές αναφορές	26

ΤΕΤΑΡΤΟ ΜΕΡΟΣ

Το σενάριο των δυο επεισοδίων της διασκευής σε μίνι σειρά του διηγήματος «Το αμάρτημα της μητρός μου»	29
Επεισόδιο 1ο	29
Επεισόδιο 2ο	94

ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ

1. Αφηγηματολογικές προσεγγίσεις στη λογοτεχνία και τον κινηματογράφο.

1.1 Η αφήγηση

Με τον όρο αφήγηση εννοείται κυρίως η επικοινωνιακή πράξη με την οποία παρουσιάζεται γραπτά ή προφορικά ένα γεγονός ή μια σειρά γεγονότων, πραγματικών ή μυθοπλαστικών (Παρίσης, 2015). Υπό αυτή την έννοια, η αφήγηση, εκτός απ' το ότι αποτελεί κομμάτι της καθημερινής ζωής, συναντάται σε διάφορες μορφές τέχνης όπως η λογοτεχνία και ο κινηματογράφος, και προϋποθέτει τουλάχιστον αφενός την ύπαρξη ενός πομπού και ενός δέκτη, καθώς «τόσο στο μυθιστόρημα, όσο και στον κινηματογράφο υπάρχει πάντα η ζωντανή παρουσία του ανθρώπου» (Ραφαηλίδης, 1996: 153), αφετέρου του μηνύματος που μεταφέρεται. Ως αφήγηση μπορεί να εννοηθεί και το ίδιο το μήνυμα, η ιστορία που μεταφέρεται, και που χαρακτηρίζεται από τη διαδοχή των γεγονότων και τον τρόπο οργάνωσης αυτών με ποικίλες σχέσεις όπως οι σχέσεις αιτίου αποτελέσματος. Τέλος, ως τέτοια μπορεί να εννοηθεί και το αποτέλεσμα της όλης διαδικασίας (κείμενο, ταινία, τηλεοπτική σειρά κ.ά.) .

Όσον αφορά τη μεταφορά ενός λογοτεχνικού έργου στον κινηματογράφο ή την τηλεόραση, δεν μπορεί να αγνοηθεί η σημασία της αφήγησης σε κάθε περίπτωση, καθώς και το ότι η απήχηση και η διαχρονικότητα του κινηματογράφου οφείλεται στην ικανότητα αυτής, στοιχείο που συναντάται και στη λογοτεχνία (Σταματοπούλου, 2003). Σύμφωνα, άλλωστε, με τον Christian Metz «Η ταινία μας λέει συνεχείς ιστορίες. 'Λέει' πράγματα που θα μπορούσαν να μεταφερθούν επίσης στη γλώσσα των λέξεων. Όμως τα λέει διαφορετικά [...] Η βασική φόρμουλα, που δεν άλλαξε ποτέ, είναι αυτή που συνίσταται στο να δημιουργεί μια μεγάλη συνεχή ενότητα που λέει μια ιστορία και που ονομάζεται 'ταινία'»¹ (Metz, 1974: 44-45). Έτσι, αν και λογοτεχνία και κινηματογράφος χρησιμοποιούν διαφορετική γλώσσα ή και με διαφορετικό τρόπο τη γλώσσα, χαρακτηρίζονται από κοινές συμβατικές αφηγηματικές δομές και τεχνικές όπως η πλοκή, ο αφηγητής, ο αφηγηματικός χρόνος, οι χαρακτήρες, η περιγραφή κ.α. (Greimas, 1970).

1.2. Ο αφηγητής

Η αφηγηματολογία, λοιπόν, ως κλάδος που μελετά

¹ "Film tells us continuous stories; it "says" things that could be conveyed also in the language of words; yet it says them differently [...] The basic formula, which has never changed, is the one that consists in making a large continuous unit that tells a story and calling it a "movie." (Metz C. *Film language: A semiotics of the cinema*, μτφρ. Michael Taylor, New York: Oxford University press, 1974: 44-45)

τις έννοιες και τις αρχές της αφήγησης, προσπάθησε να δώσει απάντηση και στο ερώτημα «ποιος αφηγείται». Σε παλαιότερες εποχές, συνηθιζόταν η ταύτιση του αφηγητή με το πρόσωπο του συγγραφέα, γεγονός που οδήγησε στο να τοποθετείται το κείμενο σε δεύτερη μοίρα. Αν και η ύπαρξη του αφηγητή αμφισβητήθηκε από παλαιότερους και σύγχρονους θεωρητικούς, και ύστερα από τη διατύπωση αφηρημένων θεωριών όπως αυτή του Thomas Mann περί «πνεύματος της αφήγησης» ή και πιο συγκεκριμένες όπως αυτές των Stanzel και Todorov που δέχονται την ύπαρξή του αλλά αγνοούν τους εστιαστές (Κακλαμανίδου, 2005: 49-53), σήμερα είναι αποδεκτές οι θεωρίες που προσεγγίζουν το ζήτημα διαφορετικά, και οι οποίες διακρίνουν τον αφηγητή από τον συγγραφέα υποστηρίζοντας ότι ο συγγραφέας είναι ένα πρόσωπο έξω από το κείμενο, ενώ ο φορέας της αφήγησης «δεν υπάρχει παρά μέσα στα πλαίσια του πλασματικού λόγου (και) είναι ένα κατασκεύασμα από λέξεις» (Μουλλάς, 1984: 59), χωρίς αυτό να σημαίνει πως δεν υπάρχουν απόψεις που συμπληρώνουν η μια την άλλη ή και αντικρουόμενες, ως προς τη θέση, το ρόλο και τα είδη των αφηγητών (Παρίσης, 2015).

Ο Seymour Chatman, έχοντας ως -κυρίως ποσοτικό- κριτήριο τα ίχνη που αφήνει στο κείμενο αυτός που «ομιλεί»/αφηγείται, προχωρά σε διάκριση ανάμεσα σε **καλυμμένο αφηγητή (covert)**, ο οποίος δεν φαίνεται στο κείμενο και απλώς μεταδίδει τα γεγονότα (**διαφανείς αφηγήσεις**)² και σε **φανερό αφηγητή (overt)**, ο οποίος έχει επίγνωση του αφηγηματικού του ρόλου, αναφέρεται στην ιδιότητά του και προχωρά σε ποικίλους σχολιασμούς (**αδιαφανείς αφηγήσεις**) (Chatman, 1978). Όσο, μάλιστα, περισσότερα είναι τα «ταυτοποιητικά» χαρακτηριστικά, τόσο πιο αισθητή είναι η παρουσία του, ενισχύοντας ή υπονομεύοντας την αληθοφάνεια (Chatman, 1978), καθώς δύναται η ρεαλιστική ψευδαίσθηση να διαρρηχθεί (Delcroix - Fernand, 2000).

Ο Wayne C. Booth (1961) υιοθετώντας τέσσερα διαφορετικά κριτήρια, τη συμμετοχή (και το βαθμό συμμετοχής) ή μη συμμετοχή του αφηγητή στην ιστορία, τη συνείδηση του ρόλου του ως αφηγητή, το επίπεδο/βαθμό της γνώσης των γεγονότων που αφηγείται, και τέλος την εμπιστοσύνη που αποπνέει στον αναγνώστη ως προς τα λεγόμενά του, διακρίνει τους αφηγητές αντίστοιχα σε **δραματοποιημένους** και **μη δραματοποιημένους**, **αυτοσυνειδητοποιημένους** και **μη αυτοσυνειδητοποιημένους**, **προνομιακούς** και **περιορισμένους**, **αξιόπιστους** και **αναξιόπιστους**.

Η πιο ολοκληρωμένη, ωστόσο, θεωρία διατυπώνεται από τον **Gérard Genette** (Genette, 1972), ο οποίος προβαίνει στην ταξινόμηση των αφηγητών ανάλογα με τη συμμετοχή τους ή μη στην ιστορία, και το αφηγηματικό επίπεδο στο οποίο

² τονίζει, ωστόσο, ότι πάντα υπάρχουν στοιχεία που πιστοποιούν την παρουσία του.

ανήκουν. Βάσει του πρώτου κριτηρίου, όταν ο αφηγητής συμμετέχει στην ιστορία, αποτελεί δηλαδή πρόσωπο της αφήγησης, χαρακτηρίζεται ως **ομοδιηγητικός (homodiégétique)**. Δεν ενδιαφέρει αν είναι πρωταγωνιστής, παρατηρητής ή αυτόπτης μάρτυρας για να χαρακτηριστεί ως τέτοιος, καθώς αρκεί η συμμετοχή του. Αν βέβαια ο ομοδιηγητικός αφηγητής είναι πρωταγωνιστής/βασικός ήρωας, τότε είναι και **αυτοδιηγητικός (autodiégétique)**. Αν ο αφηγητής δεν έχει καμιά συμμετοχή στα γεγονότα, τότε χαρακτηρίζεται ως **ετεροδιηγητικός (hétérodiégétique)** (Genette, 1972).

Ως προς το αφηγηματικό επίπεδο διακρίνονται δύο είδη αφηγητή: ο **εξωδιηγητικός** (αφηγητής α΄ βαθμού) που αποτελεί τον κύριο αφηγητή της ιστορίας και την διηγείται αφού αυτή έχει ολοκληρωθεί, και ο **ενδοδιηγητικός** (αφηγητής β΄ βαθμού), που αποτελεί πρόσωπο της ιστορίας και αναλαμβάνει τη διήγηση μια άλλης ιστορίας στο πλαίσιο της κύριας. Έτσι η αφήγηση αποτελείται από δυο επίπεδα, αυτό της κύριας αφήγησης και αυτό της εγκιβωτισμένης.

Ο Genette ουσιαστικά διακρίνει τρία αφηγηματικά επίπεδα:

Το **εξωδιηγητικό επίπεδο**, που αφορά γεγονότα που είναι εξωτερικά ως προς το κείμενο (πχ. εισαγωγή)

Το **διηγητικό ή ενδοδιηγητικό επίπεδο**, το οποίο περιλαμβάνει γεγονότα της κύριας αφήγησης.

Το **μεταδιηγητικό ή υποδιηγητικό επίπεδο**, το οποίο συγκροτούν δευτερεύουσες αφηγήσεις που ενσωματώνονται στην κύρια. Οι σχέσεις της μεταδιήγησης με την αφήγηση δύναται να είναι αιτιακές (επεξηγηματικές) ή θεματικές επηρεάζοντας θετικά ή αρνητικά την κύρια αφήγηση (Μπούσια, 2010: 31)

Με το συνδυασμό του κριτηρίου συμμετοχής στην ιστορία και του αφηγηματικού επιπέδου, παρατηρούνται τέσσερις τύποι αφηγητή:

Εξωδιηγητικός-ετεροδιηγητικός

Εξωδιηγητικός-ομοδιηγητικός

Ενδοδιηγητικός-ετεροδιηγητικός

Ενδοδιηγητικός-ομοδιηγητικός (μεταδιηγητικό επίπεδο).

1.3. Αφηγηματική απόσταση (σκοπιά / προοπτική / οπτική γωνία / εστίαση)

Οι πρώτες προσπάθειες προσέγγισης του ζητήματος της οπτικής γωνίας από την οποία πραγματοποιείται μια αφήγηση, παρατηρούνται ήδη στην αρχαιότητα. Η Πλατωνική / Σωκρατική θέση περί δυο τρόπων παρουσίασης του λόγου, της διήγησης, όταν ο εκφορέας είναι ο ίδιος ο ποιητής, και της μίμησης, όταν ο ποιητής προσπαθεί να δημιουργήσει την ψευδαίσθηση ότι δεν εκφέρει το λόγο ο ίδιος αλλά κάποιος άλλος χαρακτήρας (Σκουτερόπουλος, 2006), επανήλθε στη διάρκεια του περασμένου αιώνα, και συνέβαλε στη δημιουργία της

θεωρίας περί διάκρισης μεταξύ του «λέω» (**telling**) και του «δείχνω» (**showing**), όπως αυτή διατυπώθηκε από τον Henry James (1991). «λέω» σημαίνει ότι ο αφηγητής μεταφέρει τα γεγονότα, τη δράση, τα λόγια των ηρώων, ενώ «δείχνω» σημαίνει πως ο λόγος περνά στους ήρωες και οι εξελίξεις και καταστάσεις διαφαίνονται μέσα από το λόγο τους (James, 1991 και Παρίσης, 2015). Σε κάθε περίπτωση, καμία από τις δυο τεχνικές δεν παρατηρείται ξεκάθαρα σε ένα κείμενο, αλλά συνδυασμός τους, με συχνό φαινόμενο την επικράτηση της μιας. Οι θεωρητικοί των επόμενων ετών ακολούθησαν τη θεωρία του James, καταλήγοντας στη σύνδεση του αφηγητή με την αφηγηματική σκοπιά και σε απόπειρες διαμόρφωσης τυπολογιών οπτικής γωνίας (Παρίσης, 2015).

Και σε αυτό το ζήτημα ο Genette, αφού απέρριψε ως απατηλές διακρίσεις όπως **μίμηση/διήγηση**, «λέω/ δείχνω» και έννοιες όπως «οπτική γωνία», διέκρινε ανάμεσα στο ποιος βλέπει και το ποιος μιλά, δείχνοντας ότι «ο αφηγητής δεν ταυτίζεται αναγκαστικά με την οπτική γωνία μέσα απ' την οποία φιλτράρεται η αφηγηματική πληροφορία. Μ' άλλα λόγια, ο αφηγητής δεν είναι πάντοτε ο εικονολήπτης της ιστορίας που αφηγείται» (Παρίσης, 2015: 32).

Έτσι ο Genette (1972) εισάγει την έννοια της **εστίασης** και διακρίνει τρεις διαφορετικούς τύπους:

Αφήγηση με μηδενική εστίαση: Ο αφηγητής γνωρίζει περισσότερα από όσα γνωρίζουν τα πρόσωπα της ιστορίας. Πρόκειται κυρίως για τριτοπρόσωπη αφήγηση (Genette, 1972). Η εστίαση αυτή αντιστοιχεί σε έναν παντογνώστη αφηγητή/αφηγητή Θεό (Μουλλάς, 1984).

Αφήγηση με εσωτερική εστίαση: Ο αφηγητής γνωρίζει όσα και τα πρόσωπα της ιστορίας και όσα του επιτρέπει η ανθρώπινη φύση του. Η αφήγηση μπορεί να είναι πρωτοπρόσωπη (α' ενικό) ή τριτοπρόσωπη. Αυτού του είδους η εστίαση μπορεί να είναι σταθερή, όταν όλες οι πληροφορίες μεταφέρονται από την οπτική ενός χαρακτήρα, εναλλασσόμενη/μεταβλητή, όταν οι πληροφορίες παρουσιάζονται διαδοχικά από διαφορετικές οπτικές, ή πολλαπλή, όταν το ίδιο γεγονός παρουσιάζεται μέσα από την οπτική πολλών προσώπων.

Αφήγηση με εξωτερική εστίαση: Ο αφηγητής γνωρίζει λιγότερα από τους χαρακτήρες της ιστορίας, οι οποίοι παρουσιάζονται μόνος ως προς την εξωτερική τους δράση, χωρίς να υπάρχει πρόσβαση σε σκέψεις και συναισθήματά τους.

Σε ένα έργο μπορεί να υπάρχει και συνδυασμός των παραπάνω τύπων εστίασης ή και διευρυμένες μορφές τους.

1.4. Αφηγητής και εστίαση στον κινηματογράφο

Το ζήτημα του αφηγητή, και ιδίως της αφηγηματικής φωνής, και της εστίασης, απασχόλησε τη συγκριτική αφηγηματολογία, και το ερώτημα «ποιος μιλά στην

κινηματογραφική αφήγηση» οδήγησε στην υιοθέτηση πλήθους ορολογιών, οι οποίες παρά τη σύγχυση που συχνά προκαλούν, οδηγούν στην παραδοχή της αναγκαιότητας για μια διαφορετική θεώρηση, σε σχέση με τη λογοτεχνική προσέγγιση, των παραπάνω ζητημάτων, και αυτό διότι η εκφραστική ετερογένεια της κινηματογραφικής αφήγησης συνίσταται στη συνδυαστική χρήση ποικίλων εκφραστικών μέσων (Λεοντάρης, 2001). Όπως αναφέρει ο Gardies (1993) «Στον κινηματογράφο, [...] η αφήγηση περνάει αναγκαστικά από ένα εστιακό σημείο, το οπτικό εστιακό σημείο του φακού. [...] Από τη στιγμή που η κινούμενη εικόνα είναι σημειολογικά πρωταρχική στον κινηματογράφο, δεν μπορώ να πω χωρίς προβολή, και δεν μπορώ να δείξω χωρίς να περάσω από ένα εστιακό σημείο»³. Και συμπληρώνει πως το «δείχνω» ισοδυναμεί με το «λέω», με ένα σχήμα αντίστροφο του λογοτεχνικού, παρέχοντας πληροφορίες με επιβεβαιωτικό ή υποθετικό χαρακτήρα (Gardies, 1993).

Ο Francis Vanoye (1989), υιοθετώντας τη θεωρία του Genette, διέκρινε την κινηματογραφική εστίαση σε **μηδενική**, κατά την οποία η κάμερα με τα πανοραμικά της πλάνα ισοδυναμεί με τον παντογνώστη αφηγητή, και σε **εσωτερική** (σταθερή ή εναλλασσόμενη), η οποία επιτυγχάνεται με τρόπους όπως είναι το σχόλιο «off», η υποκειμενική λήψη (point of view shot: ταυτοποίηση της κάμερας με τα μάτια του ήρωα· βλέπουμε ό,τι βλέπει ο ήρωας «μέσα από τα μάτια του»), και άλλες πιο σύνθετες τεχνικές όπως αυτή με το ένα πλάνο πάνω στο άλλο (surimpressions) (Κακλαμανίδου, 2005: 57-58). Ακολούθως, η αφηγηματική φωνή μπορεί να εντοπιστεί μέσω τεχνικών όπως το voice over (ακούμε τη φωνή ενός χαρακτήρα, χωρίς να τον βλέπουμε, οι υποκειμενικές λήψεις (point of view shot), πλάνα που δείχνουν ότι ο ήρωας σκέφτεται, ονειρεύεται, φαντάζεται, και η τεχνική champ-contre-champ («η εναλλαγή ανάμεσα στο χαρακτήρα που βλέπει και σε αυτό που βλέπει ο χαρακτήρας») (Vanoye στο Κακλαμανίδου, 2005, σ. 61) (Κακλαμανίδου, 2005).

Βασιζόμενοι, επίσης, στο σχήμα του Genette, οι Robert Stam (1992) και André Gardies (1993), και διαφοροποιούμενοι απλώς ως προς την ορολογία, κατηγοριοποιούν τον αφηγητή σε **εξωδιηγητικό**, όταν ο αφηγητής τοποθετεί το θεατή έξω από τα δρώμενα μέσω πανοραμικών πλάνων και σχολιασμών, και **ενδοδιηγητικό**, όταν αφηγείται την ιστορία μέσα στην αφηγηματική πράξη. Περαιτέρω ο δεύτερος διακρίνεται σε **ομοδιηγητικό**, όταν συμμετέχει στην ιστορία είτε ενεργά είτε ως μάρτυρας, και σε **ετεροδιηγητικό** όταν είναι μέρος του αφηγηματικού κόσμου αλλά έξω από τη ιστορία που αφηγείται (Κακλαμανίδου, 2005: 60).

³ "au cinéma, [...] le récit passe obligatoirement par un foyer, le foyer optique de l'objectif. [...] Dès lors que l'image mouvante est sémiologiquement première au cinéma, je ne puis raconter sans montrer, et je ne puis montrer sans passer par un foyer" (Gardies, André. *Le récit filmique*. Paris: Hachette, 1993: 100).

Ο Christian Metz (1968) προσαρμόζοντας τη θεωρία του Genette στην κινηματογραφική αφήγηση, προβαίνει αρχικά σε διάκριση ανάμεσα σε **εξωδιηγητικό** και **ενδοδιηγητικό αφηγητή**. Έκαστος μπορεί να είναι **ομοδιηγητικός** ή **ετεροδιηγητικός**. Στην πρώτη περίπτωση, ως ομοδιηγητικός μπορεί να θεωρηθεί αυτός που αποτελεί πρόσωπο της ιστορίας και με τη δική του φωνή μεταφέρει ή σχολιάζει (π.χ. με σχόλιο off) τη δική του ιστορία (π.χ. σε flashback), ενώ στη δεύτερη περίπτωση η αφηγηματική πράξη ανήκει στον αφηγηματικό κόσμο χωρίς τη δική του φωνή (πχ. flash back χωρίς σχόλιο off). Αντιστοίχως, ετεροδιηγητικός μπορεί να θεωρηθεί στην πρώτη περίπτωση ο αφηγητής που δεν αποτελεί πρόσωπο της ιστορίας αλλά έχει το ρόλο ενός ουδέτερου σχολιαστή, ενώ στη δεύτερη περίπτωση αυτός που αποτελεί μάρτυρα μιας ιστορίας από την οποία ο ίδιος είναι απών, η αφήγησή του, ωστόσο, είναι μέρος του μυθοπλαστικού κόσμου. (Λεοντάρης, 2001 και Vanoye-Goliot, 1992).

1.5. Ο αποδέκτης της αφήγησης

Ομοίως, ως προς τον αποδέκτη της αφήγησης, αυτός μπορεί να είναι **εξωδιηγητικός**, όταν ο αφηγητής απευθύνεται σε ένα πρόσωπο έξω από την ιστορία (αδιάφορο αν αυτός είναι ο εκάστοτε αναγνώστης (πιο σπάνια) ή ένα υποτιθέμενο ακροατήριο), ή **ενδοδιηγητικός**, δηλαδή «χαρακτήρας που συμμετέχει ενεργά στην ιστορία» που σε δεδομένη στιγμή βρίσκεται στη θέση του ακροατή (Genette στο Παρίσης, 2016)

1.6. Ο χρόνος στη λογοτεχνία και τον κινηματογράφο

Αντίστοιχη με τη διάκριση των Ρώσων φορμαλιστών (Jakobson, Shklovsky, Tynianov, Eichenbaum κ.α.) μεταξύ **ιστορίας** (ο μύθος/η υπόθεση, όπως τα γεγονότα έχουν εξελιχθεί «πραγματικά») και **πλοκής** (η αφηγηματική δομή/ο ιδιαίτερος τρόπος οργάνωσης - προώθησης της ιστορίας/μύθου) είναι και η διάκριση του Genette ανάμεσα σε **ιστορία** (η «πραγματική σειρά των γεγονότων) και **αφήγηση** (η σειρά και διάρθρωση των γεγονότων) (Τζιόβας, 1987: 55, Τζούμα 2020). Ο χρόνος, επομένως, της ιστορίας αφορά τη πραγματική/φυσική χρονική ακολουθία των γεγονότων που διαδραματίζονται σε ένα έργο, ενώ ο χρόνος της αφήγησης αφορά τον ιδιαίτερο τρόπο παρουσίασης των γεγονότων από τον αφηγητή. Ο Genette (1972) διαιρεί την αφηγηματική οργάνωση του χρόνου στη βάση τριών κριτηρίων: την **τάξη ή ακολουθία ή σειρά**, τη **διάρκεια** και τη **συχνότητα**.

Η τάξη ή ακολουθία ή σειρά, αφορά τη σχέση ανάμεσα στη διαδοχή των γεγονότων στην ιστορία και τη σειρά με την οποία αυτά παρουσιάζονται στο αφηγηματικό έργο. Συχνά, δύναται να παραβιαστεί η χρονική σειρά και ροή των γεγονότων, η παρουσίαση δηλαδή των γεγονότων με τη σειρά

που συνέβησαν (γραμμική αφήγηση), μέσω **αναχρονιών**. Οι αναχρονίες διακρίνονται σε **αναλήψεις** (αναδρομές) και **προλήψεις**.

Ανάληψη είναι η αφήγηση γεγονότων που συνέβησαν σε προγενέστερο σημείο από αυτό που βρισκόμαστε σε μια συγκεκριμένη στιγμή. (Στον κινηματογράφο αποδίδεται με τον όρο **flashback**).

Πρόληψη είναι η παρουσίαση «μελλοντικών» γεγονότων, δηλαδή πρόωρη παρουσίαση γεγονότων που στο χρόνο της ιστορίας συνέβησαν μετά το σημείο στο οποίο βρισκόμαστε⁴. (Στον κινηματογράφο χρησιμοποιείται ο όρος **flashforward**).

Άλλες τεχνικές με τις οποίες παραβιάζεται η φυσική ακολουθία των γεγονότων:

In media(s) res (στη μέση των πραγμάτων): Η ιστορία δεν ξεκινάει από την αρχή, αλλά από ένα «σημαντικό» σημείο της πλοκής. Με αναδρομές στο παρελθόν, καλύπτεται το προγενέστερο κενό.

Εγκιβωτισμός/εγκιβωτισμένη αφήγηση: Μια δευτερεύουσα αφήγηση παρεμβάλλεται στην κύρια, διακόπτοντας την ομαλή ροή του χρόνου.

Παρέκβαση: Προσωρινή διακοπή της ροής των γεγονότων με αναφορά σε θέμα που δεν σχετίζεται άμεσα με την ιστορία. Η παρέκβαση μπορεί να λάβει και τη μορφή σχόλιου.

Προϊδεασμός/προσήμανση: Υπαινιγμοί με τους οποίους προετοιμάζεται (κυρίως ψυχολογικά) ο αναγνώστης για το τι θα ακολουθήσει.

Προοικονομία: Τρόπος διευθέτησης των γεγονότων και δημιουργίας προϋποθέσεων ώστε τα όσα ακολουθήσουν στην πλοκή να φαίνονται λογικά και ως φυσική εξέλιξη.

Η **διάρκεια** αφορά τη σχέση ανάμεσα στη διάρκεια των γεγονότων στην ιστορία και τη διάρκειά τους (ή ακόμα και τη μη ύπαρξη ορισμένων από αυτών) στην αφήγηση. Με βάση την έκταση που καταλαμβάνει η αφήγησή τους, μπορεί να επιτευχθεί **επιτάχυνση** ή **επιβράδυνση** του ρυθμού αφήγησης (ανισοχρονία), καθώς και **ισοχρονία**.

Πιο συγκεκριμένα με την **επιτάχυνση** στην αφήγηση, ο χρόνος της ιστορίας συμπυκνώνεται καθώς είτε μέσω «περίληψης» αποδίδονται συνοπτικά και σύντομα μικρά έως μεγάλα τμήματα της ιστορίας, είτε παρατηρείται «έλλειψη» δηλαδή αποσιώπηση τμήματος ή τμημάτων της ιστορίας.

Με την **επιβράδυνση** ο χρόνος της αφήγησης παρατείνεται, καθώς τμήμα της ιστορίας διαρκεί (αναλογικά) στην αφήγηση περισσότερο. Αυτό επιτυγχάνεται με την «παύση», μέσω

⁴ Ύστερα από τη μετάβαση αυτή ακολουθεί επαναφορά στο σημείο που βρισκόμασταν πριν ή έστω σε ένα μεταγενέστερο σημείο που χρονικά συνέβη πριν την αναφορά των γεγονότων που παρουσιάστηκαν μέσω της πρόληψης, καθώς σε αντίθετη περίπτωση, αν δηλαδή η αφήγηση συνεχίζει γραμμικά από το σημείο των μεταγενέστερων γεγονότων και έπειτα, έχουμε να κάνουμε επιτάχυνση μέσω έλλειψης.

περιγραφών (περιγραφικές παύσεις, όταν η περιγραφή λειτουργεί ως παύση, και διηγητικές περιγραφές, όταν καταγράφονται οι σκέψεις και η ψυχική κατάσταση του χαρακτήρα), παρεκβάσεων και σχολίων (συλλογιστική παρέκβαση) (Genette, 1982 στο Μπούσια, 2010: 38-42). Τέλος, περίπτωση **ισοχρονίας** αποτελεί η «σκηνή». Σκηνή υπάρχει στις περιπτώσεις του διαλόγου και του μονολόγου.

Η θεωρία του Genette μπορεί να έχει εφαρμογή και στον κινηματογράφο. Πιο συγκεκριμένα, ωστόσο, ως προς την κινηματογραφική αφήγηση και λαμβάνοντας υπόψη και έναν επιπλέον παράγοντα, το **χρόνο προβολής**, θεωρίες κάνουν λόγο για ποικίλους τρόπους (ανάλογους σε σημεία με αυτούς του Genette), με τους οποίους μπορεί να υπάρξει διαχείριση της διάρκειας της ιστορίας. Έτσι, «είναι πιθανό, για παράδειγμα, ένα πλάνο να υπονοεί μεγαλύτερη διάρκεια αφήγησης και ιστορίας από εκείνη που καταλαμβάνει στο χρόνο προβολής». (Σταματοπούλου, 2003: 143).

Ο Bordwell, προβαίνει στη διάκριση των σχέσεων διάρκειας οι οποίες μπορούν συμπτυχθούν στις εξής: τη **μείωση**, τη **διαστολή** και την **ισοδυναμία** (Σταματοπούλου, 2003).

Μείωση σημαίνει ότι η διάρκεια της ιστορίας, παρουσιάζεται συντομευμένα. Αυτό επιτυγχάνεται με την **έλλειψη** και τη **συμπύκνωση**.

Η **έλλειψη** και εδώ υποδηλώνει ότι ένα τμήμα της διάρκειας της ιστορίας παραλείπεται. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί κυρίως με παράληψη διακριτών τμημάτων της ιστορίας (Bordwell), με σκηνές «σεκάνς-μοντάζ» που εκλαμβάνονται από τον θεατή ως μια μορφή περίληψης γεγονότων, καθώς δύναται αυτός συχνά να διακρίνει και τα τμήματα του χρόνου της ιστορίας τα οποία έχουν παραληφθεί, ή με *voice over*, μέσω του οποίου μπορεί να γίνει αντιληπτό ότι παραλείπονται τμήματα της ιστορίας (Σταματοπούλου, 2003).

Με τη **συμπύκνωση**, η διάρκεια του χρόνου της ιστορίας και της αφήγησης ξεπερνά τη διάρκεια προβολής, η οποία συρρικνώνει το χρόνο της ιστορίας και της αφήγησης. Δεν υπάρχει χρόνος που παραλείπεται, απλώς ο χρόνος περιορίζεται με συγκεκριμένους τρόπους, χωρίς την τεχνική των ελλείψεων.

Από την άλλη πλευρά, η **διαστολή** του χρόνου της ιστορίας είναι δυνατή μέσω της **παρεμβολής** και της **πλάτυνσης**.

Κατά την **παρεμβολή**, παρατηρούνται προσθήκες που διαστέλλουν το χρόνο της ιστορίας.

Με την **πλάτυνση**, επεκτείνεται μια αναπαριστάμενη δράση, όπως συμβαίνει, για παράδειγμα, με τη χρήση της «αργής κίνησης» (*slow motion*).

Τέλος, **ισοδυναμία** σημαίνει ότι η διάρκεια της ιστορίας είναι ίση με τη διάρκεια της αφήγησης και της προβολής. (Σταματοπούλου, 2003)

Το κριτήριο της **συχνότητας**, σχετίζεται με τη σχέση ανάμεσα στις φορές που συνέβη κάτι στην ιστορία και στις φορές που αυτό αναφέρεται στην αφήγηση. Και στην περίπτωση αυτή, η οποία έχει ισχύ και στον κινηματογράφο, ο Genette παρουσιάζει μια ολοκληρωμένη θεωρία, διακρίνοντας τέσσερεις περιπτώσεις:

Μοναδική αφήγηση: Αφήγηση μια φορά αυτού που συνέβη μια φορά.

Πολυμοναδική αφήγηση: Αφήγηση πολλές φορές αυτού που συνέβη πολλές φορές.

Επαναληπτική αφήγηση: Αφήγηση πολλές φορές αυτού που συνέβη μία φορά.

Θαμιστική αφήγηση: Αφήγηση μια φορά αυτού που συνέβη πολλές φορές. Πρόκειται για μια και μόνο αναφορά σε επαναλαμβανόμενα όμοια γεγονότα.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ

2. Χαρακτηριστικά του Γεώργιου Βιζυηνού ως διηγηματογράφου

Ο χειρισμός και η οργάνωση των γεγονότων της ιστορίας, η απεικόνιση του τρόπου ζωής, των ηθών και των εθίμων, οι σχέσεις αιτίου – αιτιατού με τις οποίες φωτίζεται η στάση και οι πράξεις των ηρώων, οι συγκρούσεις, οι δραματικές κορυφώσεις και η λύση του μυστηρίου μαρτυρούν, ανάμεσα σε άλλα, το αφηγηματικό χάρισμα του Γεωργίου Βιζυηνού και την ικανότητά του να συνδυάζει στα διηγήματά του ισορροπημένα και αριστοτεχνικά, με ρεαλιστική ακρίβεια και χωρίς συναισθηματικούς εκβιασμούς, **ηθογραφικά** και **ψυχογραφικά** στοιχεία. Σύμφωνα, με το Λίνο Πολίτη, ο Βιζυηνός είναι «ο πραγματικός εισηγητής του ηθογραφικού διηγήματος στη νεοελληνική λογοτεχνία», και «έξοχη είναι στα περισσότερα (διηγήματά του) η ψυχολογική διαγραφή των προσώπων [...]» (Πολίτης, 2003: 201, 202). Στο ίδιο μήκος κύματος και άλλοι όπως ο Απόστολος Σαχίνης, που χαρακτηρίζει το Βιζυηνό ως κατεξοχήν ψυχογραφικό και δραματικό πεζογράφο, που «μπορεί να εισδύσει στην ανθρώπινη ψυχή και να εικονίσει την εσωτερική τρικυμία» (Σαχίνης, 1989), και ο Vittì, που αναγνωρίζει την ικανότητά του να εισδύει στα βάθη συνείδησης και της ψυχοσύνθεσης των ηρώων (Vittì, 2008). Παράλληλα, οι πλοκές του Βιζυηνού ξεχωρίζουν και από το γεγονός ότι στηρίζονται και στους νόμους της αγωνίας και της έκπληξης, αναπτυσσόμενες έτσι σε ένα «σχέδιο που θα άρμοζε σε αστυνομικές ιστορίες» (Αθανασόπουλος, 1996: 172 – 173), χωρίς αυτό να οδηγεί στο εξωπραγματικό, αλλά αντίθετα στην αληθοφάνεια, στα πλαίσια ενός ιδιότυπου, με

δημιουργική ωστόσο πρόσληψη και αντιμετώπιση, ρεαλισμού (Πόρακου, 2017: 11 / Αθανασόπουλος, 1996). «Εντεχνοτάτη πλοκή», θα διακρίνει στα διηγήματα ο Παλαμάς, που όμως δεν αναγνωρίστηκαν όπως θα τους άξιζε, και βρέθηκαν στο επίκεντρο ανόητης και καταχρηστικής κριτικής (Παλαμάς, 1892 / Βαρελάς, 2014), για να επισημανθεί λίγο αργότερα πως πρόκειται για έργα χαρακτηριζόμενα από αρτιότητα και μεγαλείο, τα οποία αξίζει να σταθούν δίπλα σε εκείνα των μεγαλύτερων διηγηματογράφων στον κόσμο⁵ (Ξενόπουλος, 1896 / Βαρελάς, 2014).

ΤΡΙΤΟ ΜΕΡΟΣ

3. Αφηγηματολογικές προσεγγίσεις στο «διήγημα» του Βιζυηνού στον κινηματογράφο, την τηλεόραση και τη λογοτεχνία

3.1. Η ταινία «Το Μόνον Της Ζωής Του Ταξείδιον»

Έτος: 2001

Σενάριο: Μαριάννα Κουτάλου, Λάκης Παπαστάθης, Έλενα Πέγκα

Σκηνοθεσία: Λάκης Παπαστάθης

3.2. Λίγα λόγια για το διήγημα

Το διήγημα «Το μόνον της ζωής του ταξείδιον» πρωτοδημοσιεύτηκε σε τρεις συνέχειες στο περιοδικό Εστία (Αθανασόπουλος, 1992) και «επικεντρώνεται στην εμπειρία ενός παιδιού, που πιστεύει καταλεπτώς τις ιστορίες που του έχει αφηγηθεί ο αγαπημένος παππούς του» (Καγιαλής, Ντουνιά, Μέντη, 2015).

3.3. Η Πλοκή του διηγήματος

Στο διήγημα, αρχικά εξιστορούνται οι συνθήκες διαβίωσης του δεκάχρονου παιδιού στην Πόλη, όπου τον είχαν στείλει για να μάθει την τέχνη της ραπτικής, και το οποίο ονειρεύεται να παντρευτεί μια βασιλοπούλα από εκείνες τις ιστορίες που του είχε διηγηθεί ο «κοσμογυρισμένος» παππούς του. Ωστόσο, το παιδί όχι μόνο δεν συναντά την βασιλοπούλα, αλλά ο δύστροπος μάστορής του τον καταπιέζει. Μια μέρα, ο υπηρέτης του παππού έρχεται στην πόλη και τον παίρνει στο χωριό, καθώς τον ζητούσε ο παππούς, που δεν ήταν καλά, σε μια διαδρομή που παρουσιάζεται να ακροβατεί ανάμεσα σε πραγματικότητα και εφιαλτική φαντασία. Φτάνοντας στο σπίτι,

⁵ Διαφορετική θέση για τον Βιζυηνό και τα διηγήματά του τηρεί ο Κ.Θ. Δημαράς, ο οποίος του αφιερώνει μόνο μια παράγραφο στην «Ιστορία της νεοελληνικής λογοτεχνίας» του, αναγνωρίζοντας μεν την απλότητά τους (Πόρακου, 2017: 11), όχι όμως και την τεχνική τους, ενώ θεωρεί εμπόδιο τη χρήση της καθαρεύουσας (Δημαράς, 2000).

ο παππούς απουσιάζει και τον βρίσκει σε έναν λόφο. Εκεί συζητούν και αποκαλύπτεται πως ο παππούς δεν είναι κοσμογυρισμένος και δεν έχει κάνει κανένα ταξίδι στη ζωή του, και πως αυτά τα πραγματοποίησε η γιαγιά. Συνεχίζοντας, ο παππούς διηγείται πτυχές της παιδικής του ηλικίας, όταν και τον μεγάλωναν σαν κορίτσι για να αποφύγει το παιδομάζωμα, και αναφέρεται στο γάμο του σε μικρή ηλικία. Την επόμενη ημέρα ο παππούς πεθαίνει πραγματοποιώντας «το μόνον της ζωής του ταξείδιον» (Πόρακου, 2017).

3.4. Προσέγγιση

Τα αυτοβιογραφικά στοιχεία στο έργο του Βιζυηνού (βλ. παρακάτω), οδηγούν τους δημιουργούς της συγκεκριμένης ταινίας στην υιοθέτηση της θέσης περί ταύτισης αφηγητή – συγγραφέα. Ήδη από τις εναρκτήριες σκηνές, που δεν υπάρχουν στο διήγημα, η ταινία καθιστά σαφές πως τα όσα βλέπουμε τα έζησε ο Βιζυηνός και όχι ένας αφηγητής-μεσολαβητής ανάμεσα στον δημιουργό του διηγήματος και του έργου. Έτσι, γεγονότα από τις τελευταίες στιγμές του διηγηματογράφου, που είναι ίσως τα μοναδικά που σε σημεία τους αναπλάθονται και στα οποία η μυθοπλαστική δημιουργία είναι πιο εμφανής (π.χ. πώς συμπεριφερόταν ο Βιζυηνός μέσα στο ψυχιατρείο), διαπλέκονται με το υλικό του κειμένου καθιστώντας τη **δομή** και την **πλοκή**, κατά τη γνώμη μας, ιδιαιτέρως προβληματική.

Ακόμα και αν η ταινία μένει στο κείμενο πιστή στο μεγαλύτερο μέρος της, η ύπαρξη των σκηνών στην αρχή, στο ενδιάμεσο και στο τέλος με τον ενήλικο Βιζυηνό (όνομα που αναφέρεται συχνά διαλύοντας κάθε αμφιβολία περί μη ταύτισης), καθιστά το τμήμα αυτό απλώς μια μεγάλη σε έκταση οιονεί εγκιβωτισμένη και χωρίς σύνδεση με τα τμήματα αυτά αφήγηση (δίχως καν να εκπληρώνει το ρόλο της εγκιβωτισμένης αφήγησης) και έτσι η πλοκή μοιάζει ουσιαστικά να απουσιάζει και η δομή να μην τηρεί την **τρίπρακτη** διάρθρωση της θεωρίας της Seger (1992) που περιλαμβάνει την **εισαγωγή (set up)**, την **ανάπτυξη (development)**, και την **επίλυση (resolution)**. Αλλά και η θεωρία του Βαλούκου, σύμφωνα με τον οποίο στην πρώτη πράξη παρατηρείται εισαγωγή του χαρακτήρα, του χώρου και του χρόνου, στη δεύτερη η ανάπτυξη του θέματος και οι συγκρούσεις, και στην τελευταία η ολοκλήρωση της αφήγησης (Βαλούκος, 2006), φαίνεται να μην μπορεί να έχει εφαρμογή, καθώς δεν είναι ευδιάκριτα τα όρια των πράξεων τόσο δομικά όσο και ως προς το περιεχόμενο και ειδικά όσον αφορά τη σύνδεση των γεγονότων, αφού απουσιάζει η συνοχή και η συνεκτικότητα. Και αν θεωρηθεί ότι το τρίπρακτο συνίσταται στα καθαρά γεγονότα του διηγήματος, οι αρχικές σκηνές και το τέλος δεν μπορούν να θεωρηθούν σαν μια μορφή προλόγου ή επιλόγου – επιπλέον δεν είναι ξεκάθαρο αν αποτελούν τμήμα της πλοκής ή υποπλοκής και, αν καταλήξουμε στο δεύτερο, η δομή, αρχίζοντας και τελειώνοντας με υποπλοκή που δεν συνδέεται πάρα μόνο φαινομενικά ή και προσχηματικά με το

βασικό υλικό, παρουσιάζει ακόμα μεγαλύτερο πρόβλημα- καθώς δείχνουν ξεκομμένα από το υπόλοιπο περιεχόμενο του έργου. Ακόμα και η θεώρηση ως συμβολικής - αναλογικής της διάστασης ανάμεσα στο «μόνον ταξείδιον» του παππού και τον «ταξείδιον» του Βιζυηνού ταυτιζόμενο με το θάνατό του, δε φαίνεται να μπορεί να στηριχθεί, καθώς, λαμβάνοντας υπόψη πως η ταινία υιοθετεί τα γεγονότα ως πραγματικά της ζωής του δημιουργού, δεν μπορεί κανείς να ισχυριστεί πως ο «πολυταξιιδεμένος» Βιζυηνός δεν είχε κάνει κανένα ταξίδι στη ζωή του.

Ως προς τον **αφηγητή** παρατηρούνται τα εξής: Υπάρχει ο αφηγητής Βιζυηνός που διηγείται την ιστορία του και είναι **ομοδιηγητικός**, εφόσον συμμετέχει σε αυτή, και δραματοποιημένος, με την αφήγηση σε πρώτο πρόσωπο. Από την άλλη πλευρά, υπάρχει και ο **ενδοδιηγητικός** αφηγητής (β' βαθμού, μεταδιηγητικό επίπεδο), που είναι ο παππούς και στα πλαίσια μιας εγκιβωτισμένης αφήγησης, που λειτουργεί όχι απλώς επεξηγηματικά αλλά αποτελεί σημαντικό τμήμα της πλοκής καταλαμβάνοντας μεγάλη έκταση, διηγείται στον εγγονό της ιστορία του. Ωστόσο, υπάρχει και ο εξωτερικός **παντογνώστης** αφηγητής, που μεταφέρει αντικειμενικά τα όσα συμβαίνουν στο ψυχιατρείο καθώς και το θάνατο του Βιζυηνού και που αντιστοιχεί στην τριτοπρόσωπη λογοτεχνική αφήγηση. Έτσι, απλώς μέσα από το φακό της κάμερας και όσα αυτός μεταφέρει, καθώς και από τους ελάχιστους σε αυτά τα τμήματα διαλόγους των χαρακτήρων ή τις βουβές δράσεις τους, παρατηρούμε τις συγκεκριμένες δράσεις-εξελίξεις χωρίς η αφήγηση να εκφέρεται από τους προηγούμενους αφηγητές.

Όσον αφορά την **εστίαση**, αυτή είναι στο μεγαλύτερο μέρος της **εσωτερική**. Ο αφηγητής α' βαθμού γνωρίζει όσα και τα πρόσωπα της ιστορίας και μέχρι εκεί που του επιτρέπει η ανθρώπινη φύση του να γνωρίζει τη στιγμή που έζησε τα γεγονότα στα οποία στέκεται και αναφέρει. Πιστεύει πως όσα ο παππούς του λέει περί βασιλοπούλας είναι αληθινά, μέχρι να αντιληφθεί ο ίδιος ότι τα πράγματα δεν είναι έτσι ή να λάβει γνώση από τον ίδιο τον παππού ότι δεν ήταν τελικά πολυταξιιδεμένος, πληροφορούμενος παράλληλα την ιστορία της ζωής του. **Μηδενική εστίαση** παρατηρείται στις σκηνές με τον Βιζυηνό στο ψυχιατρείο.

Ως προς την αφηγηματική φωνή, υπάρχει διάκριση ανάμεσα στο ποιος βλέπει και ποιος μιλά, καθώς ο ενήλικος Βιζυηνός μεταφέρει την κυρίως αφήγηση, ενώ με τη φωνή του Βιζυηνού-παιδί αντιλαμβανόμαστε το ποιος βλέπει, την προοπτική μέσα από την παιδική ηλικία, αν και η χρήση της παιδικής φωνή επιλέγεται ανά περιπτώσεις σε λάθος σημεία, καθώς σαφέστατα σε εκείνα η προοπτική είναι του ώριμου αφηγητή.

Από την άλλη πλευρά, **ενδοδιηγητικός αποδέκτης** είναι ο εγγονός, όταν ο παππούς του διηγείται την ιστορία του.

Ο **χρόνος** κινείται στα πλαίσια της **αναδρομικής αφήγησης**, με κάποιες **αναχρονίες - αναδρομές (Flashback)** που φωτίζουν το παρελθόν του παππού. Βέβαια, λαμβάνοντας υπόψη

το ότι η ταινία ξεκινά με το παρόν του Βιζυηνού, έξω από τα πλαίσια της κυρίως αφήγησης και κλείνει με ένα γεγονός που προωθεί παραπέρα την ιστορία (θάνατος του Βιζυηνού), τότε μπορούμε να ισχυριστούμε πως η αφήγηση ξεκινά **in medias res**. Και πάλι όμως, λόγω του ότι δεν υπάρχει κεντρικός θεματικός άξονας και η υποπλοκή αυτή (όπως τελικά καθίσταται με το τέλος της ταινίας) μοιάζει να έχει την ίδια βαρύτητα με την βασική πλοκή καθώς το τέλος αποκαλύπτει ότι δεν πρόκειται απλώς για μια τεχνική αναδρομικής αφήγησης από το παρόν του αφηγητή και μόνο ενός αφηγητή με περιορισμένη γνώση, φέρνει στο προσκήνιο τα προβλήματα της πλοκής και της δομής, που ήδη αναφέρθηκαν παραπάνω. Σε κάθε περίπτωση, πάντως, διακρίνεται το **σχήμα κύκλου**.

Το βασικό όμως πρόβλημα της ταινίας είναι άλλο. Μπορεί λογοτεχνία και κινηματογράφος να αφηγούνται μια ίδια ιστορία, ωστόσο πρόκειται για διαφορετικού τύπου αφηγήσεις που η μια αποκλείει την άλλη (Βαλτινός, 1990, σε Τζούμα, 2020). Οι δε συμβάσεις του κινηματογράφου είναι διαφορετικές και αυτός χρησιμοποιεί άλλα μέσα (εικόνα, διάλογο, μουσική, ήχους σκηνές σεκάνς, μοντάζ) και το λόγο με άλλον τρόπο. Ο Giddings αναφέρει ότι παρόλο που μυθιστόρημα και κινηματογράφος «μοιράζονται την αφηγηματική λειτουργία, υπάρχουν σημαντικές διαφορές στις μεθόδους παραγωγής και στην κατανάλωση των προϊόντων τους» (Giddings σε Κακλαμανίδου, 2005, 15-16). Επιπλέον, «στις περιπτώσεις κατά τις οποίες η διασκευή κάνει χρήση μιας διαδικασίας που υπάγεται στην κατηγορία της αλλαγής είδους, το διασκευασμένο έργο προσαρμόζεται στους κανόνες και τις συμβάσεις που διέπουν το νέο ειδολογικό πλαίσιο στο οποίο εγγράφεται» (Οικονομίδου, 2011: 11). Στην συγκεκριμένη ταινία ωστόσο, η αφήγηση, που γίνεται με voice over, είναι σχεδόν αυτούσια με αυτή του διηγήματος και απλώς οπτικοποιούνται τα όσα λέγονται χωρίς να υπακούει στους εκφραστικούς κανόνες του είδους που υπηρετεί. Πρόκειται, θα λέγαμε, για μια ανάγνωση του πρωτότυπου κειμένου με προσθήκη εικόνας, στα αφηγηματικά δε μέρη, κρατήθηκε η καθαρεύουσα του Βιζυηνού. Έτσι, και ο Δανίκας (2002) χαρακτηρίζει τη συγκεκριμένη μεταφορά ως «ραδιοφωνική ταινία», όπου «όλα είναι αποσπασματικά, ασύνδετα και πάνω απ' όλα... ακίνητα. Άλλοτε σαν κινηματογραφημένη θεατρική παράσταση, άλλοτε σαν ραδιοφωνική εκπομπή και άλλοτε σαν αναπαράσταση από εκπαιδευτικό ντοκιμαντέρ» (Δανίκας, 2002).

4. Η τηλεοπτική σειρά «Ποιος ήταν ο φονεύς του αδερφού μου»

Έτος : 2021

Τηλεοπτικός σταθμός: EPT

Σενάριο: Σταύρος Αβδούλος, Ειρήνη Ριτσώνη
Σκηνοθεσία: Μανούσος Μανουσάκης

4.1. Λίγα λόγια για το διήγημα

Το διήγημα «Ποιος ήταν ο φονεύς του αδερφού μου» πρωτοδημοσιεύτηκε σε τρεις συνέχειες στο περιοδικό Εστία το 1984 (Αθανασόπουλος, 1992) και αφορά την αγάπη μιας μητέρας για τον ξενιτεμένο της γιο, την οδύνη για τον ανεξήγητο φόνο του άλλου της γιου, του Χρηστάκη, και τη θέλησή της να βρει το δολοφόνο του για να πάρει εκδίκηση.

4.2. Η πλοκή του διηγήματος

Ύστερα από καιρό, ο Γιωργής βρίσκεται με την μητέρα του στην Κωνσταντινούπολη όπου η ίδια του μιλά για τη δολοφονία του αδερφού του, λέγοντάς του πως επιθυμεί να βρει το δολοφόνο για να πάρει εκδίκηση. Εκεί τους επισκέπτεται μια Τουρκάλα με τον γιο της, τον Κιαμήλη, που προθυμοποιείται να τους φιλοξενήσει, καθώς η μητέρα είχε κάποτε περιθάψει το γιο της. Ο άλλος γιος της Τουρκάλας, που είναι ανακριτής, και ο μικρότερος αδερφός του Γιωργή αναζητούν το δολοφόνο. Οι προσπάθειες, όμως, δεν αποδίδουν. Το μυστήριο διαλευκάνεται όταν ο Κιαμήλης αποκαλύπτει στο Γιωργή ότι σκότωσε επιτέλους τον «βρυκόλακα», το φονιά του αδελφοποιτού του, τον Χαραλάμπη, που όμως είχε ήδη σκοτώσει παλιότερα και τώρα του εμφανιζόταν σαν φάντασμα. Αυτός όμως που είχε σκοτώσει «πρώτη φορά», ήταν ο αδερφός του Γιωργή, Χρηστάκης, που έμοιαζε με τον Χαραλάμπη και τον είχε αντικαταστήσει στη δουλειά. Ο Κιαμήλης χάνει τα λογικά του με την αποκάλυψη και παρακαλεί τον Γιωργή να μην το αποκαλύψει στη μητέρα του, όπως και τελικά συμβαίνει. Ο Κιαμήλης, μετά την αποφυλάκισή του, αφοσιώνεται στη δούλεψη της μητέρας του Γιωργή για να εξιλεωθεί.

4.3. Προσέγγιση

Πρόκειται για μια μίνι σειρά τεσσάρων ωριαίων επεισοδίων. Η τηλεοπτική μεταφορά του διηγήματος του Γεωργίου Βιζυηνού, πληροί πολλά από τα χαρακτηριστικά μιας τηλεοπτικής σειράς. Όμως, ως προς τη **δομή** του επεισοδίου, σκηνή teaser και **πέντε πράξεις** (ανάλογα με τη σειρά) (screencraft/huffpost, 2016, Ιωσηφέλης, 2019) δεσμευμένη ενδεχομένως και από τα γεγονότα του βιβλίου στα οποία προσπαθεί να μείνει πιστή, αυτή δεν ακολουθείται πιστά και ειδικότερα δεν είναι ξεκάθαρες οι πράξεις (με εξαίρεση το πρώτο επεισόδιο).

Αυτό που ισχύει σίγουρα στα επεισόδια, είναι το **teaser** και το **cliffhanger** ή **hook** που παρατηρείται στα δύο από τα τέσσερα επεισόδια στο τέλος αυτών. Ως teaser ορίζεται μια σύντομη εισαγωγή, συχνά σε μια τοποθεσία ή και

περισσότερες. «Στον πιλότο της σειράς η σκηνή *teaser* αποτελεί μια εισαγωγή στους χαρακτήρες και στον κόσμο της σειράς αλλά και στην σύγκρουση που ενυπάρχει στην ιστορία» (screencraft/huffpost 2016, σε Ιωσηφέλης, 1019). Πράγματι, στην αρχή του πρώτου επεισοδίου, και με γρήγορους ρυθμούς, βλέπουμε γεγονότα και συγκρούσεις από τον κεντρικό άξονα της ιστορίας, που περιλαμβάνει την εκκίνηση του Χρηστάκη να πάει στη δουλειά, τη δολοφονία του και την εύρεση και θέαση του πτώματος, γεγονότα που θα αναπτυχθούν περισσότερο με *flashback* στη συνέχεια της σειράς.

Αφηγητής της ιστορίας μοιάζει να είναι ο Γιωργής, που με **voice over** διηγείται σημεία της ιστορίας με **εσωτερική εστίαση**. Πρόκειται για **ομοδιηγητικό αφηγητή**, αν και κυρίως απλώς παρατηρητής στα τρία από τα τέσσερα επεισόδια, όχι όμως και αυτοδιηγητικός, καθώς δεν αφηγείται τη δική του ιστορία και δεν είναι πρωταγωνιστής. Ωστόσο, η αφήγηση δεν είναι μονόπλευρη και μπορεί να θεωρηθεί μεικτή, καθώς η παραπάνω συνδυάζεται -σε σημεία- με αφήγηση από έναν παντογνώστη αφηγητή, με μηδενική εστίαση. Έτσι συχνά βρισκόμαστε σε δράσεις που δε θα μπορούσε ο Γιωργής να γνωρίζει ούτε και να έχει κάποια γνώση από τρίτο. Έχουμε ωστόσο και ενδοδιηγητικούς αφηγητές δεύτερου βαθμού, όπως είναι η μάνα, η Τουρκάλα μάνα, ο Κιαμήλης και η αγαπημένη του, που αφηγούνται με εγκιβωτισμένες αφηγήσεις τη δική τους ιστορία που άλλοτε σχετίζεται άμεσα (πχ η αφήγηση της μητέρας, του Κιαμήλη), και άλλοτε έμμεσα έως καθόλου με την κεντρική υπόθεση (αναδρομική αφήγηση της Τουρκάλας μάνας και της αγαπημένης του Κιαμήλη). Από την έκταση που καταλαμβάνει στο κείμενο η αφήγηση της μητέρας και σε συνδυασμό με το ότι περιλαμβάνει τον κορμό της κεντρικής ιστορίας, θα μπορούσε και αυτή να θεωρηθεί αφηγήτρια α' βαθμού. Σε κάθε, πάντως, περίπτωση από τις παραπάνω, η εστίαση είναι εσωτερική. Αν και το έργο είναι χτισμένο με μια κάποια λογική αστυνομικού μυθιστορήματος, εντούτοις, κατά την άποψή μας, δε θα ήταν ορθό να δεχθούμε πως επικρατεί η εξωτερική εστίαση (ίσως υπάρχει σε περιορισμένο βαθμό), κι αυτό διότι αφενός, αν αυτή υπάρχει:

- αφορά μόνο τους χαρακτήρες εσωτερικά του έργου και τις μεταξύ τους σχέσεις καθώς αυτοί είναι που αγνοούν, γνωρίζουν λιγότερα και παρατηρούν κυρίως εξωτερικές αντιδράσεις

- στα πλαίσια της συγκεκριμένης σειράς (και λαμβάνοντας υπόψη ότι κάθε σειρά απευθύνεται στον θεατή) έχει γίνει επιλογή ο φακός να μην μένει αποκλειστικά σε εξωτερικές αντιδράσεις που θα εξηγηθούν στο τέλος του έργου, αλλά ο θεατής βλέπει περισσότερα από αυτούς

- η «λύση» ως προς το ποιος ήταν ο φονιάς, δίνεται ήδη στο τέλος του πρώτου επεισοδίου και ο θεατής τον γνωρίζει ήδη εξ αρχής, ενώ τον αγνοούν τα πρόσωπα.

Όσον αφορά τον αποδέκτη της αφήγησης, σε όσες περιπτώσεις πρόσωπα της ιστορίας μπαίνουν στη θέση του «ακροατή» μιας αναδρομικής αφήγησης, ο αποδέκτης είναι ενδοδιηγητικός.

Ως προς τη χρονική σειρά, τα γεγονότα κινούνται σε **γραμμική αφήγηση** που συχνά διακόπτεται από **flashbacks (αναλήψεις)** με περιστατικά που αφηγούνται όλα τα παραπάνω πρόσωπα, αλλά και που εμβόλιμα παρεμβάλλονται δίχως να τα αφηγείται κάποιος από τους χαρακτήρες. Αν και τα αφηγηματικά σημεία του Γεωργή οδηγούν στο να αντιληφθούμε πως πρόκειται για αναδρομική αφήγηση, εντούτοις η αναδρομικότητα αυτή δεν είναι ορατή σε όλη την έκταση της σειράς, και σε αυτό συμβάλλει η επιλογή τα αφηγηματικά στοιχεία, τα οποία σε αρκετά σημεία διατηρούνται αυτούσια από το διήγημα και μάλιστα στην καθαρεύουσα, να είναι σε ελάχιστα σημεία και όχι εξαρχής. Όσον αφορά τη **συχνότητα**, συχνές είναι οι επαναλήψεις γεγονότων που συνέβησαν μία φορά (**επαναληπτική αφήγηση**).

5. Το διήγημα «Το αμάρτημα της μητρός μου».

5.1. Λίγα λόγια για το διήγημα

Στο διήγημα «Το αμάρτημα της μητρός μου», που δημοσιεύτηκε το 1883 στο «La Nouvelle Revue» (Γαλλία) και την ίδια περίοδο σε δύο συνέχειες στο περιοδικό «Εστία» (Ελλάδα) (Σαχίνης, 1989: 161-162), παρουσιάζονται, υπό το πέπλο του αινιγματικού «αμαρτήματος» που «χρωματίζει» το περιεχόμενο ήδη από τον τίτλο, οι απεγνωσμένες και ανώφελες προσπάθειες μιας μάνας, της Δεσποινιώς, να βρει θεραπεία για την άρρωστη κόρη της, την Αννιώ, και οι διαδοχικές υιοθεσίες δυο κοριτσιών στις οποίες αυτή προέβη μετά το θάνατο της κόρης της.

5.2. Η πλοκή του διηγήματος

Στο διήγημα αρχικά παρουσιάζονται από τον αφηγητή Γιωργή οι χαρακτήρες: η Αννιώ, που είναι άρρωστη, η μητέρα, Δεσποινιώ, και τα δυο αδέρφια του. Η μητέρα είναι προσηλωμένη στην κόρη της, και, καθώς η αρρώστια αυτής επιδεινώνεται, ψάχνει με κάθε τρόπο (φάρμακα, βότανα, προσευχές, ξόρκια, καταφυγή στα εκκλησία) να βρει θεραπεία. Όμως κάθε προσπάθεια καταλήγει μάταιη και η Αννιώ πεθαίνει. Η μητέρα υιοθετεί ένα κορίτσι, το οποίο, όσο ο αφηγητής ζει στα ξένα, μεγαλώνει και παντρεύεται. Έπειτα, η μητέρα προχωρά στην υιοθεσία ενός δεύτερου κοριτσιού, γεγονός που προκαλεί τις αντιδράσεις και την αγανάκτηση των δυο αγοριών της. Ο Γιωργής, όταν επιστρέφει από την ξενιτιά, αντιδρά

και ο ίδιος, και η μητέρα αναγκάζεται να του αποκαλύψει το μυστικό της εμμονής της: πριν από την Αννιώ, είχε αποκτήσει άλλο ένα κοριτσάκι το οποίο πλάκωσε άθελά της στον ύπνο της, καθώς το θήλαζε. Ο Γιωργής προσπαθεί να την παρηγορήσει αλλά μάταια. Επιστρέφει στην Πόλη και φέρνει σε επαφή τη μητέρα με τον Πατριάρχη, για να εξομολογηθεί και να ανακουφιστεί από τον πόνο. Ακόμα και μετά την εξομολόγηση, ο πόνος της παραμένει και το διήγημα κλείνει με τη μητέρα δακρυσμένη και το Γιωργή να σιωπά. (Πόρακου, 2017)

5.3. Προσέγγιση

Η πλοκή οργανώνεται με τρόπο που ενισχύεται το αίνιγμα, με τη σειρά των γεγονότων, τις αιτιακές σχέσεις την αληθοφάνεια στους χαρακτήρες, και τις συγκρούσεις να καθιστούν το διήγημα πρωτοποριακό για τα δεδομένα της εποχής. Ο Βιζυηνός έδειξε με αυτό πως «ξέρει να στήνει μια ιστορία, να κανονίζει τις αναλογίες και τους ρυθμούς της, να δημιουργεί τις κατάλληλες εντάσεις στην κατάλληλη στιγμή, να κεντρίζει το ενδιαφέρον του αναγνώστη, να σκορπίζει πρόωρες «ενδείξεις που η σημασία τους θα φανεί αργότερα» (Μουλλάς, 1980) ενώ «έβαλε τις βάσεις κι έδειξε το σωστό δρόμο για τη δημιουργία νεοελληνικής διηγηματογραφίας [...] ανεβάζοντας σε περιωπή την τέχνη της αφήγησης και της πλοκής...» (Στεργιόπουλος, 1997: 56-57)

Ο **αφηγητής**, ο Γιωργής, είναι **ομοδιηγητικός**, και αυτοδιηγητικός, καθώς συμμετέχει ως βασικός ήρωας στην ιστορία την οποία αφηγείται σε πρώτο πρόσωπο. Πρόκειται για δραματοποιημένο αφηγητή και ο τρόπος αφήγησης είναι αυτός της **μίμησης**. Είναι επίσης **εξωδιηγητικός**, καθώς αναλαμβάνει την αφήγηση των συμβάντων της κύριας ιστορίας, έχοντας πια η ιστορία αυτή ολοκληρωθεί. Αφηγητής **ενδοδιηγητικός** (β' βαθμού) είναι η μητέρα, που εξομολογείται στο Γιωργή το αμάρτημά της σε μια **αναδρομική εγκιβωτισμένη αφήγηση**. Αντίστροφα, στην τελευταία αυτή περίπτωση, **ενδοδιηγητικός αποδέκτης** της αφήγησης είναι ο Γιωργής, καθώς ως χαρακτήρας που συμμετέχει ενεργά στην ιστορία, βρίσκεται τώρα στη θέση του ακροατή.

Η **εστίαση** είναι **εσωτερική**. Ο Γιωργής γνωρίζει όσα και τα πρόσωπα της ιστορίας, όσα η ανθρώπινη φύση του επιτρέπει, ενώ αγνοεί γεγονότα που δεν έχουν πέσει στην αντίληψη του. Αναφέρει όμως σε συγκεκριμένο σημείο, γεγονότα που ήταν αδύνατο ο ίδιος να γνωρίζει, καθώς έλειπε στα ξένα, και που προφανώς έμαθε αργότερα. Ζήτημα τίθεται στο σημείο αυτό για το εάν πρόκειται για μηδενική εστίαση ή απλώς για διευρυμένη οπτική, καθώς δεν είναι εύκολο να ισχυριστούμε πως πρόκειται για παντογνώστη αφηγητή, λόγω της περιληπτικής αναφοράς και των αποσπασματικών και ελάχιστων πληροφοριών που δίνονται από τον ίδιο για τα

γεγονότα αυτά, τα οποία αφορούν τη ζωή του πρώτου υιοθετημένου κοριτσιού στο σπίτι, τον γάμο της έως και τη σύγκρουση της μητέρας με τα δυο της παιδιά για τη δεύτερη υιοθεσία. Η εσωτερική εστίαση επίσης είναι μεταβλητή και ως προς την αφηγηματική φωνή, υπάρχει διάκριση ανάμεσα στο ποιος βλέπει και ποιος μιλά, καθώς σε σημεία έχουμε την οπτική του ώριμου αφηγητή («Καί φαίνεται, ὅτι δέν ἐψεύδετο. Διότι ὅσῳ περισσότερο ἔπινε, τόσον εὐκολώτερον ἠδύνατο νά διακρίνη ποία εἶναι ἡ παχυτέρα τῆς αὐλῆς μας ὄρνιθα, διά νά τήν λάβῃ ἀπερχόμενος»)/ «Δέν ἤσθανόμην ὁ ἀνόητος ὅτι τοιοῦτοτρόπως ἐκορύφωνα τήν ἀπελπισίαν της! Πιστεύω νά μ' ἐσυγχώρησεν. Ἦμην πολύ μικρός τότε, καί δέν ἠδυνάμην νά ἐννοήσω τήν καρδίαν της»), ενώ στα περισσότερα τη φωνή του αφηγητή της παιδικής ηλικίας.

Ὡς προς τη **χρονική σειρά**, η αναδρομική αφήγηση είναι **γραμμική** με συχνές **αναχρονίες**. Ενδεικτικά αναφέρουμε την **αναδρομή** στο παρελθόν με την ιστορία της δημιουργίας του μοιρολογιού, την αναδρομή με την εξιστόρηση του περιστατικού στο ποτάμι και την αναδρομή με την εξομολόγηση του αμαρτήματος από την μητέρα, που αποτελεί, όπως αναφέρθηκε, αναδρομική εγκιβωτισμένη αφήγηση. Δε λείπει όμως και η περίπτωση της **πρόληψης**, με αναφορά σε γεγονότα μεταγενέστερα, που σχετίζονται με την απουσία του αφηγητή στα ξένα και τις πίκρες που πότισε τη μητέρα του εξαιτίας αυτής. Πέραν τούτων, στο κείμενο παρατηρούνται **προϊδεσμοί** με ενδεικτικές περιπτώσεις το σταθερό μοτίβο της επιδείνωσης της υγείας της Αννιώς και το μοιρολόι που «έψαλε» η μάνα όσο η Αννιώ ήταν ζωντανή.

Ὅσον αφορά τέλος τη **χρονική διάρκεια** και το ρυθμό της αφήγησης, παρατηρούνται σε σημεία **επιταχύνσεις** μέσω **έλλειψης** και **περίληψης** καθώς πολλά σημεία της ιστορίας κατά την παραμονή του Γιωργή στα ξένα παραλείπονται (γεγονός που μπορεί να οφείλεται και στην περιορισμένη γνώση του γι' αυτά), ενώ με τέσσερα μόλις ρήματα σε ασύνδετο σχήμα («ηύξηθη, άνετράφη, ἐπροικίσθη καί ὑπανδρεύθη») συμπυκνώνεται η ιστορία του πρώτου υιοθετημένου κοριτσιού.

5.3.1 Το αυτοβιογραφικό στοιχείο

Ὅπως και σε άλλα διηγήματα του Βιζυηνού, έτσι και στο «αμάρτημα της μητρός μου», είναι εμφανές το αυτοβιογραφικό στοιχείο. Μέσα σε αυτό καταγράφονται, αναπλάθονται, αναπτύσσονται και ζωντανεύουν βιώματα της παιδικής κυρίως ηλικίας του συγγραφέα, και τα θέματα με τα οποία αυτός καταπιάνεται φαίνεται πως τα γνωρίζει σε βάθος.

Ἦδη από την κτητική αντωνυμία **«μου»** στον τίτλο και σε συνδυασμό με την πρωτοπρόσωπη αφήγηση που κυριαρχεί στο διήγημα, γίνεται εμφανής η άμεση εμπλοκή του αφηγητή σε όσα λαμβάνουν χώρα και δίνεται η εντύπωση του αυτοβιογραφικού κειμένου (Χρυσανθόπουλος, 1994: 31, 32). Επιπλέον στοιχεία

που επιβεβαιώνουν την αυτοβιογραφική διάσταση του διηγήματος είναι τα ακόλουθα:

- Η συνωνυμία του αφηγητή (Γιωργής) και του συγγραφέα (Γεώργιος)
- Ο αριθμός των μελών της οικογένειας (η μητέρα, ο πατέρας -που δε ζει αλλά εμφανίζεται μέσω αναφορών και αναδρομής στο παρελθόν-, και τα πέντε παιδιά τους (συμπεριλαμβανομένων και των δυο που πέθαναν)
- Τα ονόματα των μελών της οικογένειας (Δεσποινιώ, Μιχαήλος, Χρηστάκης, Γιωργής, Αννιώ, Μιχαήλος) που ταυτίζονται με τα ονόματα των μελών της οικογένειας του Βιζυηνού.
- Ο τόπος/χώρος όπου εξελίσσονται τα γεγονότα. Ο Βιζυηνός, άλλωστε, γεννήθηκε και φοίτησε στο δημοτικό και έζησε τα παιδικά του χρόνια στη Βιζύη.
- Περιστατικά στο διήγημα που είναι γνωστά από τη ζωή του συγγραφέα (θάνατος του πατέρα, των δυο κοριτσιών, ξενιτεμός του Βιζυηνού σε Κωνσταντινούπολη και Κύπρο κ.α.)

Ο όρος «αυτοβιογραφικό» ωστόσο, συχνά προκαλεί σύγχυση και οδηγεί ακόμα και στην πλήρη ταύτιση αφηγητή και συγγραφέα. Υπάρχει η εντύπωση πως το υλικό της αφήγησης, όχι απλώς βασίζεται αλλά αποτελείται στο σύνολό του από πραγματικά περιστατικά της προσωπικής ζωής του συγγραφέα και πως, μεταξύ άλλων, ο αφηγητής έχει σκοπό να αναφέρει τα προσωπικά του βιώματα. Ωστόσο, «'αυτοβιογραφικό', δε σημαίνει ότι «αυτοβιογραφείται» ο ίδιος ο συγγραφέας» / «αν και ορισμένες αναλογίες ή και ομοιότητες με πρόσωπα και πράγματα του οικογενειακού του περιβάλλοντος μας παρωθούν σε μια τέτοια ταύτιση» (Αθανασοπούλου, 2010), αλλά ότι πρόκειται για μια αυτοαναφορική αφήγηση με επίκεντρο το «εγώ» του αφηγητή (Αθανασοπούλου, 2010). Επιπλέον, με τον τρόπο αυτό προσδίδεται και φιλοσοφική διάσταση στο έργο, καθώς τα συμβαίνοντα αποκτούν καθολικές διαστάσεις καταδεικνύοντας τα πάθη και το δράμα του ανθρώπου σε μη αποφευκτά γεγονότα και εν τέλει σε αυτό που ορίζεται ως ζωή. Άλλωστε, όπως αναφέρει και ο Κώστας Στεργιόπουλος για τον Βιζυηνό «...σκοπός του δεν είναι ν' αυτοβιογραφηθεί και ν' αφηγηθεί τα ατομικά του παθήματα και τα παθήματα της οικογένειάς του, αλλά να συνθέσει έργα ικανά να δώσουν μια εικόνα του ανθρώπινου δράματος, όπου ο μύθος, η πλοκή και τα πρόσωπα να κινούνται και να συμπλέκονται με τη δύναμη του μοιραίου» (Στεργιόπουλος, 1986: 47).⁶

Έτσι, και για τον επιπλέον λόγο ότι δεν είναι ευδιάκριτο το πού σταματά η καταγραφή πραγματικών βιωμάτων

⁶ Άλλιώς προσεγγίζει το ζήτημα ο Αθανασόπουλος, που ισχυρίζεται πως η καταφυγή σε αυτοβιογραφικό υλικό ίσως συνδέεται με απόπειρες του Βιζυηνού να διατηρήσει στοιχεία του παρελθόντος του και την «αναζήτηση ανάμεσα σε αυτά κάποιων βασικών στοιχείων της ύπαρξής του» (Αθανασόπουλος, 1996: 159), ενώ κάνει λόγο και για «ευχαρίστηση» που πιθανώς αισθάνεται ο συγγραφέας αναφερόμενος στον εαυτό του και τη ζωή του (Αθανασόπουλος, 1996: 159).

του Βιζυηνού και πού αρχίζει η δημιουργική φαντασία, κατά τη γνώμη μας, δε θα ήταν ορθό να γίνεται λόγος για πλήρη ταύτιση συγγραφέα-αφηγητή .

5.3.2. Ο τίτλος

Το αίνιγμα και ο υπαινιγμός χαρακτηρίζουν τους τίτλους των διηγημάτων του Βιζυηνού, και εξ αρχής φαίνεται να θέτουν ένα ερώτημα (Πόρακου, 2017: 13). Έτσι και ο τίτλος «το αμάρτημα της μητρός μου», εκτός από την πρωτοπρόσωπη κτητική αντωνυμία «μου», που συμβάλλει στην αίσθηση του αυτοβιογραφικού-βιωματικού χαρακτήρα του διηγήματος μέσω της πρωτοπρόσωπης κτητικής αντωνυμίας «μου» (Χρυσανθόπουλος, 1994), επιπλέον προϋδεάζει τον αναγνώστη για το δραματικό περιεχόμενο και λειτουργεί ως προσήμανση του κεντρικού θεματικού άξονα (Πόρακου, 2017) καλλιεργώντας εξ αρχής κλίμα μυστηρίου. Υποστηρίζεται, ότι τα ερωτήματα που θέτει ο τίτλος, και τα οποία συμπληρώνονται σταδιακά, βρίσκουν τις απαντήσεις τους στο τέλος του διηγήματος, και έτσι η δομή καθίσταται κυκλική (Πόρακου, 2017: 13). Τούτο όμως, κατά την κρίση μας, δεν φαίνεται να είναι ορθό. Η απάντηση ως προς το βασικό ερώτημα του τίτλου (ποιο είναι το αμάρτημα της μάνας;), δεν θα δοθεί στο τέλος αλλά νωρίτερα (αν και σε προχωρημένο σημείο του έργου), γεγονός, που μας οδηγεί, και σε συνδυασμό με το ότι και σε άλλα σημεία γίνονται άμεσες ή έμμεσες αναφορές σε «αμάρτημα» (ενδεχομένως και σε ένα δεύτερο αμάρτημα που διαπράττει στην εκκλησία ζητώντας από το Θεό να πάρει ένα από τα αγόρια της και να της αφήσει το κορίτσι) να μην υιοθετήσουμε τη θέση ότι η δομή είναι κυκλική.

5.3.3. Η ΓΛΩΣΣΑ

Η γλώσσα που χρησιμοποιείται στα αφηγηματικά μέρη είναι η καθαρεύουσα, ενώ στα διαλογικά κυριαρχεί η δημοτική με θρακιώτικους ιδιωτισμούς. Πιστός στη γλωσσική παράδοση της εποχής, ο Βιζυηνός δεν γράφει ολόκληρο το διήγημα στη δημοτική, φροντίζει, όμως, να καταστήσει την καθαρεύουσα εύληπτη στο αναγνωστικό κοινό, χρησιμοποιώντας ακόμα και στα αφηγηματικά μέρη λέξεις και φράσεις λαϊκές και καθημερινές, έστω κι αν αυτές θεωρηθεί ότι «λέγονται» στα πλαίσια της προοπτικής του ώριμου αφηγητή ή στα πλαίσια του «ευθύ-πλάγιου λόγου (πχ. «τιῆ ἔφερον ὡς ἀρρωστικόν» Οἱ «διαβασμένοι», κατά τούς λαούς, εἶναι παντογνῶσται). Δεν πρόκειται, λοιπόν, για μια ψυχρή καθαρεύουσα αλλά για δουλεμένη, λογοτεχνική, ζωντανή. Μια καθαρεύουσα απλούστερη, κομψή και θερμή (Μητσάκης, 1982). Και συχνά αυτή η αφήγηση «αποβάλλει και αυτόν το μετριοπαθή γλωσσικό καθωσπρεπισμό και πλησιάζει το λόγο της καθημερινής ζωής και πράξης» (Μητσάκης, 1982: 105). Είναι τα σημεία των διαλόγων στα οποία η δημοτική, διανθισμένη με το τοπικό

Θρακιώτικο ιδίωμα, έρχεται να προσδώσει ζωντάνια, παραστατικότητα και θεατρικότητα, και να αποδώσει τις σκέψεις των ηρώων με αληθοφάνεια και φυσικότητα · εκεί που κυρίως λαϊκοί άνθρωποι εκφράζονται με τη γλώσσα που τους αγγίζει · την οικεία τους γλώσσα (Μητσάκης, 1982) («Είμαι γέρος, μωρή, έλεγε πρὸς τὴν ἀνυπόμονον μητέρα, εἶμαι γέρος, καὶ ἂν δὲν τὸ τσούξω κομμάτι, δὲν βλέπουν καλὰ τὰ μάτια μου»). Ακόμα και αν, ωστόσο, ο Βιζυηνός δεν έκανε το βήμα να γράψει ὄλο το διήγημα στη δημοτική, ακόμα και αν ενστερνιστούμε απόψεις περί δυσκολιών στην ανάγνωση, ὡπως αυτή του Δημαρά ὅτι η καθαρεύουσα αποτελεί φραγμό (Δημαράς, 2000: 490), εντούτοις «η καθαρεύουσα του Βιζυηνού ανοίγει το δρόμο στη δημοτική, ὄχι μόνο γιατί οι ἥρωες μιλούν στη δημοτική, αλλά γιατί ο ίδιος ο συγγραφέας διακατέχεται από το λαϊκό συναίσθημα» (Μπαλάσκας, 1996: 8-9)

Βιβλιογραφικές αναφορές

Ελληνόγλωσσες

- Αθανασόπουλος, Β. (1996). Οι μύθοι της ζωής και του έργου του Γ. Βιζυηνού. Αθήνα: Καρδαμίτσας.
- Αθανασόπουλος, Β. (1992). Χρονολόγιο Γ. Βιζυηνού (1849–1896): Διαβάζω, τχ.278.
- Αθανασοπούλου, Α. (2010). Η παρουσίαση του άλλου εαυτού στο αυτοβιογραφικό αφήγημα. Παράλλαξη και αποσιώπηση στο αμάρτημα της μητρός μου του Γ. Βιζυηνού. Νέα εστία, τχ.1834.
- Βαρελάς, Λ. (2014). Μετά θάρρους ανησυχίαν εμπνέοντος. Η κριτική πρόσληψη του Γ. Μ. Βιζυηνού (1873–1896). Θεσσαλονίκη: University Studio Press.
- Βαλούκος, Σ. (2006). Το σενάριο. Η δομή και η τεχνική της συγγραφής του. Αθήνα: Αιγόκερως.
- Δανίκας, Δ. (2002). Η μεγάλη μπλόφα. Εφημερίδα: Τα νέα.
- Δημαράς, Κ.Θ. (2000). Ιστορία της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας. Από τις πρώτες ρίζες ως την εποχή μας. Αθήνα: Γνώση.
- Δοξιάδης, Α. (2004). Η αφήγηση ως γνώση και η περίπτωση της βιογραφίας. Εκ των Υστέρων.
<https://www.academia.edu/4472778> και
<https://www.apostolosdoxiadis.com/narrative-as-knowledge-the-case-of-biopics-in-greek/>
- Ιωσηφέλης, Π. (2020). Πανεπιστημιακές σημειώσεις για την κατεύθυνση Κινηματογραφική και Τηλεοπτική γραφή. ΔΜΠΣ.
- Καγιαλής Π., Ντουνιά Χ., Μέντη Θ. (2015) Κείμενα νεοελληνικής λογοτεχνίας Γ' Γυμνασίου. Υπουργείο παιδείας, έρευνας και θρησκευμάτων. Αθήνα: Ινστιτούτο τεχνολογίας, υπολογιστών και εκδόσεων «Διόφαντος».
- Κακλαμανίδου, Δ. (2005). Αφήγηση και εστίαση στις επικίνδυνες σχέσεις του Choderlos de Laclos και τις τέσσερις κινηματογραφικές μεταφορές του μυθιστορήματος. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Σχολή Φιλοσοφική. Τμήμα Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας (διδακτορική διατριβή).
<https://www.didaktorika.gr/eadd/handle/10442/14881>
- Κακλαμανίδου, Δ. (2006). Όταν το μυθιστόρημα συνάντησε τον κινηματογράφο. Αθήνα: Αιγόκερως.
- Λεοντάρης, Γ. (2001). Ρόλοι και λειτουργίες του αφηγητή στη λογοτεχνική και την κινηματογραφική αφήγηση: Πρώτα στοιχεία για μια εισαγωγή στη συγκριτική αφηγηματολογία. Ανακτήθηκε από το
<http://gcla.phil.uoa.gr/>
- Μητσάκης, Κ. (1982). Πορεία μέσα στο χρόνο. Αθήνα: Φιλιππότη.
- Μουλλάς, Π. (1984). Οι μεταμορφώσεις του αφηγητή. Στο: Σ. Ασδραχάς, Κ. Θ. Δημαράς., Π. Μουλλάς., Β. Παναγιωτόπουλος., Γ. Τριανταφυλλίδου-Baladié., Γ.

- Τσιώμης. *Τετράδια εργασίας. 7 Σεμιναριακά μαθήματα*. Αθήνα: Κέντρο Νεοελληνικών Ερευνών Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών.
- Μουλλάς, Π. (1980) Το Νεοελληνικό διήγημα και ο Γ.Μ. Βιζυηνός, Γ.Μ. Βιζυηνός, *Νεοελληνικά Διηγήματα*, Αθήνα: Ερμής.
- Μπαλάσκας, Κ. (1996). Γεώργιος Βιζυηνός, ο Μοσκώβ Σελήμ, Αθήνα: Επικαιρότητα.
- Μπούσια, Ε. (2010) Μια διδακτική πρόταση: Εφαρμογή της αφηγηματικής υπερδομής στον Μικρό Πρίγκηπα του Antoine de Saint-Exupéry. Πάτρα: Πανεπιστήμιο Πατρών, Σχολή ανθρωπιστικών και κοινωνικών επιστημών, παιδαγωγικό τμήμα δημοτικής εκπαίδευσης (διατριβή μεταπτυχιακού διπλώματος ειδίκευσης).
- Οικονομίδου, Σ. (2011) Εισαγωγή – Θεωρητικά προλεγόμενα, *Αφηγήσεις που δεν τελειώνουν ποτέ... Κειμενικές και εικονογραφικές διασκευές για παιδιά*. Αθήνα: Παπαδόπουλος.
- Παρίσης, Ι., Παρίσης, Ν. (2015). Λεξικό λογοτεχνικών όρων. Υπουργείο παιδείας, έρευνας και θρησκευμάτων. Αθήνα: Ινστιτούτο τεχνολογίας, υπολογιστών και εκδόσεων «Διόφαντος».
- Πολίτης, Λ. (2003). Ιστορία της νεοελληνικής λογοτεχνίας. Αθήνα: Μορφωτικό ίδρυμα εθνικής τραπέζης.
- Πόρακου, Μ. (2017) Γεώργιος Βιζυηνός, *Νεοελληνικά διηγήματα*, Βιβλίο Εκπαιδευτικού, Υπουργείο παιδείας και πολιτισμού. Λευκωσία.
- Ραφαηλίδης, Β. (1996). 12 Μαθήματα για τον κινηματογράφο. Μια μέθοδος ανάγνωσης του φιλμ. Αθήνα: Αιγόκερως.
- Σαχίνης, Α. (1989). Παλαιότεροι πεζογράφοι. Αθήνα: Εστία.
- Σκουτερόπουλος, Μ. Ν. (2006). Πλάτων Πολιτεία. Αθήνα: Πόλις.
- Σταματοπούλου, Ε. (2003). Κινηματογραφικός και μυθιστορηματικός λόγος: μια συγκριτική μελέτη της κινηματογραφικής αφήγησης. Αθήνα: Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών. Τμήμα Επικοινωνίας, Μέσων και Πολιτισμού (διδακτορική διατριβή).
- <https://www.didaktorika.gr/eadd/handle/10442/15620>
- Στεργιόπουλος, Κ. (1997). Η παλαιότερη πεζογραφία μας Στ´. Αθήνα: Σοκόλης.
- Στεργιόπουλος, Κ. (1986). Περιδιαβάζοντας, Στο χώρο της παλιάς πεζογραφίας μας. Αθήνα: Κέδρος.
- Στεργιόπουλος, Κ. (1997) Το διήγημα πριν και μετά τον Βιζυηνό, Γεώργιος Βιζυηνός, *Πρακτικά Διεθνούς Συνεδρίου για τη ζωή και το έργο του*. Κομοτηνή.
- Τζιόβας, Δ. (1987). Μετά την αισθητική, Αθήνα: Γνώση.
- Τζούμα Α. (2020). Οι κινηματογραφικές διασκευές του μύθου του Φάουστ, σύμφωνα με τον Γκαίτε. Οι περιπτώσεις των ταινιών Αλίμονο στους νέους (1961) και Φάουστ (2011).

Πάτρα: Ελληνικό ανοιχτό Πανεπιστήμιο, σχολή ανθρωπιστικών επιστημών (διπλωματική εργασία).
Χρυσανθόπουλος, Μ. (1994). Μεταξύ φαντασίας και μνήμης.
Αθήνα: Εστία.

Ξενογλώσσες

- Booth, W. (1961). *The rhetoric of fiction*. Chicago: The University of Chicago Press.
- Bordwell, D. Staiger J., Thompson K. (1985). *The Classical Hollywood Cinema*. London: Routledge.
- Chatman, S. (1978). *Story and Discourse: Narrative Structure in Fiction and Film*. London: Cornell University Press.
- Delcroix M. - Hallyn F. (2000). Εισαγωγή στις σπουδές της λογοτεχνίας, μέθοδοι του κειμένου, *μτφ. Ι. Ν. Βασιλαράκης*. Αθήνα: Gutenberg.
- Gardies, A. (1993). *Le récit filmique*. Paris: Hachette
- Genette, G. (1972). *Figures III*. Paris: Seuil.
- Genette, G. (1980). *Narrative Discourse: An Essay in Method*. Ithaca. N.Y.: Cornell University press.
- Genette, G. (1983). *Nouveau discours de récit*. Paris: Seuil.
- Giddings, R., Selby, K., Wensley, C. (1990). *Screening the novel*. London: Macmillan, 1990.
- Greimas, A. J. (1970). *Du sens*. Paris: Seuil.
- Jakobson, R. (1998). Δοκίμια για τη Γλώσσα της Λογοτεχνίας, *Μτφρ. Α. Μπερλής*. Αθήνα: Εστία.
- James, H. (1991). *Η Τέχνη της μυθοπλασίας*, *μτφρ. Κ. Παπαδόπουλος*. Αθήνα: Άγρα.
- Metz, C. (1968). *Essais sur la signification du cinéma*. Paris: Klincksieck.
- Metz, C. (1974). *Film language: A semiotics of the cinema*, Translated by Michael Taylor. New York: Oxford University press.
- Screencraft: (2016). *The Screenwriter's Simple Guide to Formatting Television Scripts*.
[https://www.huffpost.com/entry/the-screenwriters-simple b 8923734](https://www.huffpost.com/entry/the-screenwriters-simple-b-8923734)
- Seger, L. (1992). *The art of adaptation: turning fact and fiction into film*. New York: Holt Paperbacks.
- Shklovsky V. , Eichenbaum, B. (1985). Για τον Φορμαλισμό, *Η Ανάσταση της Λέξης, Η Θεωρία της «Φορμαλιστικής Μεθόδου»*, *Μτφρ. Β. Λαμπρόπουλος, Ν. Καλιαμπάνος*. Αθήνα: Έρασμος.
- Todorov, T. (1995). *Θεωρία Λογοτεχνίας, Κείμενα των Ρώσων Φορμαλιστών*, *μτφρ. Η.Π. Νικολούδης*. Αθήνα: Οδυσσέας.
- Vitti, M. (2008). *Ιστορία της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας*. Αθήνα: Οδυσσέας.

ΤΟ ΑΜΑΡΤΗΜΑ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΣ ΜΟΥ

ΔΙΑΣΚΕΥΗ ΓΙΑ ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΗ ΣΕΙΡΑ
ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΔΙΗΓΗΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΒΙΖΥΗΝΟΥ

ΕΠΕΙΣΟΔΙΟ 1^ο

Σενάριο
Γιώργος Ευαγγέλου

ΤΟ ΑΜΑΡΤΗΜΑ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΣ ΜΟΥ

ΕΠΕΙΣΟΔΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΣΚΗΝΗ 1^Η ΜΟΝΤΑΖ ΣΕΚΑΝΣ

(Ακούγεται ήρεμη μουσική μυστηρίου).

- Πανοραμικό πλάνο από ένα χωριό-κωμόπολη, όπου υπάρχουν πολλά σπίτια, άλλα απλά, άλλα αρχοντικά. Είναι πρωί.

- Βρισκόμαστε σε διάφορες γειτονιές. Βλέπουμε ανθρώπους διαφόρων «εθνικοτήτων» και θρησκειών ντυμένους με παλιές, παραδοσιακές στολές σε διάφορες δραστηριότητές τους. Καταλήγουμε σε ένα παραδοσιακό παζάρι (λαϊκή αγορά) όπου οι άνθρωποι κάνουν τις αγορές τους.

Στην οθόνη εμφανίζεται η ένδειξη:

«Ανατολική Θράκη, Οθωμανική Αυτοκρατορία»

- Πλάνο από τον απογευματινό ουρανό.

- Κοντινό σε πόδια παιδιού που τρέχει λαχανιασμένο. Εναλλαγές με πλάνα από το υπόλοιπο σώμα του, εκτός από το πρόσωπό του (δε θα δούμε καθόλου). Το παιδί τρέχει σαν να το κυνηγάει κάποιος και ακούγεται η ανάσα του δυνατά και κάποιοι ήχοι σαν να κλαίει. Καθώς τρέχει, η ανάσα δυναμώνει και το κλάμα γίνεται πιο έντονο...

- Ένας ΙΕΡΕΑΣ (45) περπατά σε ένα μονοπάτι, κρατώντας στο χέρι ένα ξύλο για ισορροπία.

- Το παιδί εξακολουθεί να τρέχει...

Τρέχει...

και μπαίνει ανάμεσα σε δέντρα...

και συνεχίζει...

- Βλέπουμε ξανά τον ιερέα να προχωρά. Ξαφνικά ΑΚΟΥΓΕΤΑΙ ΜΙΑ ΠΑΙΔΙΚΗ ΚΡΑΥΓΗ ΤΡΟΜΟΥ. Ο ιερέας ακούει την κραυγή και σταματά. Κοιτά δεξιά αριστερά να αντιληφθεί από πού ακούστηκε.

- Είναι σούρουπο. Μακρινό πλάνο από το χωριό. Βλέπουμε τους δρόμους με ελάχιστους ανθρώπους.

- Νύχτα. Εξωτερικό πλάνο από ένα παραδοσιακό δώροφο αλλά σχετικά φτωχικό σπίτι με αυλή. Τη στιγμή αυτή (και ενώ η μουσική μυστηρίου συνεχίζεται) αρχίζει να ακούγεται χαμηλόφωνα μια γυναικεία φωνή που «ψάλλει» ένα μοιρολόι.

ΣΚΗΝΗ 2^Η / ΕΣ. ΥΠΝΟΔΩΜΑΤΙΟ-ΔΙΑΔΡΟΜΟΣ-ΚΡΕΒΑΤΟΚΑΜΑΡΑ - ΝΥΧΤΑ.

Η μουσική μυστηρίου και το μοιρολόι εξακολουθεί να ακούγεται (το δεύτερο τώρα λίγο πιο δυνατά, αν και ακόμα όχι πολύ καθαρά). Ένα παιδί, ΓΙΩΡΓΗΣ (8), είναι ξαπλωμένο στο πλάι με μισάνοιχτα μάτια σε ένα μεγάλο κρεβάτι. Δείχνει θλιμμένο, και το σημείο στο πλάι στα μάτια φαίνεται υγρό σαν να έχουν κυλήσει δάκρυα. Η ένταση από το μοιρολόι δυναμώνει ελάχιστα παραπάνω. Το παιδί ανοίγει αργά τα μάτια και ξαφνικά τα σταθεροποιεί ορθάνοιχτα, καθώς συνειδητοποιεί τι ακούει και από πού ακούγεται. Δείχνει τρομαγμένο. Σηκώνεται και κάθεται στο μεγάλο κρεβάτι με τις παλάμες να ακουμπάνε σε αυτό σαν να προσπαθεί να στηριχτεί. Πίσω του, στο ίδιο κρεβάτι, κοιμάται ένα ακόμα παιδί, και άλλο ένα σε ένα μονό κρεβάτι απέναντι. Ο Γιωργής μοιάζει να σκέφτεται κάτι για δευτερόλεπτα, και έπειτα το πρόσωπό του παίρνει μια έκφραση θλίψης.

Σηκώνεται με δισταγμό και κατευθύνεται αργά προς την πόρτα. Κοιτάζει στον σκοτεινό διάδρομο. Στο βάθος στα δεξιά βρίσκεται ένα δωμάτιο, από την ανοιχτή πόρτα του οποίου φαίνεται μέσα να τρεμοπαίζει φως από αναμμένα κεριά. Από το δωμάτιο βγαίνει λίγος καπνός. Ο Γιωργής ξεκινά να περπατά αργά...

Περπατά...

και περπατά...

και όσο πλησιάζει δειλά, το μοιρολόι ακούγεται πιο δυνατά, πλέον καθαρά.

ΕΝΗΛΙΚΟΣ ΓΙΩΡΓΗΣ (VOICE OVER)

Είναι αλήθεια πως και οι πέτρες,
αν έβρισκαν κάποιον να πουν τον
καημό τους, θα ήταν ελαφρότερες...

Ο Γιωργής πλησιάζει προς την ανοιχτή πόρτα και κάνει να κοιτάξει μέσα με δισταγμό και φόβο (η λήψη τώρα είναι υποκειμενική / κοιτάζουμε μέσα από τα μάτια του / point of view shot).

ΕΝΗΛΙΚΟΣ ΓΙΩΡΓΗΣ (VOICE
OVER) (CONT'D)

...Κάποια αμαρτήματα, ωστόσο,
χαράζονται τόσο βαθιά στην ψυχή,
που καμιά εξομολόγηση
δεν μπορεί να ανακουφίσει.

Βλέπουμε μέσα από τα μάτια του παιδιού τον τοίχο πριν την πόρτα, ώσπου φτάνουμε σε αυτή και κοιτάμε ελάχιστα - για πολύ λίγο - ένα τμήμα από το εσωτερικό του δωματίου: μια μεγάλη λαμπάδα είναι αναμμένη στα αριστερά δίπλα από το διπλό κρεβάτι, και ένα κορίτσι, η ANNIΩ (5), με κάτασπρο

πρόσωπο και κλειστά μάτια ξαπλώνει σε αυτό. Το πλάνο κόβεται απότομα και βλέπουμε τα μάτια του Γιωργή, ο οποίος κάνει μισό βήμα πίσω, γουρλωμένα από φόβο (KONTINO STA MATIA). Τότε ακούγεται μια γυναικεία φωνή:

ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΦΩΝΗ (ΔΕΣΠΟΙΝΑ)
(χαμηλόφωνα, σχεδόν ψιθυριστά)
Γιωργή (ΜΙΚΡΗ ΠΑΥΣΗ)
Έλα...

CUT TO

ΣΚΗΝΗ 3^η / ΕΞ. ΛΑΪΚΗ ΑΓΟΡΑ - ΜΕΡΑ

Εξακολουθεί το KONTINO στα μάτια του Γιωργή και η γυναικεία φωνή συνεχίζει να ακούγεται ως συνέχεια της προηγούμενης σκηνής.

ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΦΩΝΗ (ΔΕΣΠΟΙΝΑ)
(χαμηλόφωνα αλλά τώρα πιο επιτακτικά)
Γιωργή!

Καθώς συνεχίζουμε να εστιάζουμε στα μάτια του παιδιού, έχουμε ZOYM OUT και πλέον τον βλέπουμε να στέκεται μπροστά από έναν σκύλο που του δείχνει τα δόντια. Λίγο πιο δίπλα, μπροστά από έναν πάγκο με λαχανικά, στέκεται η μητέρα του ΔΕΣΠΟΙΝΑ (30), που κοιτάζει προς το μέρος του εκνευρισμένα. Βρίσκονται σε μια λαϊκή αγορά ανάμεσα σε κόσμο, κυρίως άντρες, με ρούχα διαφόρων «εθνικοτήτων» και «θρησκειών».

ΔΕΣΠΟΙΝΑ
Δε με ακούς; Έλα εδώ ΤΩΡΑ!

Η μητέρα στρέφεται προς τον άντρα πίσω από τον πάγκο που της δίνει το καλάθι με τα λαχανικά, ενώ ρίχνει κοφτές ματιές στον Γιωργή, φανερά εκνευρισμένη, ο οποίος και μοιάζει απορροφημένος, δίχως να της δίνει σημασία. Πιάνει τη σακούλα και του δίνει τα χρήματα.

ΔΕΣΠΟΙΝΙΩ
(αυστηρά προς τον μανάβη)
Κοίτα μη με γέλασες πάλι...

Κάνει να πάει προς το Γιωργή.

ΜΑΝΑΒΗΣ
Μα τι είναι αυτά που λες,
κυρά Δέσποινα; Σε παρακαλώ.
Με προσβάλεις!

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

(Καθώς προχωρά εκνευρισμένη προς το Γιωργή και κουνώντας το χέρι της απαξιωτικά προς το μανάβη)
Έλα-έλα, άσε τις εξυπνάδες, που σε προσβάλλω κιόλας. Άντε, που θα μας κοροϊδέψεις εσύ...

ΜΑΝΑΒΗΣ

(μουρμουριστά, κοιτώντας έναν άλλον πελάτη, και κουνώντας απαξιωτικά το κεφάλι)
Μωρ' καλά ήσουν κλεισμένη στο σπίτι τόσο καιρό... Μουρλή!

ΠΕΛΑΤΗΣ

(στα τουρκικά)
Ποια είναι αυτή;

ΜΑΝΑΒΗΣ

(στα τουρκικά)
Η χήρα του Μιχαήλου τουπραματευτή...
Γλίτωσε ο άνθρωπος!

Η Δέσποινα Φτάνει βιαστικά στο Γιωργή. Λίγο πριν πλησιάσει, μια γυναίκα (Α) με παραδοσιακή στολή που περνά δίπλα του, του λέει σε μια σλάβικη διάλεκτο κουνώντας το χέρι της.

ΓΥΝΑΙΚΑ Α

(σε σλάβικη διάλεκτο)
Θα σε φάει το σκυλί, βρε παιδί!

Η Δέσποινα τον αρπάζει από το χέρι.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

(εκνευρισμένα)
Δεν ακούς που σε φωνάζω; Να σε δαγκώσει να έχω κι άλλα; Προχώρα...

Τον τραβά και προχωρούν.

ΓΥΝΑΙΚΑ Α

(στα ελληνικά) Ζωηρό παιδί έχεις,
Ντέπω,
(στη σλάβικη διάλεκτο) ζωή να έχει!

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

(καθώς προχωρά,)
Α μα τι ζωηρό! (το «ζωηρό» στα σλάβικα)
Να σε το δώσω αν θέλεις!

ΓΙΩΡΓΗΣ

(καθώς περπατούν)

Θύμωσες;

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Όχι, δε θύμωσα, αλλά άλλη φορά
θα ακούς τι σε λέω!

ΣΚΗΝΗ 4^η / ΕΣ. ΣΠΙΤΙ ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ - ΜΕΡΑ

Ο Γιωργής με τη μητέρα του φτάνουν στο σπίτι (είναι το διώροφο σπίτι της πρώτης σκηνής). Ανοίγουν την αυλόπορτα, κατευθύνονται στην είσοδο και μπαίνουν μέσα...

ΣΚΗΝΗ 5^η (ΣΥΝΕΧΟΜΕΝΑ) / ΕΣ. ΣΠΙΤΙ ΔΙΑΔΡΟΜΟΣ - ΜΕΡΑ

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

(στο Γιωργή)

Πάρε αυτά μέσα, να πάω να δω
τι κάνει το κορίτσι μου.

Ο Γιωργής πιάνει τα ψώνια. Ξαφνικά, η Δέσποινα, ενώ του δίνει τα φρούτα, σταματά καθώς το μάτι της πέφτει στα αριστερά στην κουζίνα. Βλέπει στο τραπέζι το ΧΡΗΣΤΑΚΗ (12) και το ΜΙΧΑΛΑΚΗ (3), που τρώνε ψωμί.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Πάλι τρώτε πριν το φαΐ; Θα σας κοπεί
η όρεξη και δεν θα φάτε το φαγητό.

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Εγώ θα βγω. Με περιμένουν.

Ο Γιωργής κατευθύνεται προς την κουζίνα ενώ η Δέσποινα πάει προς την κλειστή πόρτα μπροστά της.

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Μαμά έλα λίγο.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Μετά, να πάω να ιδώ το κορίτσι μου πρώτα.

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

(επίμονα)

Έλα - έλα, για λίγο.

Η Δέσποινα αφήνει το χερούλι και ξεκινά για την κουζίνα.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

(με δυσφορία)

Τι θέλεις, βρε Χρηστάκη;

Μπαίνει στην κουζίνα.

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Κοίτα!

Η Δέσποινα πλησιάζει και ο Χρηστάκης της δείχνει μια μεγάλη πληγή στο γόνατο.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Ιιι! Τι έπαθες;

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Μαλώνανε τα παιδιά,
ο Νικόλας και ο Πέτρος.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Αυτοί μαλώνανε, εσύ χτύπησες;

Η Δέσποινα πηγαίνει στην κουζίνα βιαστικά, πιάνει ένα πανί και το μουλιάζει σε νερό.

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Ήμουν πάνω στον τοίχο και
πήδηξα για να τους χωρίσω.
Ε χτύπησα στο σκαλοπάτι.

Η Δέσποινα αναστενάζει. Πηγαίνει το πανί και το τοποθετεί στην πληγή.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Κράτα το. (ΠΑΥΣΗ)
Και γιατί να βγεις πάλι;
Πού θα πας;

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Θα πάμε με τα παιδιά να κόψουμε ξύλα.

ΜΙΧΑΛΑΚΗΣ

Και 'γώ θα 'λθω.

Ο Χρηστάκης και ο Γιωργής γελάνε.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

(ειρωνικά)

Ναι-ναι, να πας και εσύ, να
πάρεις και τη Φάνκω μαζί, να έχετε
όλες τις ηλικίες... (σταματά ξαφνικά)

ΔΕΣΠΟΙΝΑ (CONT'D)

(με απορία)

Πού είναι η Φάνκω;

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Μέσα με την Αννιώ. Πού να είναι...
Όλη τη μέρα εδώ.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Να λες ευχαριστώ που σας προσέχει
κιόλας όταν εγώ λείπω.

ΓΙΩΡΓΗΣ

Δεν μας προσέχει μόνο.
Τρώει και όλο το φαΐ.

Τα παιδιά γελάνε.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Μη μιλάς έτσι. Αυτό έλειπε,
να μην τρώγει κιόλας.

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Και κοιμάται και εδώ!

ΓΙΩΡΓΗΣ

Και ροχαλίζει...

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Φτάνει είπα! Δε σας μεγάλωσα έτσι
εγώ! Τη Φάνκω θα τη σέβεστε. Έχει
τραβήξει πολλά και είναι μόνη της.

Τότε ακούγεται ο ήχος από μια πόρτα που ανοίγει. Κοιτούν εκεί. Από την πόρτα απέναντι από την εξώπορτα βγαίνει αργά η ΦΑΝΚΩ (80) και ακολουθεί ένα μικρό, αδυνατισμένο και αδύναμο κορίτσι (ΑΝΝΙΩ, 6) που κρατιέται από το μανίκι της ηλικιωμένης και προχωρά με δυσκολία. Η Δέσποινα τη βλέπει και χαμογελά.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

(καθώς κατευθύνεται γρήγορα προς αυτή)
Αννιώ μου! Το κορίτσι μου!

Σκύβει και την αγκαλιάζει. Η Φάνκω τις κοιτάζει και χαμογελά, χαϊδεύοντας το κεφάλι της Αννιώς.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ (CONT' D)

Το όμορφό μου το κορίτσι!

Τη φιλά.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ (CONT' D)

Καρδιά μου εσύ! Δε ήθελε να σε
ξυπνήσει η μαμά το πρωί. (ΠΑΥΣΗ)

Φάνκω, ήταν καλά;

Η Φάνκω γνέφει καταφατικά.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ (CONT'D)

Γιατί κουράζεσαι, αγάπη μου;
Θα ερχόμουν εγώ να σε σηκώσω.

ΑΝΝΙΩ

Μα δεν πονάω.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Εέρεις πόσο χαίρεται η μαμά που
το λες αυτό; ΠΑΥΣΗ.
Ελάτε, πάμε να φάμε!

Η Δέσποινα σηκώνεται.

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Εγώ φεύγω.

Κατευθύνεται προς την πόρτα.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Φάνκω μου, ορίστε να φάμε!
Θα μείνεις μαζί μας;

Η Φάνκω απαντά με κάτι περίεργους φθόγγους και κάνοντας νοήματα (μοιάζει να έχει κάποιο πρόβλημα), και κατευθύνονται στην κουζίνα.

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

(σκωπτικά)

Αλίμονο...

Βγαίνει και κλείνει πίσω του την πόρτα.

ΣΚΗΝΗ 6^η/ ΕΣ. ΚΟΥΖΙΝΑ - ΜΕΣΗΜΕΡΙ

Γιωργής, ο Μιχαλάκης, η Αννιώ και η Φάνκω κάθονται στο τραπέζι και περιμένουν το φαγητό. Η Δέσποινα όρθια στην κουζίνα ετοιμάζει τα πιάτα.

ΑΝΝΙΩ

(προς το Γιωργή)

Και πώς λέτε μάθημα στο σχολείο;

ΓΙΩΡΓΗΣ

Σε σηκώνει ο δάσκαλος, σε ρωτάει κάτι και εσύ πρέπει να το πεις σαν ποίημα.

ΑΝΝΙΩ

Δύσκολο δεν είναι αυτό;

ΓΙΩΡΓΗΣ

Είναι ανόητο. Και είναι σαν να μαθαίνουμε άλλη γλώσσα. Αν ακούσεις πώς μιλάει ο καινούριος δάσκαλος...

ΑΝΝΙΩ

Τι άλλη γλώσσα;

ΓΙΩΡΓΗΣ

Η δικιά μας είναι αλλά...
Πώς να σου πω. Λίγο διαφορετική.

Η Αννιώ προσπαθεί να καταλάβει τι της λέει.

ΑΝΝΙΩ

Φαντάσου, θέλει να πω τη μηλιά μηλέα!
Και εμένα με λέει Γοργία!

ΜΙΧΑΛΑΚΗΣ

Γρο... Γρογία;

Η Αννιώ και ο Γιωργής γελάνε.

ΠΑΥΣΗ

ΑΝΝΙΩ

Εγώ, μαμά γιατί δεν πάω στο σχολείο;

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Μπορείς να πας αλλά εσύ είσαι κοριτσάκι.
Δε σου χρειάζονται τα γράμματα. Αυτά
εδώ όμως... (κοιτά το Μιχαλάκη που
της χαμογελά) -ναι, και εσύ, αντράκι μου-
πρέπει να μάθουν πόσο κάνει 1+1.

ΓΙΩΡΓΗΣ

Αυτό το ξέρω και χωρίς να πάω σχολείο.
Και έτσι κι αλλιώς, ο Χρηστάκης
θα γίνει αυτό που ήταν ο μπαμπάς.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Να γίνετε ό,τι θέλετε. Πρώτα όμως
θα ξεσκολήσετε. Άνθρωπος αγράμματος,
ξύλο απελέκητο!

ΑΝΝΙΩ

Εγώ θα είμαι ξύλο απελέκητο;

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Εσύ, θα κάτσεις εδώ, να σε φροντίζει
η μαμά, και όταν μεγαλώσεις θα με
βοηθάς που δε θα μπορώ μόνη...
μέχρι να βρεις ένα καλό παιδί να
παντρευτείς και να χορέψει η μαμά και
να σε καμαρώσει.

Η Αννιώ μοιάζει απογοητευμένη.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ (CONT' D)

Δες και την εξαδέλφη μου. Τα δυο
παιδιά τα στέλνει στο σχολείο.
Την τσούπρα της όχι...

Η Δέσποινα πιάνει ένα πιάτο με τα χέρια της και γυρίζει
προς το τραπέζι να σερβίρει. Η Φάνκω κάνει να σηκωθεί για
τη βοηθήσει.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

(πιάνοντάς την απ' τον ώμο)
Κάτσε, Φάνκω μου.

Η Φάνκω υπακούει. Ο Μιχάλης πιάνει το αβγό με το χέρι.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Μιχαλάκη! Όχι έτσι!

Η Αννιώ και ο Γιωργής γελάνε!

Αφού σερβίρει, η Δέσποινα πηγαίνει προς την καρέκλα της,
δίπλα στην Αννιώ.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Σηκωθείτε.

Σηκώνονται, και μαζί με αυτούς κάνει να σηκωθεί και η Αννιώ
αλλά η Δέσποινα τη σταματά.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Όχι εσύ, Αννιώ.

Η Αννιώ κάθεται ξανά. Αφού οι υπόλοιποι σηκώνονται, η
Δέσποινα ξεκινά την προσευχή.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Άγιος ο Θεός, Άγιος ισχυρός,
Άγιος αθάνατος ελέησον ημάς.

Ταυτόχρονα κάνουν όλοι το σταυρό τους.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ (CONT'D)

Άγιος ο Θεός, Άγιος ισχυρός,
Άγιος αθάνατος ελέησον ημάς.
Άγιος ο Θεός, Άγιος ισχυρός,
Άγιος αθάνατος ελέησον ημάς...

ΣΚΗΝΗ 7^η / ΕΣ. ΔΙΑΔΡΟΜΟΣ - ΑΠΟΓΕΥΜΑ

Η μητέρα, κρατά με το ένα χέρι την Αννιώ στην αγκαλιά της ενώ με το άλλο την ανοιχτή πόρτα και κοιτάζει έξω. Δίπλα τους ο Γιωργής.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Να πας στο καλό, Φάνκω. Έπρεπε να μείνεις σε εμάς πάλι.
(ΠΑΥΣΗ - ακούει την απάντηση)
Εντάξει, πρόσεχε.

Η Δέσποινα κλείνει την πόρτα. Και γυρίζει προς το δωμάτιο.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Αχ, ωραία περάσ...

Εαφνικά, πριν προλάβει να ολοκληρώσει τη φράση της, η Αννιώ αρχίζει να ΚΑΝΕΙ ΕΜΕΤΟ πάνω στα ρούχα της μητέρας της. Η μητέρα τρομάζει.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

(τρομαγμένα)
Ω, Αννιώ!

Γυρίζει το κορίτσι, προς τα κάτω καθώς το κρατά στην αγκαλιά της, και ο εμετός πέφτει στο πάτωμα. Το κορίτσι σταματά.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

(τρομαγμένη)
Τι έπαθες;

Την τοποθετεί ξανά σωστά στην αγκαλιά της και της χαϊδεύει το κεφάλι. Ύστερα από λίγα δεύτερα το κορίτσι αρχίζει να κάνει ξανά εμετό, αυτή τη φορά πιο έντονα. Η Δέσποινα την αφήνει κάτω στα γόνατα και στέκεται από πάνω της κρατώντας την στο μέτωπο, όσο η Αννιώ συνεχίζει να κάνει εμετό στο πάτωμα. Η Δέσποινα βουρκώνει.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Αχ κορίτσι μου, τι έπαθες;
Καλά ήσουν.

ΣΚΗΝΗ 8^η / ΕΣ. - ΕΣ. ΚΡΕΒΑΤΟΚΑΜΑΡΑ-ΑΥΛΗ) - ΣΟΥΡΟΥΠΟ

Η μάνα κάθεται στο κρεβάτι δίπλα από την Αννιώ που κοιμάται. Την κοιτά στεναχωρημένη. Έπειτα κοιτάζει μπροστά και βυθίζεται στις σκέψεις της. Μπαίνει ο Γιωργής. Η μητέρα του δείχνει με το δάχτυλό της στο πρόσωπό της να μην κάνει θόρυβο.

Ο Γιωργής πηγαίνει και αυτός κοντά στην Αννιώ, στην άλλη πλευρά του κρεβατιού. Ανεβαίνει στο κρεβάτι. Η Δέσποινα του κάνει αυστηρό νόημα με τα χέρια και με έντονο βλέμμα.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

(ψιθυριστά αλλά έντονα)

Κατέβα τώρα.

ΓΙΩΡΓΗΣ

(ψιθυριστά)

Καλά.

Η μάνα συνεχίζει να τον κοιτάζει αυστηρά. Πριν κατέβει, ο Γιωργής σκύβει και φιλά την Αννιώ. Ο Γιωργής πηγαίνει στην άλλη πλευρά και κάθεται σε ένα άλλο σιδερένιο μονό κρεβάτι.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

(ψιθυριστά)

Τι κάθισες εδώ; Πήγαινε πέρα.

ΓΙΩΡΓΗΣ

Δε θα κάνω θόρυβο.

Η μάνα δεν απαντά. Βυθίζεται ξανά στις σκέψεις της. Ύστερα από αρκετά δευτερόλεπτα, σηκώνεται απότομα και πηγαίνει βιαστικά προς το διάδρομο. Ο Γιωργής την παρατηρεί. Πηγαυνοέρχεται στα διπλανά δωμάτια. Ακούγεται χαμηλόφωνα η φωνή της.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Πρόσεχε την Αννιώ και τον Μιχαλάκη. (ΠΑΥΣΗ)
Χρηστάκη, σου μιλάω!

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Άκουσα. Πάλι φεύγεις;

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Και μη μαλώνετε με το Γιωργή.

Ο Γιωργής σηκώνεται απότομα. Στο διάδρομο εμφανίζεται η μητέρα με μια ζακέτα στα χέρια και ένα φαναράκι. Τρέχει προς το μέρος της.

ΓΙΩΡΓΗΣ

Πού πας;

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Να ακούς τον αδερφό σου.
Δε θα αργήσω.

ΓΙΩΡΓΗΣ

Θα 'ρθώ και εγώ.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

(ανοίγοντας την πόρτα)
Δε θα έρθεις! Θα κάτσεις να
βοηθήσεις τον αδερφό σου.

ΓΙΩΡΓΗΣ

Θα 'ρθώ!

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Μίλησα!

Η Δέσποινα φεύγει και κλείνει βιαστικά την πόρτα πίσω της. Ο Γιωργής στέκεται για λίγο και έπειτα αποφασισμένος, ανοίγει την πόρτα και βγαίνει έξω. Παρατηρούμε τα όσα συμβαίνουν έξω, με το φακό να παραμένει σταθερός εσωτερικά του σπιτιού, ακριβώς πίσω από την πόρτα η οποία παραμένει μισάνοιχτη. Η μάνα περπατά βιαστικά και πλησιάζει την αυλόπορτα. Ο Γιωργής φορά γρήγορα τα παπούτσια του και τρέχει να την προλάβει. Η μάνα έχει βγει στο δρόμο, στρέφεται προς αυτόν χωρίς να σταματήσει να προχωρά και του λέει, δείχνοντάς του και με το χέρι της, να γυρίσει πίσω (ίσα που τους ακούμε καθώς είναι μακριά)

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

(επιτακτικά,)

Μη με χολοσκάς!

ΓΙΩΡΓΗΣ

Θέλω να έρθω μαζί σου.

Ο Γιωργής συνεχίζει να τρέχει προς αυτή και η μάνα σταματά. Καθώς πλέον είναι πιο μακριά, ακούμε μόνο κάποιους ήχους από τον έντονο διάλογο χωρίς να ακούμε τι λένε. Καταλαβαίνουμε μόνο από τις κινήσεις τους. Δείχνουν να διαφωνούν. Η μάνα επιμένει, το ίδιο και ο Γιωργής. Τότε η Δέσποινα ξεκινά να προχωρά μόνη και ο Γιωργής συνεχίζει να την ακολουθεί. Τελικά η Δέσποινα πείθεται εκνευρισμένη, τον πιάνει από το χέρι και συνεχίζουν να περπατούν μαζί, έως ότου χάνονται από το οπτικό πεδίο.

ΣΚΗΝΗ 9^η / ΕΣ. ΕΞΩΠΟΡΤΑ - ΝΥΧΤΑ

Ένα χέρι χτυπά μια ξύλινη πόρτα. Είναι της Δέσποινας που στέκεται με τον Γιωργή έξω από ένα ωραίο σπίτι και περιμένουν να τους ανοίξουν. Ύστερα από λίγο η πόρτα ανοίγει. Πίσω της είναι ένας άντρας (ΙΣΜΕΤ, 40).

ΙΣΜΕΤ

(με απορία, στα τούρκικα)

Γεια σου. Τι θα 'θελες;

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

(στα τουρκικά)

Ο Ισμέτ, σωστά;

ΣΚΗΝΗ 10^η/ ΕΣ. ΣΠΙΤΙ ΙΣΜΕΤ - ΝΥΧΤΑ

Η Δέσποινα και ο Γιωργής κάθονται σε ένα ντιβάνι. Το σπίτι μοιάζει περιποιημένο και όμορφα διακοσμημένο. Ακούγεται ο ήχος μιας πόρτας και σε λίγο έρχεται ο Ισμέτ και κάθεται απέναντί τους.

ΙΣΜΕΤ

(χαμηλόφωνα, στα τούρκικα/ εναλλαγή με σπαστά ελληνικά)

Κοιμάται. Ακόμα φοβάμαι μήπως αρρωστήσει ξανά. Ο γιατρός μου είπε ότι δεν πρέπει να φοβάμαι. Τον έκανε καλά. Τελείωσε.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Ποιος είναι αυτός ο γιατρός, Ισμέτ;

ΙΣΜΕΤ

Δεν είναι από τα μέρη μας...
(ΠΑΥΣΗ)

Τους κοιτάζει από πάνω μέχρι κάτω και εστιάζει στα φτωχά ρούχα τους.

ΙΣΜΕΤ (CONT' D)

και... δεν νομίζω ότι θα μπορούσε να σας βοηθήσει, Δέσποινα.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

(απογοητευμένα)

Ζητάει πολλά...

Ο Ισμέτ δεν απαντά. Μοιάζει αμήχανος. Στέκονται όλοι σκεπτικοί. Για λίγο δεν μιλά κανείς.

ΙΣΜΕΤ

Θα μπορούσα να σε βοηθήσω,

αλλά... βλέπεις... δεν είναι
τα πράγματα όπως παλιά... και ...

Όσο ο Ισμέτ μιλά, η Δέσποινα κοιτάει το χώρο με τα
χειροποίητα διακοσμητικά και τα ακριβά υφάσματα. πιάνει το
φανάρι και κάνει να σηκωθεί.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Ας πηγαίνουμε. Σήκω, Γιωργή.

Σηκώνονται και σηκώνεται και ο Ισμέτ

ΙΣΜΕΤ

Ναι, να πηγαίνετε. Είναι αργά. Να
δώσει ο Θεός να γίνει καλά η κόρη σου.

Κατευθύνονται προς την πόρτα, όσο ο Ισμέτ στέκεται απλώς
όρθιος και του κοιτάζει. Η Δέσποινα ανοίγει την πόρτα.

ΙΣΜΕΤ

Δέσποινα!

Η Δέσποινα γυρίζει προς αυτόν.

ΙΣΜΕΤ (CONT' D)

Περίμενε.

Ο Ισμέτ πηγαίνει στο διπλανό δωμάτιο. Η Δέσποινα κλείνει
την πόρτα και τον περιμένουν να έρθει. Ύστερα από λίγο
έρχεται ξανά ο Ισμέτ κρατώντας στο χέρι του ένα ύφασμα
τυλιγμένο.

ΙΣΜΕΤ

Πάρε αυτό.

Η Δέσποινα το πιάνει στα χέρια της και το κοιτάζει με
απορία.

ΙΣΜΕΤ (CONT' D)

Μου τα είχε δώσει μια γριά από τα μέρη
του πατέρα μου. Είναι σπόροι που θα
έκαναν καλά το γιο μου. Δεν τους
χρειάστηκα. Πάρ' τα. Ίσως βοηθήσουν.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Ευχαριστώ.

ΙΣΜΕΤ

Όλα καλά θα πάνε.

Η Δέσποινα κοιτάζει κάτω, πιάνει τον Γιωργή από τον ώμο, ανοίγει την πόρτα και φεύγουν.

ΠΑΝΟΡΑΜΙΚΟ ΠΛΑΝΟ ΑΠΟ ΤΟ ΧΩΡΙΟ (ΓΡΗΓΟΡΟ TIMEELAPSE)

Timelapse από πρωί σε βράδυ και ξανά το ίδιο μέχρι που πηγαίνουμε από αρχές φθινοπώρου σε χειμώνα και τα δέντρα χάνουν εντελώς τα φύλλα τους. Καταλήγουμε σε ένα χειμωνιάτικο αλλά ηλιόλουστο πρωινό στο σπίτι της Δέσποινας.

ΣΚΗΝΗ 11^Η/ ΕΣ. ΔΩΜΑΤΙΟ ΓΙΩΡΓΗ - ΠΡΩΙ

Τα παιδιά κοιμούνται στα κρεβάτια τους (ο Γιωργής και ο Χρηστάκης στο διπλό και ο Μιχαλάκης στο μονό). Το φως από το παράθυρο πέφτει στα μάτια του Γιωργή και δυσανασχετεί. Μπαίνει μέσα η Δέσποινα κρατώντας ένα σκεύος με νερό. Μοιάζει ευδιάθετη.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Καλημέρα. Ευπνάτε! Ώρα για σχολείο!

Ο Μιχαλάκης ανοίγει τα μάτια.
Ο Γιωργής σηκώνεται αργά. Ο Χρηστάκης ακόμα κοιμάται.

ΓΙΩΡΓΗΣ

(κοιτώντας τον Μιχαλάκη)

Αυτός γιατί ξυπνάει;
Δεν πάει σχολείο αφού!

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Ο Μιχαλάκης δεν είναι τεμπέλης.

Η Δέσποινα του χαμογελά και ο Μιχαλάκης ανταποδίδει.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

(κοιτάζει τον Χρηστάκη)

Να, σαν τον μεγάλο...

Ο Γιωργής στρέφεται προς τον Χρηστάκη και τον σκουντά.

ΓΙΩΡΓΗΣ

Εύπνα! Χρηστάκη!

Ο Χρηστάκης ανοίγει τα μάτια του. τεντώνει τα χέρια του καθώς χασμουριέται. Η μητέρα, κρατώντας στα χέρια το σκεύος πλησιάζει το Γιωργή.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Ελάτε, πιείτε από αυτό!

ΓΙΩΡΓΗΣ

Τι είναι αυτό;

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Πιείτε, καλό θα σας κάνει.

Του δίνει να πιει. Έπειτα πηγαίνει στον Χρηστάκη.

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Δε θέλω πρωί-πρωί.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Πιες είπα!

Ο Χρηστάκης πίνει.

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Νερό; Αγιασμός;

Η Δέσποινα δεν απαντά. Πηγαίνει και δίνει και στο Μιχαλάκη.

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Τι κάνει η Αννιώ;

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Είναι λίγο καλύτερα.

ΓΙΩΡΓΗΣ

Τρομάξαμε χθες. Εκεί που μιλούσαμε
ξαφνικά κοιμήθηκε. Νομίζαμε ότι πέθα...

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

(τον διακόπτει απότομα)

Σους. Μην την ξαναπείς αυτή τη λέξη!

Ο Γιωργής σωπαίνει. Η μητέρα μοιάζει τώρα σοβαρή και προσπαθεί να κρύψει τη στεναχώρια. Ξαφνικά αλλάζει το ύφος.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Τώρα που θα το χαιρετήσετε το Αννιώ,
να ιδείτε πόσο καλά είναι!

Η μητέρα αφήνει το σκεύος σε ένα τραπεζάκι και πηγαίνει να βοηθήσει τον Μιχαλάκη να αλλάξει ρούχα.

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Τι ήταν αυτός που ήρθε χθες;

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Γιατρός ήτανε. Εξέτασε το Αννιώ μας.

ΓΙΩΡΓΗΣ

Σιγά μην ήτανε αυτός γιατρός. Τον ρώτησα γιατί με πονάει η κοιλιά και δεν ήξερε τι να απαντήσει.

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Σε πονούσε η κοιλιά;

ΓΙΩΡΓΗΣ

Βέβαια και με πονούσε.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Σε πονούσε... θα σε 'λεγα τι σε πονούσε... Που έπρεπε να πας στο σχολειό σε πονούσε.

ΓΙΩΡΓΗΣ

Μου αρέσει το σχολειό.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Άλλη φορά αν σε αφήσω να μιλήσεις με ξένο, να μη με λένε Δέσποινα. Τον ζάλισες τον άνθρωπο.

ΓΙΩΡΓΗΣ

Ναι καλά. Τον είδα πώς εξέταζε την Αννιώ. Ήτανε άσχετος.

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Δεν ήταν καλός;

ΓΙΩΡΓΗΣ

Ήταν σαν τον κουρέα.

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Σαν τον κουρέα; Κατάλαβα...

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Σηκωθείτε να ετοιμαστείτε.

ΓΙΩΡΓΗΣ

Η μαμά του έδωσε και κάποια χράμια που είχε φτιάξει.

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Τι;

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Αμ πώς θα πληρωθεί ο άνθρωπος, παιδάκι μου; Λίγα γρόσια μας έμειναν. Γιατρός είναι.

ΓΙΩΡΓΗΣ

Τσαρλατάνος είναι.

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Γιατί τα κάνεις αυτά μαμά; Τίποτα δε θα μας μείνει.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Λοιπόν, πολλά είπαμε. Κουμάντο στα λεφτά σας... όταν θα αρχίσετε να βγάζετε. Ετοιμαστείτε, αργήσατε!

Ακούγεται ήχος από χτύπημα στην εξώπορτα. Η μητέρα παίρνει το σκεύος από το τραπέζι και βγαίνει από την πόρτα.

ΣΚΗΝΗ 12^η (ΣΥΝΕΧΟΜΕΝΑ) / ΕΣ. ΔΙΑΔΡΟΜΟΣ - ΗΜΕΡΑ

Η μητέρα προχωρά στο διάδρομο. Ακούγεται ξανά χτύπημα στην πόρτα.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Τώρα, έρχομαι.

Πηγαίνει στην κουζίνα κρατώντας το σκεύος. Το αφήνει, επιστρέφει βιαστικά και ανοίγει την πόρτα.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Ω! Καλώς τες! Ορίστε περάστε!

ΜΑΡΙΑ

(καθώς μπαίνει μέσα)

Γεια σου, Δεσποινιώ!

ΤΑΣΑ

Καλημέρα!

Μπαίνουν και κλείνουν την πόρτα. Η Μαρία κρατά στο χέρι ένα μικρό καλάθι.

ΤΑΣΑ

Δεν ενοχλούμε;

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Περάστε, όχι.

ΜΑΡΙΑ

Ήρθαμε να δούμε το κορίτσι.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Καλά κάνατε. Είναι καλύτερα σήμερα. Ελάτε.

Πηγαίνουν στην πόρτα απέναντι. Η μάνα την ανοίγει και μπαίνει μέσα. Λίγο πριν μπου οι δυο κυρίες, έρχεται τρέχοντας ο Γιωργής και μπαίνει μέσα προσπερνώντας τις.

ΜΑΡΙΑ

Βρε, γκιάολ (=διάβολος) ζωή να έχεις!

ΣΚΗΝΗ 13^η (ΣΥΝΕΧΟΜΕΝΑ) / ΕΣ. ΚΡΕΒΑΤΟΚΑΜΑΡΑ - ΠΡΩΙ

Η μητέρα ρίχνει μια αυστηρή ματιά στο Γιωργή, ο οποίος σταματά και την κοιτά σαν να έκανε κάποια ζημιά. Μπαίνουν μέσα οι δυο κυρίες.

ΜΑΡΙΑ

Ω, το κορίτσι μας το όμορφο!

ΤΑΣΑ

Βρε, βρε τι κάνεις κούκλα μου;

Ο Γιωργής τρέχει στην Αννιώ που του χαμογελά και την αγκαλιάζει. Το ίδιο κάνει και αυτή σηκώνοντας αργά τα αδύναμα χέρια της.

ΤΑΣΑ

Πώς είσαι, ομορφούλα μου;

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

(κοιτώντας την Αννιώ με ένα χαμόγελο που όμως κρύβει επιφύλαξη)

Καλά είμαστε σήμερα! Πολύ καλά!

Η Αννιώ, ωστόσο, δείχνει χλωμή. Οι δυο γυναίκες προσπαθούν να χαμογελάσουν αλλά η έκφρασή τους δείχνει παράλληλα πως αυτό που βλέπουν τις ανησυχεί.

ΜΑΡΙΑ

(χαμογελώντας)

Κοίτα τι σου φέραμε!

Η Μαρία της δείχνει το καλάθι, που έχει μέσα κάτι φρούτα.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Α, είδες τι καλές που είναι οι γειτόνισσές μας;

ΑΝΝΙΩ

(χαμηλόφωνα)

Ευ... (βήχει) Ευχαριστώ!

Συνεχίζει να βήχει. Οι γυναίκες σοβαρεύουν και κοιτούν την Δέσποινα με ανησυχία.

ΕΙΚΟΝΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΜΕΣΗΜΕΡΙΑΝΟ ΟΥΡΑΝΟ

ΣΚΗΝΗ 14^η / ΕΣ. ΔΙΑΔΡΟΜΟΣ - ΜΕΣΗΜΕΡΙ

Ο Γιωργής και ο Χρηστάκης μπαίνουν στο σπίτι. Βρίσκονται στο διάδρομο. Αφήνουν τα πράγματα κάτω στο έδαφος και σκύβουν να βγάλουν τα παπούτσια.

ΓΙΩΡΓΗΣ

Μαμά!

Δεν απαντά κανείς.

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Μαμά!

Ακούγεται η φωνή του Μιχαλάκη:

ΜΙΧΑΛΑΚΗΣ

Εδώ!

Η φωνή ακούγεται από την κρεβατοκάμαρα. Σηκώνονται και πηγαίνουν στην πόρτα της κρεβατοκάμαρας.

ΣΚΗΝΗ 15^η / ΕΣ. ΚΡΕΒΑΤΟΚΑΜΑΡΑ - ΜΕΣΗΜΕΡΙ

Τα παιδιά μπαίνουν στην κρεβατοκάμαρα. Εκεί βρίσκεται η Αννιώ που τους βλέπει και χαμογελά, η Φάνκω σε μια καρέκλα, και ο Μιχαλάκης στην αγκαλιά της.

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Πού είναι η μαμά;

Η Φάνκω, με περίεργους φθόγγους και κινήσεις με τα χέρια, προσπαθεί να τους εξηγήσει.

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Κατάλαβα. Πάλι λείπει.

ΑΝΝΙΩ

(χαμηλόφωνα)

Έφυγε το πρωί. Είπε ότι δε θα αργήσει.

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Καλά, έτσι είπε και την άλλη φορά και γύρισε το βράδυ.

ΓΙΩΡΓΗΣ

Ξέρεις ότι το κάνει για την Αννιώ μας.

Η Φάνκω αφήνει τον Μιχάλη κάτω και σηκώνεται. Πηγαίνει στην πόρτα και βγαίνει από το δωμάτιο. Τα παιδιά πηγαίνουν και κάθονται γύρω από την Αννιώ.

ANNIΩ

Είπατε μάθημα σήμερα;

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Θα σου πω κάτι, αλλά μην το πεις στη μαμά. Σήμερα έφυγα από το σχολείο. Είπα ότι με πονούσε το κεφάλι.

Γελάνε.

ANNIΩ

Θα το πει ο Μιχαλάκης.

Ο Χρηστάκης κοιτά τον Μιχαλάκη και το ξανασκέφτεται.

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Με πονούσε πράγματι, αλλά όταν έφυγα μου πέρασε.

ΓΙΩΡΓΗΣ

Σε πιστέψαμε...

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Αυτοί που έπρεπε να με πιστέψουν, με πίστεψαν. Όχι σαν κάποιους άλλους που λένε ότι τους πονάει η κοιλιά και τους παίρνουν χαμπάρι.

ΓΙΩΡΓΗΣ

Είσαι ανόητος!

Γελάνε όλοι, εκτός από τον Γιωργή. Σταματάνε και για λίγο δεν μιλάνε. Τότε η Αννιώ κάνει να σηκωθεί.

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Μη σηκώνεσαι.

Η Αννιώ συνεχίζει. Ο Χρηστάκης και ο Γιωργής τη βοηθούν να καθίσει στο κρεβάτι. Η Αννιώ γυρίζει το σώμα της και βάζει το χέρι της πίσω από το μεγάλο μαξιλάρι που ακουμπάει στο πίσω μέρος του κρεβατιού. Βγάζει ένα φρούτο και το δίνει στον Χρηστάκη.

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Α, βλέπω είχες τα τυχερά σου πάλι, Αννιώ.

Η Αννιώ κάνει το ίδιο και με τον Γιωργή. Τα παιδιά χαμογελούν. Επαναλαμβάνει το ίδιο με το Μιχαλάκη.

ΓΙΩΡΓΗΣ

Φάτε γρήγορα, πριν έρθει η μαμά.
Αν μάθει ότι πειράξαμε πάλι τα φαγητά
της Αννιώς, θα μας πετάξει έξω από
το σπίτι.

Τα παιδιά τρώνε βιαστικά και η Αννιώ τους κοιτάζει με ένα ελαφρύ χαμόγελο που προδίδει αγάπη.

Εαφνικά η πόρτα ανοίγει, τα παιδιά τρομάζουν και κρύβουν τα φρούτα βάζοντάς τα πίσω από το σώμα τους. Είναι η Φάνκω. Τα παιδιά ξεφυσούν με ανακούφιση.

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Α εσύ είσαι, Φάνκω;

Η Φάνκω κοιτά τα χέρια τους που τα έχουν στην πλάτη. Έπειτα κοιτάζει τον Μιχάλη, που τρώει το φρούτο. Ο Γιωργής και ο Χρηστάκης τον κοιτούν και αυτοί. Ο Χρηστάκης στρέφεται προς τη Φάνκω.

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Δε θα το πεις στη μαμά, έτσι Φάνκω;

Η Φάνκω τους κοιτά υποκριτικά θυμωμένη, προσπαθώντας να συγκρατήσει το χαμόγελό της.

ΣΚΗΝΗ 16^η/ ΕΣ. ΚΡΕΒΑΤΟΚΑΜΑΡΑ - ΝΥΧΤΑ

Έχει νυχτώσει. Στο δωμάτιο είναι η Αννιώ που κοιμάται στο κρεβάτι, δίπλα της σε μια καρέκλα η Φάνκω που την κοιτάζει, ο Μιχαλάκης που επίσης κοιμάται στο μονό κρεβάτι στην άκρη του δωματίου, και ο Γιωργής και ο Χρηστάκης ξαπλωμένοι και ξύπνιοι στο πάτωμα. Μιλούν χαμηλόφωνα. Όλος ο διάλογος που ακολουθεί γίνεται χαμηλόφωνα.

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

(χαμηλόφωνα, σχεδόν ψιθυριστά)
Το είπα ότι θα αργήσει.

ΜΕΓΑΛΗ ΠΑΥΣΗ

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ (CONT' D)

Λες να έπαθε κάτι;

ΓΙΩΡΓΗΣ

Μην με τρομάξεις.

ΠΑΥΣΗ

ΓΙΩΡΓΗΣ (CONT' D)

Ψάχνει γιατρεία για την Αννιώ.

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Εμείς είναι σαν να μην υπάρχουμε.

ΓΙΩΡΓΗΣ

Ζηλεύεις την Αννιώ;

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Όχι βέβαια. Απλώς λέω ότι έχει και άλλα παιδιά.

ΓΙΩΡΓΗΣ

Η μαμά μας αγαπά όλους το ίδιο.

ΠΑΥΣΗ

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Με τρομάζει ώρες-ώρες.

ΓΙΩΡΓΗΣ

Ποιος;

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Η μαμά.

ΓΙΩΡΓΗΣ

Τι εννοείς;

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Χθες το απόγευμα που έλειπες, ανέβηκα στον πάνω όροφο και την είδα να φέρεται παράξένα. Δεν με κατάλαβε.

ΓΙΩΡΓΗΣ

Τι έκανε;

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Δεν στο είπα γιατί δεν ήθελα να το μάθει.

ΓΙΩΡΓΗΣ

(πιο έντονα)

Τι είδες;

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Κρατούσε στην αγκαλιά της ένα μεγάλο βάζο, που το είχε τυλίξει με ένα λευκό σεντόνι. Το είχε ακουμπήσει

στο στήθος της σαν να το θήλαζε.

ΓΙΩΡΓΗΣ

Το βάζο;

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Ναι. Έπειτα το άφησε στην κούνια που βάζαμε την Αννιώ όταν ήταν μικρή.

Ο Γιωργής δεν απαντά και ακούει με ενδιαφέρον.

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ (CONT' D)

Μετά ξάπλωσε, έκλεισε τα μάτια και έμεινε έτσι για λίγο. Τα άνοιξε ξανά και σηκώθηκε. Πήρε το βάζο, το έβαλε ξανά στην αγκαλιά της και άρχισε να του ψιθυρίζει.

ΓΙΩΡΓΗΣ

Λες ψέματα. Μπορεί να υπνοβατούσε!

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Γιατί να πω ψέματα; Θέλεις να σου πω τη συνέχεια η όχι;

ΓΙΩΡΓΗΣ

Λέγε!

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Αυτό που έγινε μετά με τρόμαξε πιο πολύ. Άφησε το βάζο στην κούνια και έμεινε για λίγο όρθια στα χαμένα.. Και τότε άρχισε να μουρμουρίζει λες και μιλούσε με κάποιον. Αλλά δεν ήταν κανείς στο δωμάτιο. Σήκωσε τα χέρια και έκανε πως χαϊδεύει τα μακριά μαλλιά κάποιου. Χαϊδεψε τον αέρα!

ΓΙΩΡΓΗΣ

Σταμάτα!

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

...Και μετά έκανε πως τον κρατά από το χέρι και άρχισε να προχωρά γύρω γύρω στο δωμάτιο...

Εαφνικά ακούγεται ένας θόρυβος και ο Χρηστάκης σταματά. Είναι η Φάνκω που σηκώθηκε από την καρέκλα. Πηγαίνει κοντά τους. Κάθεται στο πάτωμα ανάμεσά τους, απλώνει τα χέρια της και χαϊδεύοντας το κεφάλι του Γιωργή και του Χρηστάκη, αρχίζει να «σιγομουρμουρίζει» μια μελωδία. Μοιάζει με

νανούρισμα. Τα παιδιά αφήνονται στη μελωδία και σταματούν να μιλούν.

ΣΚΗΝΗ 17^η / ΕΣ. ΚΡΕΒΑΤΟΚΑΜΑΡΑ - ΠΡΩΙ

Έχει ξημερώσει. Κοντινό στο πρόσωπο του Γιωργή που κοιμάται. Ακούγονται ψίθυροι. Ο Γιωργής ανοίγει τα μάτια. Είναι σκεπασμένος με μια κουβέρτα. Κάθεται στο πάτωμα και βλέπει τον Χρηστάκη δίπλα του να κοιμάται επίσης σκεπασμένος, την καρέκλα που καθόταν η Φάνκω άδεια και την Αννιώ και τον Μιχαλάκη να κοιμούνται στα κρεβάτια. Στρέφει το κεφάλι του προς την πόρτα όπου ακούγονται ψίθυροι. Σηκώνεται και πηγαίνει προς αυτή. Την ανοίγει. Βλέπει την μητέρα του που μιλάει με την Φάνκω. Της δείχνει κάτι φυλαχτά, εικόνες και άλλα αντικείμενα. Η Δέσποινα βλέπει το Γιωργή.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Εύπνησες, Γιωργή μου; Κοιμηθήκατε όλοι μαζί είδα.

ΓΙΩΡΓΗΣ

(με ενδιαφέρον και ταυτόχρονα παράπονο)
Πού ήσουν;

Η μητέρα δεν δίνει σημασία και συνεχίζει να μιλά στη Φάνκω.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Κατάλαβες Φάνκω; Αυτές θα μπουν στον τοίχο πάνω από την Αννιώ. Αυτά θα τα βάλουμε στο χεράκι της και με αυτό (δείχνει ένα δοχείο με χώμα) θα αλείψουμε το προσωπάκι της. Είναι χώμα από το εκκλησάκι του Άι - Γιώργη.

ΓΙΩΡΓΗΣ

Μαμά.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Σε ακούω, αγόρι μου.

Δε δείχνει όμως να δίνει σημασία και συνεχίζει να κοιτά τα αντικείμενα.

ΓΙΩΡΓΗΣ

Δεν μου είπες. Πού ήσουν;

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

(στα χαμένα)
Έ;

Μοιάζει να μην άκουσε την ερώτηση και δίνει κάποια αντικείμενα στα χέρια της Φάνκω.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

(προς τη Φάνκω)

Κράτα και αυτό. ΠΑΥΣΗ θα το κάνω καλά το κορίτσι! Θα το δεις!

(προς το Γιωργή)

Γιωργή, θα τα πούμε μετά, αγάπη μου.

Η Δέσποινα και η Φάνκω, κρατώντας τα πράγματα στα χέρια τους, πηγαίνουν στην κουζίνα. Ο Γιωργής κοιτάζει απογοητευμένος.

ΣΚΗΝΗ 18^η / ΕΣ. ΚΑΠΟΥ ΣΤΗΝ ΑΚΡΗ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ/ ΜΕΣΗΜΕΡΙ

Ο Χρηστάκης, Ο Γιωργής, ο ΔΗΜΗΤΡΗΣ (13), ο ΣΤΕΦΑΝΟΣ (8) και άλλα τέσσερα παιδιά είναι μαζεμένα κάτω από ένα μεγάλο δέντρο. Όλοι τους κάθονται στο έδαφος εκτός από τον Γιωργή, οποίος κρατά ένα μεγάλο κλαδί και «ζωγραφίζει με αυτό» στο χώμα.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ

Εγώ επιμένω να ανάψουμε μια δικιά μας φωτιά. Δεν μου αρέσει στην πλατεία με τόσους ξένους.

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Ναι αλλά χρόνια τώρα, κάθε Θεοφάνια εκεί πηγαίνουμε.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ

Ακριβώς. Ας ανάψουμε μια φορά μόνοι.

Όση ώρα συζητούν, ο Γιωργής, απορροφημένος στις σκέψεις του, κάνει με το κλαδάκι διάφορα σχήματα στο χώμα χωρίς να δίνει ιδιαίτερη σημασία.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Και εγώ συμφωνώ. Θα είναι πολύ ωραία στη γειτονιά.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ

Σε ρώτησε κανείς εσένα;

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Έλα, μην τον πειράζεις.

Ο Γιωργής «μουτζουρώνει» το σχέδιο και κοιτάζει αδιάφορα γύρω του δεξιά αριστερά.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ

Να ψηφίσουμε. Ποιοι θέλουν να ανάψουμε δική μας φωτιά στη γειτονιά;

Ο Δημήτρης, ο Στέφανος και άλλο ένα παιδί σηκώνουν το χέρι τους. Ακολουθεί προβληματισμένος ο Χρηστάκης.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ

Ωραία! Ποιος δεν θέλει να γίνει αυτό;

Τα υπόλοιπα τρία παιδιά σηκώνουν το χέρι όσο ο Γιωργής εξακολουθεί να κοιτάζει γύρω του, ώσπου βλέπει κάτι απέναντι που του τραβά την προσοχή, και ανοίγει «έκπληκτος» τα μάτια του. Στο χωματόδρομο απέναντί του, προχωρά αργά ένας εύσωμος κύριος. Παράλληλα ο διάλογος συνεχίζεται.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ

Ωραία. Άρα...

ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Ο Γιωργής δεν ψήφισε.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ

(στο Γιωργή)

Ε, εσύ! Τι ψηφίζεις;

ΓΙΩΡΓΗΣ

(με αγανάκτηση, κοιτώντας στο δρόμο)

Δεν το πιστεύω!

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Τι έπαθες;

ΓΙΩΡΓΗΣ

(δείχνοντάς του τον δρόμο)

Κοίτα!

Ο Χρηστάκης κοιτά.

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Όχι πάλι!

Ο Γιωργής ξεφυσά και ξεκινά να τρέχει φεύγοντας από την παρέα.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ

(με απορία)

Τι έπαθε;

Ο Χρηστάκης ξεφυσά και αυτός.

ΣΚΗΝΗ 19^η/ ΕΣ. ΜΟΝΟΠΑΤΙΑ-ΣΤΕΝΑ-ΧΩΡΑΦΙΑ - ΜΕΣΗΜΕΡΙ

Ο Γιωργής τρέχει σε κάτι χωράφια...
δυναμώνει το τρέξιμο...
συνεχίζει...
ώσπου φτάνει σε ένα μονοπάτι.
Το διασχίζει τρέχοντας και...
φτάνει σε κάτι στενά του χωριού.
Τρέχει περνώντας ανάμεσα από κόσμο...
Φτάνει σε ένα μπακάλικο.
Σταματά και ανασαίνει βιαστικά. Μπαίνει μέσα.

ΣΚΗΝΗ 20^η / ΕΣ. ΜΠΑΚΑΛΙΚΟ - ΜΕΣΗΜΕΡΙ

Ο Γιωργής έχει μπει στο μπακάλικο.

ΜΠΑΚΑΛΗΣ

Βρε καλώς το παιδί! Γιατί είσαι ιδρωμένος;

Ο Γιωργής πάει να μιλήσει αλλά δυσκολεύεται προσπαθώντας να ανασάνει.

ΜΠΑΚΑΛΗΣ

Καλά, πάρε μια ανάσα πρώτα. Να σου δώσω ένα νεράκι;

ΓΙΩΡΓΗΣ

Τσίπουρο.

ΜΠΑΚΑΛΗΣ

(γελώντας έκπληκτος)

Τσίπουρο; Μήπως θέλεις και μεζεδάκι;

Ο Γιωργής παίρνει μια έκφραση τύπου «Ελεος».

ΣΚΗΝΗ 21^η / ΕΣ. ΔΙΑΔΡΟΜΟΣ-ΚΡΕΒΑΤΟΚΑΜΑΡΑ - ΜΕΣΗΜΕΡΙ

Ο Γιωργής μπαίνει στο σπίτι λαχανιασμένος και κλείνει την πόρτα πίσω του. Κρατά στο χέρι ένα παγούρι. Στέκεται για λίγο να πάρει ανάσα κοιτώντας λίγο προς την άδεια κουζίνα. Προχωρά βιαστικά και ανοίγει την πόρτα της κρεβατοκάμαρας. Στο δωμάτιο είναι η μητέρα, που δείχνει να τρομάζει από το ξαφνικό άνοιγμα της πόρτας.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Γιατί τρέχεις;

Στο χέρι της κρατά ένα κουτάκι, που νωρίτερα είχε δείξει στη Φάνκω. Το δάχτυλο του άλλου της χεριού είναι λερωμένο με χώμα. Ο Γιωργής τα κοιτάζει για λίγο και έπειτα κοιτά

την Αννιώ. Στο μέτωπο της Αννιώς είναι σχηματισμένος με χώμα ένα σταυρός. Αμέσως ο Γιωργής κοιτάζει ξανά τη μάνα.

ΓΙΩΡΓΗΣ
(λαχανιασμένος)
Έρχεται ο κουρέας!

Η Δέσποινα κοιτάζει άφωνη.

ΣΚΗΝΗ 22^η / ΕΣ. ΔΙΑΔΡΟΜΟΣ - ΜΕΣΗΜΕΡΙ

Βρισκόμαστε στο διάδρομο. Ο Γιωργής ανοίγει την πόρτα. Πίσω του στέκεται η μάνα. Μπαίνει ο κουρέας (ΤΡΑΪΑΝΟΣ 69).

ΤΡΑΪΑΝΟΣ
Βρε, βρε. Μεγάλωσες εσύ!

ΓΙΩΡΓΗΣ
Από τον προηγούμενο μήνα;

ΔΕΣΠΟΙΝΑ
(νουθετικά)
Γιωργή!

ΤΡΑΪΑΝΟΣ
(περπατώντας αργά προς την κουζίνα)
Πω πω πω! Τι κούραση είναι αυτή!

Φτάνει στην κουζίνα και ακολουθούν ο Γιωργής και η Δέσποινα που δε δείχνουν και ιδιαίτερα χαρούμενοι που τους επισκέφθηκε.

ΤΡΑΪΑΝΟΣ
Στην άκρη του χωριού έχετε και εσείς το σπίτι σας.

Ο κουρέας πιάνει μια καρέκλα και κάθεται.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ
Μήπως να δεις πρώτα το κορίτσι;

ΤΡΑΪΑΝΟΣ
Κάτσε να πάρω μιαν ανάσα.

Εεφυσά. ΠΑΥΣΗ

ΤΡΑΪΑΝΟΣ (CONT'D)
Πώς είναι; Καλύτερα, καλύτερα;

ΔΕΣΠΟΙΝΑ
Ε όχι και τόσο, Τραϊανέ.

ΤΡΑΪΑΝΟΣ

Γιατί; Δεν της δίνεις αυτό που σου έδωσα;

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Πώς! Κάθε μέρα. (δε δείχνει να το εννοεί)

ΤΡΑΪΑΝΟΣ

Δέσποινα, δεν λες αλήθεια. Αν το έκανες, θα ήταν καλά το κορίτσι τώρα. Ξέρεις πόσο κόσμο έχω γιατρέψει εγώ;

ΓΙΩΡΓΗΣ

(μουρμουρίζοντας)

Και πόσους έχεις κουρέψει...

ΤΡΑΪΑΝΟΣ (CONT'D)

Αυτή τη συνταγή μου την έδωσε ένας...

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Εέρω, Τραϊανέ, μου τα 'χεις ξαναπεί!
Έλα να τελειώνουμε τώρα.

ΤΡΑΪΑΝΟΣ

(έντονα και δυνατά)

Του δίνεις του κοριτσιού το γιατρικό
ή δεν του δίνεις;

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Μη φωνάζεις, Τραϊανέ! Του δίνω.
Όχι κάθε μέρα. Κάθε δυο βδομάδες.

ΤΡΑΪΑΝΟΣ

(ήρεμα αλλά με σιγουριά)

Και τόσο καλά είναι. Θα δουλέψει...
Βάλε, βρε αγόρι μου, ένα ποτηράκι
τσίπουρο να δροσιστώ, λίγο.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Πάλι τσίπουρο, βρε Τραϊανέ; Πιωμένος θα
εξετάσεις το κορίτσι; Έλα να κάνεις δουλειά
να τελειώνουμε!

ΤΡΑΪΑΝΟΣ

Είμαι γέρος μωρή! Αν δεν το τσούξω λιγάκι,
πώς θα δουν καλά τα μάτια μου;

CUT TO

ΣΚΗΝΗ 23^η / ΕΞ. ΚΟΤΕΤΣΙ - ΜΕΣΗΜΕΡΙ

Πλάνο από κότες σε κοτέτσι. Ο Τραϊανός σκύβει και αρπάζει την πιο παχουλή.

ΤΡΑΪΑΝΟΣ

Αυτή καλή είναι.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Έκανε δουλειά το τσίπουρο, Τραϊανέ...

ΤΡΑΪΑΝΟΣ

Τι λέγεις;

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Τίποτα... Έλα πάρε και αυτά (του δίνει κάποια κέρματα).

Ο Γιωργής, που στέκεται εκεί κοντά, παρακολουθεί την κίνηση της μητέρας. Ο Κουρέας τα βάζει στην τσέπη στο παλιό του και κάνει να φύγει.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Είναι καλύτερα σήμερα το κορίτσι δηλαδή, ε;

ΤΡΑΪΑΝΟΣ

Ε τι σου λέω; Θα του περάσει. Εσύ φοβάσαι που πέφτει. Έτσι ήταν να αντιδράσει στο φάρμακο. Δεν έχεις να φοβάσαι τίποτα.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Αλήθεια μου λες;

ΤΡΑΪΑΝΟΣ

Ε τώρα... Θέλεις να με ακούσεις, άκου με...

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Καλά. Έλα πάρε και αυτά.

Του δίνει και άλλα χρήματα.

Ο Τραϊανός τα βάζει και αυτά στην τσέπη, γυρίζει και φεύγει.

ΤΡΑΪΑΝΟΣ

(καθώς προχωρά)

Άντε, και γρήγορα να ηρεμήσει το κορίτσι!

ΔΕΣΠΟΙΝΑ!

Μακάρι ο Θεός! Να πας στο καλό!

Η Δέσποινα τον κοιτάζει μέχρι να βγει από την αυλόπορτα και ύστερα μπαίνει μέσα. Ακολουθεί ο Γιωργής.

ΣΚΗΝΗ 24^η / ΕΣ. ΔΙΑΔΡΟΜΟΣ - ΔΩΜΑΤΙΟ

Η Δέσποινα και ο Γιωργής μπαίνουν μέσα στο σπίτι.

ΓΙΩΡΓΗΣ

Τον πιστεύεις, μαμά;

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Τον πιστεύω-δεν τον πιστεύω, είναι ο μόνος στα μέρη μας που ξέρει κάποια γιατρικά.

Η μητέρα πάει να μπει στο δωμάτιο της Αννιώς αλλά σταματά, και κατευθύνεται προς το δωμάτιο των αγοριών.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Για να δω λίγο τι κάνει ο Μιχαλάκης.

Ανοίγει σιγά την πόρτα ελάχιστα και κοιτάζει μέσα. Την ξανακλείνει.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

(ψιθυριστά)

Κοιμάται.

Πηγαίνει ξανά στην πόρτα της κρεβατοκάμαρας. Την ανοίγει και αυτή σιγά και κοιτάζει μέσα. Κάνει σήμα στο Γιωργή με το δάχτυλό της στο πρόσωπο να κάνει ησυχία γιατί βλέπει πως η Αννιώ κοιμάται και αυτή. Κλείνει την πόρτα και κατευθύνεται στην κουζίνα. Ακολουθεί ο Γιωργής. Η Δέσποινα κάθεται σε μια καρέκλα και ο Γιωργής ακουμπά στο περβάζι του παραθύρου.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Δε θα ξαναβγείς;

ΓΙΩΡΓΗΣ

Όχι. Ε σε λίγο θα φύγουν κιόλας.

Για λίγο δε μιλά κανείς.

ΓΙΩΡΓΗΣ

Λέμε τα Θεοφάνια να ανάψουμε με τα παιδιά δική μας φωτιά στη γειτονιά.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Σ' εμάς; Καλά το σκεφτήκατε!

ΠΑΥΣΗ

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Τι μου θύμισες τώρα, βρε Γιωργή!
(αναστενάζει).

ΓΙΩΡΓΗΣ

Τι;

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

(σε εξομολογητικό τόνο)

Εσύ να ήσουν τέσσερα; πέντε; Να, λίγο πιο μεγάλος από το Μιχαλάκη μας. Ακόμα ζούσε ο πατέρας σου τότες. (ΠΑΥΣΗ)
Ήτανε τέτοιες μέρες, παραμονή Θεοφάνια. Τα παιδιά γυρνούσαν με τις σουρβιές και σούρβιζαν τους ανθρώπους στο δρόμο. Καθόμασταν με το Χρηστάκη και τον πατέρα σου στην αυλή. Τα βλέπεις εσύ τα παιδιά -σου λέω ήσουν δεν ήσουν πέντε- νά σου πιάνεις μια σκούπα και αρχίζεις να κυνηγάς τον πατέρα σου: «Σούρβα, σούρβα! γερό κορμί, γερό Σταυρί...». (γελά). Τι γέλια κάναμε! Τόσο μικρό, και ήξευρες και τα λόγια.

ΓΙΩΡΓΗΣ

(χαμογελώντας)

Δε θυμάμαι τίποτα.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Τίποτα; Ε πού να θυμάσαι!
Τόσο δα ήσουν!

Του δείχνει με το χέρι της το ύψος.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ (CONT'D)

Τόση χαρά επήρεν ο πατέρας σου!
«Έχε την ευχή μου, παιδί μου», φώναζε,
«έχε την ευχή μου!»

Ο Γιωργής προσπαθεί να θυμηθεί.

ΓΙΩΡΓΗΣ

Τώρα που το λες, σαν κάτι να θυμάμαι αλλά δεν είμαι σίγουρος!

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

(με νοσταλγία)

Αχ, μεγάλωσες κι εσύ!

Η Δέσποινα σοβαρεύει.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ
(τώρα δείχνει στεναχωρημένη)
Μονάχα αυτό το ταλαίπωρο
βασανίζεται στο μέγαλωμά του.

Η Δέσποινα σηκώνεται αργά, και στεναχωρημένη κατευθύνεται σέρνοντας τα βήματά της στον διάδρομο. Ο Γιωργής μένει στο ίδιο σημείο μη γνωρίζοντας τι να πει. Ακούγεται η πόρτα της κρεβατοκάμαρας που ανοίγει και έπειτα κλείνει, αφού η μάνα έχει μπει μέσα.

ΣΚΗΝΗ 25^η / ΕΣ. ΔΙΑΔΡΟΜΟΣ-ΚΟΥΖΙΝΑ - ΝΥΧΤΑ

Βρισκόμαστε στο διάδρομο. Η μητέρα κρατά στην αγκαλιά τον Μιχαλάκη, ενώ από την ανοιχτή πόρτα της κρεβατοκάμαρας βγαίνουν ο Γιωργής και ο Χρηστάκης που βοηθούν την Αννιώ να στηριχτεί για να προχωρήσει.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ
Έλα, έλα καρδιά μου. Σιγά - σιγά...

Η Αννιώ, φανερά καταβεβλημένη, με τη βοήθεια των δυο αδερφών της προχωρά αργά προς την κουζίνα.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ (CONT' D)
Μπράβο το κορίτσι μου. Έτσι.
Πάμε να φάμε όλοι μαζί.

Προχωρούν προς την κουζίνα, και η μητέρα τους κοιτάζει φανερά θλιμμένη. (Μπαίνει μελαγχολική μουσική)

ΕΝΗΛΙΚΟΣ ΓΙΩΡΓΗΣ (VOICE OVER)
(καθώς η μητέρα τους βλέπει να προχωρούν αργά στην κουζίνα)
Λένε πως για έναν γονιό, δεν υπάρχει τίποτα χειρότερο από το να χάνει το παιδί του.
(ΠΑΥΣΗ) Στην περίπτωση της μητέρας μου, δεν πρέπει να ήταν μόνο η σκέψη τούτου του ενδεχομένου πόνος μεγάλος, αλλά φρικτό εξίσου βασανιστήριο να βλέπει την κόρη της να υποφέρει επί τόσους μήνες, με κάθε της προσπάθεια για θεραπεία να καταλήγει μάταιη. ΠΑΥΣΗ Ένας σπουδαίος έγραψε πως δεν υπάρχει τίποτα πιο δυνατό από τον έρωτα και το Χάρο. Η δική μου πείρα έδειξε πως... δεν υπάρχει τίποτα πιο δυνατό από την αγάπη και τον έρωτα, το Χάρο και... ΤΗΝ ΕΛΠΙΔΑ...

ΣΚΗΝΗ 26^η / ΕΣ. ΠΑΖΑΡΙ - ΜΕΡΑ

(Η μελαγχολική μουσική της προηγούμενης σκηνής συνεχίζεται μέχρι και το τέλος και της επόμενης (27ης) σκηνής).

Η Δέσποινα στέκεται όρθια μπροστά από τον πάγκο του μανάβη που είδαμε στη σκηνή 3, και ο οποίος της ετοιμάζει την «παραγγελία». Η Δέσποινα συνομιλεί με έναν άντρα (ΣΤΑΥΡΙΝΟΣ). Λίγα μέτρα πιο πέρα είναι ο Γιωργής και παίζει με κάτι σκυλιά. Η μητέρα δε δίνει σημασία στο Γιωργή και απλώς του ρίχνει «μηχανικά» κλεφτές ματιές καθώς συζητά χαμηλόφωνα στεναχωρημένη.

ΣΤΑΥΡΙΝΟΣ

Σίγουρα, Δέσποινα, είναι «εξωτικόν». Χρόνισε η αρρώστια! Τόσα έκανες και το κορίτσι σου δεν ηρέμησε ούτε με τον έναν ούτε με τον... άσχημο τρόπο.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Μα πώς είναι δυνατόν, Σταυρινέ; Εμείς είμαστε θεοσεβούμενοι. Πώς να τόλμησε ο δαίμονας να μπει μέσα της;

ΣΤΑΥΡΙΝΟΣ

Δε θέλει πολύ. Ο διάβολος παίρνει πολλές μορφές. Μια μέραν είδα στο κατώφλι σας έναν μαύρο γάτο... Να πας να βρεις και ένα αραβικό φυλακτό. Έχει μεγάλη δύναμη.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Δεν τα πιστεύω εγώ αυτά.
Εγώ ό,τι λέει ο πνευματικός μου!

Ο Μανάβης της δίνει τα τρόφιμα.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Ορίστε, κυρά Δέσποινα.

Η Δέσποινα πιάνει τη σακούλα και τον πληρώνει.

ΣΤΑΥΡΙΝΟΣ

Άντε γεια σου, Δέσποινα.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Γειά σου, Σταυρινέ.

ΣΤΑΥΡΙΝΟΣ

Υπομονή!

Ο Σταυρινός φεύγει.

ΜΑΝΑΒΗΣ

(ειρωνικά)
Δε θα τα ελέγξεις, κυρά Δέσποινα;
Μην λες ότι σε κλέβω πάλι...

Η Δέσποινα δεν απαντά και είναι βυθισμένη στις σκέψεις της. Ο μανάβης το παρατηρεί και δεν το συνεχίζει. Η Δέσποινα ξεκινά να προχωρά και να απομακρύνεται προς την αντίθετη κατεύθυνση από αυτή που βρίσκεται ο Γιωργής, σαν να ξέχασε ότι τον είχε μαζί της. Ο Γιωργής, καθώς παίζει με τα σκυλιά, την βλέπει να απομακρύνεται, σηκώνεται και τρέχει προς αυτή. Την φτάνει, της δίνει το χέρι του και συνεχίζουν να προχωρούν.

ΣΚΗΝΗ 27^η ΜΟΝΤΑΖ ΣΕΚΑΝΣ

(συνοδεία της προηγούμενης συγκινητικής μουσικής).
(Βλέπουμε κυρίως τη δράση των προσώπων και δεν ακούμε τα όσα λένε)

- Η Δέσποινα ανοίγει την πόρτα και μπαίνει στο σπίτι ο ιερέας της πρώτης σκηνής.
- Ο ιερέας διαβάζει στην Αννιώ που βρίσκεται ξαπλωμένη στο κρεβάτι κάτι προσευχές εξορκισμού. Ακούμε ψιθυριστά λίγα από τα λόγια του. Παρόντες η μητέρα που αγωνιά θλιμμένη, ο Γιωργής και ο Χρηστάκης.
- Η Δέσποινα, ο Χρηστάκης, ο Γιωργής, ο Μιχαλάκης και η Αννιώ τρώνε στην κουζίνα και το κορίτσι ξαφνικά κάνει ξανά εμετό. Η μητέρα σηκώνεται τρομαγμένη και πάει να την βοηθήσει.
- Τα τρία αγόρια είναι στο δωμάτιό τους με ανοιχτή την πόρτα. Ακούνε την εξώπορτα να ανοίγει και να κλείνει. Ο Γιωργής τρέχει προς αυτή, την ανοίγει και βλέπει τη μητέρα του να απομακρύνεται βιαστικά. Τον βλέπουμε (χωρίς να τον ακούμε) να της φωνάζει αλλά αυτή να μην απαντά και να συνεχίζει την πορεία της. Ο Γιωργής, κλείνει αργά την πόρτα και κοιτάζει λυπημένος προς το δωμάτιό τους, στην πόρτα του οποίου στέκεται όρθιος ο Χρηστάκης. Κοιτάνε ο ένας τον άλλο απογοητευμένοι.
- Είναι νύχτα και είναι όλοι -πλην της μητέρας- στο δωμάτιο της Αννιώς μαζί με τη Φάνκω. Ακούγεται ένας θόρυβος. Ο Γιωργής «πετάγεται» από το πάτωμα και ανοίγει την πόρτα. Κοιτάζει έξω και δεν είναι κανείς. Βρέχει έντονα.
- Μεσημέρι, στην κουζίνα είναι όλοι μαζεμένοι μαζί με τη Φάνκω και τρώνε. Η μητέρα απουσιάζει.
- Απόγευμα, σε ένα δασάκι, τα παιδιά που ήταν μαζεμένα στο «παλιό το δέντρο», κόβουν και μαζεύουν ξύλα και κλαδιά.
- Νύχτα, ξανά είναι μαζεμένοι όλοι -πλην της μητέρας- στο δωμάτιο της Αννιώς. Ο Γιωργής σηκώνεται και πηγαίνει στην κουζίνα. Κοιτάζει έξω από το παράθυρο σαν να περιμένει να γυρίσει κάποιος.

- Πρωί, τα αγόρια κοιμούνται στο δωμάτιό τους. Η πόρτα ανοίγει και ο Γιωργής σηκώνεται απότομα. Βλέπει τη μητέρα του στην πόρτα. Τρέχει προς το μέρος του και την αγκαλιάζει. Τον αγκαλιάζει και αυτή καθώς κοιτάζει λίγο προς το δωμάτιο των αγοριών και αμέσως πηγαίνουν στο δωμάτιο της Αννιώς.
- Μπαίνουν στο δωμάτιο της Αννιώς. Η Αννιώ κοιμάται στο κρεβάτι και σε μια καρέκλα η Φάνκω, που ανοίγει τα μάτια της και σηκώνεται.
- Καθώς η Αννιώ κοιμάται, η μητέρα της της κρεμά στο στήθος δίπλα από το σταυρό ένα φυλαχτό με αραβικές λέξεις. Όρθιοι παρακολουθούν η Φάνκω και ο Γιωργής, ενώ η Δέσποινα αγγίζει το χέρι της στο σημείο της καρδιάς της Αννιώς και λέει μια προσευχή.
- Νύχτα στη γειτονιά έξω από το σπίτι τα παιδιά έχουν ανάψει φωτιά και κόσμος είναι μαζεμένος.
- Ο Γιωργής που βρίσκεται στην πλατεία μαζί με τον Χρηστάκη μπροστά από τη φωτιά στρέφει το κεφάλι του προς το σπίτι και βλέπει από το παράθυρο να κοιτά προς αυτούς η Αννιώ που την έχει στην αγκαλιά της η μητέρα. Σκουντάει το Χρηστάκη.
- ο Χρηστάκης και ο Γιωργής είναι στην κρεβατοκάμαρα και προσπαθούν να πείσουν τη μητέρα για κάτι. Η μητέρα διαφωνεί. Ο Χρηστάκης και ο Γιωργής κοιτάζονται και αποφασισμένοι πηγαίνουν προς την Αννιώ και κάνουν να τη σηκώσουν. Η Δέσποινα πηγαίνει να τους σταματήσει.
- Στο σημείο της φωτιάς πλησιάζουν ο Γιωργής ο Χρηστάκης και η Δέσποινα, που στηρίζουν την Αννιώ και τη βοηθούν να προχωρήσει και να πλησιάσει στο χώρο του δρώμενου. Φτάνουν και σταματούν λίγα μέτρα πριν από τη φωτιά. Η Αννιώ κοιτά τη φωτιά. Ο κόσμος γύρω τους κοιτά την Αννιώ με συμπάθεια. Εκεί είναι και οι γειτόνισσες, Μαρία και Τάσα. Βλέπουν τη μητέρα και την πλησιάζουν. Της χαμογελούν. Η Μαρία πιάνει το χέρι της Δέσποινας και όλοι κοιτούν μπροστά στη φωτιά. Η Αννιώ κοιτάζει και παρά την κουρασμένη της όψη, δείχνει χαρούμενη. Κοντινό στα κουρασμένα μάτια της και καθρέφτισμα σε αυτά της φωτιάς. Η μάνα κοιτά πλαγίως θλιμμένη την κόρη.

ΣΚΗΝΗ 28^η / ΕΣ. ΔΙΑΔΡΟΜΟΣ - ΗΜΕΡΑ

Η μητέρα στέκεται όρθια μπροστά από την εικόνα με το καντηλάκι. Την κοιτά. Το πρόσωπό της αρχίζει να αλλάζει και βάζει τα κλάματα βουβά. Ανοίγει το στόμα και «σχηματίζει» βουβά τη λέξη «ΓΙΑΤΙ»; Καλύπτει το πρόσωπό της με τις παλάμες της και συνεχίζει να κλαίει. Το βουβό κλάμα διακόπτουν κάποια ηχηρά ξεσπάσματα λυγμών. Έπειτα προσπαθεί να σταματήσει, σκουπίζει τα δάκρυσά της και κοιτά ξανά την εικόνα σαν να είναι αποφασισμένη για κάτι.

ΣΚΗΝΗ 29^η ΜΟΝΤΑΖ ΣΕΚΑΝΣ

(συγκινητική μουσική)

Βλέπουμε τη μητέρα:

- Να διπλώνει κάποια ρούχα
- Να βγάζει από την ντουλάπα σεντόνια και κουβέρτες.

- Να τα βάζει το ένα πάνω στο άλλο.
- Να μπαίνει στην κρεβατοκάμαρα ο Γιωργής και βλέποντας τη μητέρα όρθια μπροστά στα πράγματα που μάζεψε, να κοιτά ξαφνιασμένος.

ΣΚΗΝΗ 30^η ΜΟΝΤΑΖ ΣΕΚΑΝΣ

(Η μουσική εξακολουθεί να είναι συγκινητική αλλά τώρα είναι και δυναμική).

- Η Δέσποινα κρατά την Αννιώ αγκαλιά και προχωρά στο δρόμο. Ακολουθούν από πίσω ο Γιωργής και ο Χρηστάκης, που κρατούν στα χέρια τα σκεπάσματα και τα ρούχα.
- Προχωρούν στη γειτονιά και διάφοροι άνθρωποι γυρίζουν και τους κοιτάζουν συμπνευτικά.
- Σε άλλο στενό, κόσμος παραταγμένος και στις δυο πλευρές του δρόμου, κοιτά τη Δέσποινα με το κορίτσι στην αγκαλιά της που περνά ανάμεσά τους. Μια γυναίκα τους «σταυρώνει» από μακριά με το χέρι της. Περνούν από ένα «καφενείο». Ένας άντρας γύρω στα 50 σηκώνεται και πάει στη Δέσποινα να τη βοηθήσει. Η Δέσποινα αρνείται αλλά ο άντρας επιμένει και παίρνει την Αννιώ στην αγκαλιά του. Ξεκινούν να προχωρούν.
- Περπατούν σε έναν χωματόδρομο μακριά από σπίτια.
- Προχωρούν σε ένα μονοπάτι ανάμεσα σε δέντρα. Ο άντρας είναι κουρασμένος. Η Δέσποινα του κάνει νόημα να της δώσει την Αννιώ. Αυτός αρνείται αλλά η Δέσποινα επιμένει και την παίρνει στην αγκαλιά της. Η Δέσποινα τον ευχαριστεί και συνεχίζει. Ο άντρας σηκώνει το χέρι και την χαιρετά, τους παρατηρεί με συμπόνια και ξεκινά το δρόμο προς την επιστροφή.
- Η Δέσποινα με τα παιδιά της φτάνουν από ένα μονοπάτι σε μια εκκλησία, στο πλάι της οποίας βρίσκεται ένα κοιμητήριο.
- Βγαίνει από εκεί ο ιερέας (που είδαμε στην 1^η σκηνή) και τη βλέπουμε να συνομιλεί μαζί του. Της κάνει νόημα να περάσουν μέσα.

ΣΚΗΝΗ 31^η / ΕΣ. ΕΚΚΛΗΣΙΑ - ΜΕΡΑ

Η μουσική σταματά. Έχουν μπει μέσα στην εκκλησία.

ΙΕΡΕΑΣ

Δέσποινα, 40 μερόνυχτα είναι πολλά.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Δεν έχω άλλη επιλογή, Πάτερ.

ΙΕΡΕΑΣ

Σκέψου το, Δέσποινα.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Πάτερ, δεν μπορείς να μου το

απαγορέψεις. Αυτό είναι το σπίτι
του Θεού.

Η Δέσποινα κάνει νόημα στον Χρηστάκη να απλώσει κάτω την
κουβέρτα.

ΙΕΡΕΑΣ

Δεν στο απαγορεύω, κόρη μου.
Για όνομα του Θεού! Μην λες
κουβέντες που δεν τις πιστεύεις!
Απλώς, είναι δύσκολα εδώ.
Οι νύχτες είναι κρύες.

Η Δέσποινα δε δίνει σημασία και ξαπλώνει την Αννιώ στην
κουβέρτα. Ο ιερέας την κοιτά με συμπόνοια. Η Δέσποινα
σηκώνεται και πάει προς το μέρος του.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

(Χαμηλόφωνα)

Κρύα θα είναι η ζωή μου, αν χάσω
αυτό εδώ το κορίτσι, πάτερ.

Ο ιερέας δείχνει σκεπτικός.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

(ψιθυριστά)

Και ειδικά εσύ, ξέρεις τι σημαίνει
για εμένα.

Την ίδια στιγμή βάζει το δάχτυλό της μπροστά από το στόμα
της υπονοώντας να μην πουν κάτι παραπάνω, σαν έχουν ένα
κοινό μυστικό που δεν πρέπει να μαθευτεί.

Ο ιερέας σκέπτεται για λίγο και τελικά μοιάζει να πείθεται.

ΙΕΡΕΑΣ

Έλα λίγο μαζί μου, Χρηστάκη.

Κάνουν να βγουν έξω. Ο ιερέας σταματά και γυρίζει προς τη
Δέσποινα.

ΙΕΡΕΑΣ

Ο Θεός μαζί σου, Δέσποινα.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Αμήν, πάτερ.

Ο ιερέας και ο Χρηστάκης Φεύγουν.
Η Δέσποινα σκύβει στο κορίτσι. Δίπλα της κάθεται ο Γιωργής.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Πώς αισθάνεσαι, καρδιά μου; Είσαι καλύτερα;

Η Αννιώ ανοίγει την κοιτάζει και χαμογελά. Δείχνει να είναι κάπως καλύτερα.

ANNIΩ

(αδύναμα)

Πολύ όμορφη εκείνη η εικόνα.

Σηκώνει αργά το χέρι και δείχνει με το δάχτυλό της μπροστά. Η Δέσποινα κοιτάζει πίσω της σε μια αγιογραφία στον τοίχο. Βλέπει την εικόνα του αρχάγγελου Μιχαήλ. Χαμογελά και γυρίζει στην κόρη της.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Ναι, ψυχή μου, όμορφη! Σου αρέσει;

Η Αννιώ γνέφει καταφατικά. Η μητέρα τη χαϊδεύει στο κεφάλι.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Μπράβο. Βλέπεις τι γράφει εκεί;
«Μιχαήλ». Ο μπαμπάς είχε το ίδιο όνομα:
«Μιχαήλος». Θα του ανάψουμε μετά κεράκι.

ANNIΩ

Και ο αδερφός μου ο Μιχαλάκης.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Ναι, και ο αδερφούλης σου το ίδιο όνομα
έχει. ΠΑΥΣΗ
Είδες πόσο ωραία είναι εδώ;

Η Δέσποινα σκύβει και τη φιλά στο μέτωπο.
Μπαίνει ο Χρηστάκης κρατώντας το μαγκάλι.

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Ο παπάς είπε να προσέχουμε με αυτό.
Πού να το αφήσω;

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Άσε το εκεί.

Του δείχνει στα δεξιά.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ (CONT' D)

Λίγο πιο πέρα θα κοιμηθούμε.

Ο Χρηστάκης αφήνει το μαγκάλι, πλησιάζει το κορίτσι και κάθεται και αυτός.

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Είδες πόσο δυνατός είμαι, Αννιώ;

Η Αννιώ χαμογελά.

ΓΙΩΡΓΗΣ

Σιγά το βάρος.

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Πήγαινε σήκωσέ το εσύ, έξυπνε.

ΓΙΩΡΓΗΣ

(έντονα)

Νομίζεις δεν μπορώ;

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Εσύ δεν μπορείς να σηκώσεις
την κουβέρτα!

ΓΙΩΡΓΗΣ

Μαμά, θα τον χτυπήσω!

Η Αννιώ αρχίζει να γελά.

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Ου φοβήθηκα τώρα!

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

(έντονα κι αυστηρά)

Ε! ηρεμήστε! Τι είναι αυτά;
Δεν είστε στο σπίτι!
Σεβαστείτε το χώρο!

Τα παιδιά σωπαίνουν. Η Αννιώ συνεχίζει να γελά.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Ορίστε, σας κοροϊδεύει το κορίτσι.
Κοτζάμ μαντράχαλοι!

ΑΝΝΙΩ

Με κάνουν να γελάω, μαμά.
Είναι χαζά!

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Έτσι, κορίτσι μου, γέλα.
Έτσι θέλει να σε βλέπει η μαμά!

Η Αννιώ συνεχίζει ώσπου σταματά σταδιακά να γελά.
Η Δέσποινα δείχνει χαρούμενη βλέποντας την κόρη της έτσι.
Τη χαϊδεύει στο κεφάλι και για λίγο δε μιλάει.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Ποιον απ' τους δυο θέλεις
να παίζετε μαζί;
Το Χρηστάκη ή το Γιωργή;

Η Αννιώ σοβαρεύει και κοιτά τη μάνα έντονα.

ANNIΩ

Ποιον απ' τους δυο θέλω; (βήχει)
Κανέναν δε θέλω χωρίς τον άλλο!
Τα θέλω όλα μου τα αδέρφια!

Ο Χρηστάκης και ο Γιωργής σκύβουν και αγκαλιάζουν την Αννιώ. Η Δέσποινα τους κοιτάζει με ένα μειδίαμα.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΠΛΑΝΟ ΑΠΟ ΤΟ ΧΩΡΟ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ. ΕΧΕΙ ΣΥΝΝΕΦΙΑ ΚΑΙ ΕΝΤΟΝΟ ΑΕΡΑ.

ΣΚΗΝΗ 32^η / ΕΣ. ΕΚΚΛΗΣΙΑ - ΑΠΟΓΕΥΜΑ

Μέσα στην εκκλησία είναι τα τρία αδέρφια. Το μαγκάλι καίει. Μπροστά από αυτό στέκεται όρθιος ο Γιωργής. Ο Χρηστάκης ξαπλώνει δίπλα στην αδερφή του, η οποία κοιμάται, και κοιτάζει προς τον Γιωργή.

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

(χαμηλόφωνα)

Κοίτα μην κάνεις καμία ανοησία και το σηκώσεις τώρα. Σε έχω ικανό.

ΓΙΩΡΓΗΣ

Εσύ είσαι ο μπουνταλάς, όχι εγώ.

Ακούγεται ο ήχος από τη σιδερένια πόρτα που ανοίγει. Μπαίνει η Δέσποινα και ο Μιχαλάκης που τον κρατά από τους ώμους.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Ήρθε και ο αδερφούλης σ...!

Κόβει απότομα το λόγο της βλέποντας την Αννιώ να κοιμάται.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ (CONT'D)

Σςς, κοιμάται;

Η Αννιώ ανοίγει τα μάτια της.

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Εύπνησε.

ANNIΩ

(καθώς συνέρχεται).

Μιχαλάκη;

Ο Μιχαλάκης τρέχει και την αγκαλιάζει. Ο Χρηστάκης τους κοιτάζει και την αγκαλιάζει και αυτός. Ο Γιωργής έρχεται και κάνει το ίδιο. Η μητέρα κοιτά τα αδέρφια αγκαλιασμένα και χαμογελά ελαφρά, συγκινημένη.

ΣΚΗΝΗ 33^η / ΕΣ. ΕΚΚΛΗΣΙΑ - ΑΠΟΓΕΥΜΑ

Η μητέρα στέκεται μπροστά στην ανοιχτή πόρτα και μιλάει στον Χρηστάκη και στον Μιχαλάκη που βρίσκονται έξω.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

(προς τον Μιχαλάκη)

Να τον ακούς τον αδερφό σου.

ΜΙΧΑΛΑΚΗΣ (OFF)

Εντάξει.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

(δυνατά)

Να προσέχετε!

Και μην κουράσετε τη Φάνκω!

Μεγάλη

γυναίκα είναι.

ΓΙΩΡΓΗΣ

Όχι μόνο μεγάλη, γριά είναι!

Η μητέρα γυρίζει και τον κοιτάζει αυστηρά

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

(αυστηρά)

Κανόνισε να αρχίσεις τέτοιες ανοησίες και θα πας να τους βρεις σήμερα κιόλας! (δείχνει με το χέρι της προς το δρόμο).

Ο Γιωργής κατεβάζει το βλέμμα και δε μιλά. Η Δέσποινα κοιτάζει ξανά για λίγο έξω και έπειτα κλείνει την πόρτα. Γυρίζει προς το Γιωργή.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ (CONT' D)

Άιντε, βόηθα να στρώσουμε.

Το βράδυ θα κάνει κρύο.

ΣΚΗΝΗ 34^η / ΕΣ. ΕΚΚΛΗΣΙΑ - ΝΥΧΤΑ

Ο χώρος φωτίζεται ελάχιστα από το φως των κρεμασμένων καντηλιών που καίνε μπροστά από κάποιες εικόνες. Η μητέρα, που έχει σκεπασμένα τα πόδια με μια κουβέρτα, είναι

ξαπλωμένη δίπλα στην Αννιώ που κοιμάται, και έχει τα μάτια της καρφωμένα πάνω της. Ο Γιωργής είναι επίσης ξαπλωμένος στο πλάι, έχοντας την πλάτη στη μητέρα του και κοιτάζει μπροστά του. Η μητέρα πιάνει την άκρη της κουβέρτας της Αννιώς και την μετακινεί πιο ψηλά για να την σκεπάσει καλύτερα. Ο Γιωργής κοιτάζει το χώρο χωρίς να κουνηθεί. Μοιάζει να φοβάται. Βλέπει τις σκιές που σχηματίζουν τα αντικείμενα στο χώρο (πχ. καρέκλες) από το φως που τρεμοπαίζει. Ξαφνικά σηκώνεται απότομα, και κάθεται στην κουβέρτα.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

(Ψιθυριστά)

Τι έπαθες;

ΓΙΩΡΓΗΣ

Τίποτα. Δεν με παίρνει ύπνος.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Πλάγιασε και θα σε πάρει.

Ο Γιωργής δε μιλά. Τραβά την κουβέρτα απότομα και σκεπάζεται μέχρι τους ώμους.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

(ψιθυριστά)

Μην κάνεις θόρυβο.

Ο Γιωργής εξακολουθεί να κοιτάζει το χώρο γύρω του. Στο βάθος επικρατεί σκοτάδι ενώ κοντά τους, υπάρχει το λιγοστό φως από τα καντήλια. Απόλυτη ησυχία.

Κοιτάζει την εικόνα απέναντί του και την μορφή του Αγίου. Το φως από κάποια καντήλια αρχίζει να τρεμοπαίζει και η εικόνα του Αγίου μοιάζει να παίρνει σε σημεία τρισδιάστατη μορφή. Κοιτάζει τα έντονα μάτια του Αγίου στο ωχρό και ψυχρό πρόσωπό του, που φαίνεται σαν να τον κοιτάζουν. Ο Γιωργής δείχνει να φοβάται. Ο Άγιος μοιάζει σαν να κουνιέται. Ο Γιωργής κλείνει τα μάτια του και γυρίζει το κεφάλι στο πλάι. Προσπαθεί να μην κοιτάει ούτε «κλεφτά» τον άγιο.

Τότε, ξαφνικά, ακούγεται έντονος αέρας και τα τζάμια στα παράθυρα αρχίζουν να «τρίζουν». Ο Γιωργής τρομάζει και κοιτάζει προς τα εκεί.

Εστιάζει το βλέμμα του σε ένα από τα παράθυρα.
Κοιτά επίμονα.
Σταθερά.

Κουκίδες φωτός φαίνονται έξω, από τα καντηλάκια που βρίσκονται στα μνήματα, δίπλα στην εκκλησία σε έναν ανηφορικό λόφο.

Τότε, καθώς κοιτάζει στο παράθυρο, αρχίζει κάτι να διακρίνεται από έξω. Ο Γιωργής δείχνει πιο φοβισμένος από πριν. Έξω από το παράθυρο, εμφανίζονται κάτι σκελετωμένα δάχτυλα και πιάνονται από το περβάζι. Ο Γιωργής αρχίζει να ιδρώνει. Τα σκελετωμένα χέρια γαντζώνονται στο περβάζι και αργά εμφανίζεται, από κάτω προς τα πάνω, το πάνω μέρος ενός κρανίου. Ο Γιωργής ξεροκαταπίνει. Το κρανίο πλέον προβάλλει ολόκληρο και «κοιτάζει» μέσα στην εκκλησία με τα «κενά» του μάτια, ενώ το σκελετωμένο χέρι κάνει να πιάσει το χερούλι του παραθύρου. Ο Γιωργής σφίγγει με το χέρι του την κουβέρτα της μητέρας του, βγάζει έναν πνιχτό ήχο φόβου, κλείνει τα μάτια και κατεβάζει το κεφάλι..

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Τι είναι πάλι;

ΓΙΩΡΓΗΣ

Τίποτα.

Αρχίζει να ανασαίνει βαριά.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

(αυστηρά)

Θέλεις μήπως αύριο να πας σπίτι;

ΓΙΩΡΓΗΣ

Όχι.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Κοιμήσου τότε.

Ο Γιωργής ανοίγει ελάχιστα τα μάτια και στρέφει δειλά το κεφάλι προς το παράθυρο. Δεν είναι κανείς. Εαπλώνει απότομα και σκεπάζεται μέχρι πάνω.

ΣΚΗΝΗ 35^η / ΕΣ. - ΕΞ. ΕΚΚΛΗΣΙΑ / ΜΕΡΑ

Έχει ξημερώσει. Ο Γιωργής ανοίγει τα μάτια του. Γυρίζει απότομα στο πλάι και δεν βλέπει κανένα. Σηκώνεται και βγαίνει έξω. Βλέπει τη μητέρα του να βγαίνει από την εξωτερική ξύλινη τουαλέτα απέναντι κρατώντας την Αννιώ, η οποία με δυσκολία πατά στα πόδια της. Η Δέσποινα δείχνει να δυσκολεύεται να τη στηρίξει.

ΓΙΩΡΓΗΣ

Μαμά...

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Γιωργή, βοήθα με, η μέση μου!

Ο Γιωργής τρέχει και πάει στο μέρος τους. Προσπαθεί να στηρίξει την Αννιώ. Η μητέρα την πιάνει με δυσκολία στην αγκαλιά της βγάζοντας έναν ήχο πόνου. Ο Γιωργής τη βοηθάει στηρίζοντάς την.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

(στην Αννιώ)

Τι έπαθες, καρδιά μου;

Προχωρά προς την εκκλησία. Δείχνει να δυσκολεύεται. Η Δέσποινα καθώς προχωρά δείχνει να πονά.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Είσαι καλά μαμά;

Η μητέρα δεν απαντά. Ο Γιωργής τρέχει και ανοίγει την πόρτα. Μπαίνουν μέσα. Την ξαπλώνει στο σεντόνι. Η Αννιώ δείχνει ζαλισμένη.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Αννιώ με ακούς; Τι έπαθες μωρό μου;

Η μητέρα πιάνει τη μέση της και δείχνει να πονά.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

(στο Γιωργή)

Φέρε λίγο νερό. Γλήγορα!

Ο Γιωργής τρέχει προς το τραπέζι και πιάνει μια κανάτα, γεμίζει ένα ποτήρι με νερό και επιστρέφει. Το δίνει στη μητέρα και αυτή δίνει στην Αννιώ να πιει.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ (CONT' D)

(με παράπονο)

Τι μου έπαθες τώρα;

Κι ήσουν τόσο καλά χθες!

Η Δέσποινα σηκώνει το βλέμμα της και κοιτάζει την εικόνα της Παναγίας σαν να την παρακαλά. Έπειτα ξανά την Αννιώ, η οποία ανοίγει τα μάτια της.

ANNIΩ

Ζαλίστηκα.

Η Δέσποινα δείχνει ταραγμένη.

ΣΚΗΝΗ 36^η / ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ (ΕΚΚΛΗΣΙΑ) / ΜΕΡΑ

Η μητέρα βρίσκεται στο προαύλιο με τον ιερέα ενώ ο Γιωργής κοντά τους σκουπίζει την αυλή.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Τρόμαξα, Πάτερ. Ξαφνικά, έπεσε.

Ο ιερέας ξεφυσά.

ΙΕΡΕΑΣ

Εεκίνησε η μάχη, κόρη μου.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Ο δαίμονας...

ΙΕΡΕΑΣ

Αντιστέκεται. Ήδη η θεία χάρις το έχει ενοχλήσει.

Η Δέσποινα δεν απαντά.

ΙΕΡΕΑΣ (CONT'D)

Δέσποινα, δεν είναι εύκολος ο αγώνας. Να είσαι δυνατή ό,τι και αν συμβεί.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Τι εννοείς, Πάτερ;

Ο ιερέας είναι σκεπτικός. Παίρνει μια βαθιά ανάσα και ξεφυσά.

ΙΕΡΕΑΣ

Έρρεις ότι απομένουν 39 μέρες. Ο δαίμονας μέχρι τόσο μπορεί να αντέξει. Όμως...

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

(με ανησυχία)

Όμως τι; Δεν τα καταφέρνουν όλοι, πάτερ, σωστά; Είναι αλήθεια αυτά που λένε.

ΙΕΡΕΑΣ

Ηρέμησε, σε παρακαλώ. Το κακό θα νικηθεί ντροπιασμένο. Όμως, σε κάθε περίπτωση, τα πράγματα δεν είναι εύκολα...

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Δηλαδή;

Ο ιερέας ξεφυσά.

Πες μου, πάτερ!

Ο Γιωργής συνεχίζει να σκουπίζει αλλά φαίνεται ότι έχει το αυτί του προς αυτούς. Ο ιερέας το αντιλαμβάνεται και χαμηλώνει λίγο τη φωνή του και κάνει νόημα στη Δέσποινα να προχωρήσουν λίγο.

ΙΕΡΕΑΣ

Ευτυχείς, Δέσποινα, όσοι τα
καταφέρνουν. Όσοι έχουν δυνάμεις
να αντέξουν.

(καθώς απομακρύνονται ακούμε όλο και πιο χαμηλόφωνα τη συζήτηση).

ΙΕΡΕΑΣ (CONT'D)

Οι αδύναμοι όμως, δυστυχώς...

(σταδιακά η αφήγηση του ιερέα αντικαθίσταται και συνεχίζεται από voice over του ενήλικου Γιωργή ενώ συνεχίζουμε να βλέπουμε και τους τρεις)

ΕΝΗΛΙΚΟΣ ΓΙΩΡΓΗΣ (VOICE OVER)

«...συντρίβονται από το μέγεθος του θαύματος που συμβαίνει εκείνη την ώρα. Όμως ακόμα και αν χάσουν τη ζωή τους, κερδίζουν το πολυτιμότερο από όλα: Σώζουν την ψυχή τους!». Αυτά ήταν περίπου τα λόγια του ιερέα, που έκαναν την ταλαίπωρη μητέρα μου να αναστατωθεί και να βλέπει την ΕΛΠΙΔΑ να την εγκαταλείπει. «Σε κάθε περίπτωση, τα πράγματα δεν είναι εύκολα...». Οι μέρες που ακολούθησαν επιβεβαίωσαν του λόγου το αληθές και σίγουρα έμελλε να είναι από αυτές, που δύσκολα μπορεί να ξεχάσει ο νους...

ΣΚΗΝΗ 37^Η ΜΟΝΤΑΖ ΣΕΚΑΝΣ

Ακούγεται αργή ατμοσφαιρική ψαλμωδία από αντρική χορωδία και βλέπουμε κάποιες στιγμές με όσα συμβαίνουν όλες αυτές τις μέρες κατά την παραμονή στην εκκλησία:

- Το Γιωργή να ανάβει φωτιά στο μαγκάλι.
- Κόσμο να έρχεται στην εκκλησία για να ανάψει κεράκι και να χαμογελά - χαϊδεύει την Αννιώ, και τη μητέρα να συζητά με κάποιους από αυτούς που της δίνουν κουράγιο. Ανάμεσά τους και οι γειτόνισσες Μαρία και Τάσα.
- Το Γιωργή με τη μητέρα του και την Αννιώ να ανάβουν κεράκι σε ένα μνήμα.
- Τη μητέρα να κοιτάζει την Αννιώ καθώς κοιμάται.
- Την λειτουργία με πλήθος κόσμου στην εκκλησία.
- Τον Γιωργή και τη μητέρα του να σηκώνουν την Αννιώ και να την πηγαίνουν να σταθεί κάτω από το Ευαγγέλιο το οποίο διαβάζει ο ιερέας, με τον κόσμο να κοιτά με οίκτο.

- Τη μητέρα να προσεύχεται.
- Τον Γιωργή να σκουπίζει την εκκλησία και να πετά τα λιωμένα κεριά.
- Το Γιωργή να προχωρά προς το χώρο με τα μνήματα και να βλέπει τη μάνα, να είναι μπροστά από ένα μνήμα, που κοιτάζει με θλίψη. Η μάνα τον βλέπει, ο ίδιος της δείχνει με τα χέρια πως η Αννιώ κοιμάται, η μάνα του φωνάζει, σηκώνεται και τρέχει βιαστικά μέσα. Ο Γιωργής κοιτά το μνήμα. Το μνήμα γράφει «ΜΙΧΑΛΗΣ Σ.». Είναι το μνήμα του πατέρα του.
- Νύχτα, τη μητέρα και την κόρη να κοιμούνται σκεπασμένες, και τον Γιωργή καθιστό με μια κουβέρτα τυλιγμένη στο σώμα του, φοβισμένο, να βλέπει έναν σκελετό που ζεσταίνει τα χέρια του στο μαγκάλι. Ο σκελετός στρέφει το κεφάλι του προς αυτόν σαν να τον κοιτά και του γελά. Ο Γιωργής κλείνει τα μάτια και στρέφει το βλέμμα αλλού. Κοιτάζει ξανά προς το μαγκάλι και δεν υπάρχει κανείς.
- Μέρα, τα υγρά πλακάκια στο πάτωμα στην εκκλησία και ένα σημείο στο ταβάνι που στάζει νερό.
- απόγευμα, το παράθυρο να ανοίγει από τον αέρα, να μπαίνει μέσα βροχή και τον Γιωργή να τρέχει να το κλείσει ανεβασμένος σε μια καρέκλα.
- Την μητέρα να κοιτάζει στεναχωρημένη την Αννιώ, που τώρα δείχνει ακόμα πιο εξαντλημένη. Τότε έρχεται ο Γιωργής, μιλά στη μητέρα και αυτή απλώς κουνά το κεφάλι δίχως να ακούει τι της λέει. Κατεβάζει απογοητευμένος το βλέμμα του και φεύγει.
- Ξανά άλλη λειτουργία με κόσμο. Ο Γιωργής απλώνει κάτω ένα ύφασμα και:
- κόσμος βοηθά μαζί με τη μητέρα να ξαπλώσει η Αννιώ μπρούμητα.
- Τα «'Αγια» περνούν από πάνω της, και ο κόσμος προσεύχεται για το κορίτσι.
- Τη μητέρα να προσεύχεται. Μπαίνει ο ιερέας, βλέπει τη μητέρα από μακριά γονατισμένη, παρατηρεί την κάκιστη κατάσταση της υγείας του κοριτσιού και δείχνει και αυτός στεναχωρημένος. Σηκώνει το κεφάλι στο ταβάνι βλέπει την εικόνα του Χριστού σαν να τον παρακαλεί βουβά να βοηθήσει.
- Σε άλλη λειτουργία, το Γιωργή να βοηθά την Αννιώ, που τον κοιτάζει με μελαγχολικό και εξασθενημένο βλέμμα, να γονατίσει μπροστά στην αριστερή θύρα του ιερού και τον παπά να της σταυρώνει το πρόσωπο με τη Λόγχη (ακούμε ταυτόχρονα με τη μουσική, χαμηλόφωνα τον ιερέα να ψιθυρίζει: «Σταυρωθέντος σου Χριστέ, ανηρέθη η τυραννίς, επατήθη η δύναμις του εχθρού...»).
- Στο τέλος της λειτουργίας, κάποιες γυναίκες (ανάμεσά τους και η Μαρία) να παρηγορούν τη μάνα – μία τη κρατά και από τα χέρια. Η Δέσποινα δείχνει να μη δίνει σημασία, σαν να μην τις ακούει καν, και είναι πολύ στεναχωρημένη.

Η μητέρα σκυμμένη δίπλα στην Αννιώ, που έχει μισάνοιχτα μάτια, προσπαθεί θλιμμένη να της δώσει νερό. Όρθιος μπροστά τους στέκεται ο ιερέας.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Έλα, Αννιώ μου. Πιες νεράκι.

Η Αννιώ, κάτασπρη και αδύναμη, δεν αποκρίνεται παρά μόνο κουνά ελαφρά το κεφάλι.

ΙΕΡΕΑΣ

(Ήρεμα)

Έλα κόρη μου, φτάνει τόσο.
Πηγαίνετε στο σπίτι.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

(ψυχρά)

Θέλω να είμαστε κοντά στο Θεό, πάτερ.

ΙΕΡΕΑΣ

Ο Θεός είναι μεγάλος, κόρη, και η
χάρις του φθάνει σε όλη την οικουμένη.
Αν είναι για να γιάνη το παιδί σου,
θα το γιάνη και στο σπίτι σου.

Η μητέρα δεν απαντά.

ΣΚΗΝΗ 39^η / ΕΞ. ΠΡΟΑΥΛΙΟ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ - ΑΠΟΓΕΥΜΑ

Ο Γιωργής καθισμένος στο έδαφος, παίζει με το χώμα. Το πιάνει στα χέρια και το αφήνει να πέσει κάτω αργά αργά. Από το εκκλησάκι βγαίνει ο ιερέας.

ΙΕΡΕΑΣ

Καλό απόγευμα, Γιωργή.

ΓΙΩΡΓΗΣ

Καλό απόγευμα.

Ο Ιερέας σκύβει και πιάνει ένα ξύλο -βέργα και φεύγει καθώς το ακουμπά στο έδαφος για ισορροπία, ενώ ο Γιωργής συνεχίζει να ασχολείται με τα χώματα.

Ύστερα από λίγο σηκώνεται και πάει να μπει μέσα. Όπως περπατά κοιτά πως πατά τη γραμμή που σχηματίζει το κενό ανάμεσα στις πλάκες στο έδαφος. Σταματά και σκέφτεται λίγο. Πηγαίνει ξανά πίσω και αρχίζει να προχωρά, πατώντας μία-μία τις πλάκες, προσπαθώντας να μην πατήσσει στις γραμμές. Μόλις κάνει λίγα βήματα, περνώντας δυο-τρεις πλάκες, πάει πίσω και ξεκινά ξανά. Αυτή τη φορά κάνει πιο μεγάλα βήματα και περνά δυο-δύο τις πλάκες.

Μόλις πατά την έκτη, η πλάκα πατιέται προς τα μέσα και κάνει έναν θόρυβο. Σταματά. Βλέπει ότι και αυτή και οι άλλες που ακολουθούν, περίπου 7 στη σειρά μέχρι την είσοδο στην εκκλησία, είναι ξεκολλημένες από το έδαφος. Σκέφτεται για λίγο. Πηγαίνει ξανά πίσω στην αρχή. Ξεκινά ξανά περνώντας προσεκτικά δυο-δύο τις πλάκες. Λίγο πριν φτάσει στις προβληματικές πλάκες σηκώνεται στις μύτες των ποδιών του και πατά προσεκτικά την πρώτη πλάκα. Αυτή τη φορά τα καταφέρνει χωρίς η πλάκα να κάνει τον παραμικρό θόρυβο. Συνεχίζει αργά και προσεκτικά, πατώντας στις μύτες των ποδιών του, αθόρυβα, και στις επόμενες που επίσης έχουν ξεκολλήσει από το έδαφος.

Φτάνει στην είσοδο της εκκλησίας. Βλέπει ότι τα πλακάκια μέσα είναι πολύ μικρά. Και ίσα που χωρά το πόδι του στο καθένα. Στέκεται για λίγο και αρχίζει προσεκτικά να πατά σε αυτά με τρόπο που το πόδι να μην προεξέχει. Και έτσι...

ΣΚΗΝΗ 40^η (ΣΥΝΕΧΟΜΕΝΑ) / ΕΣ. ΕΚΚΛΗΣΙΑ - ΑΠΟΓΕΥΜΑ

Μπαίνει μέσα πατώντας προσεκτικά πάνω στα πλακάκια... και συνεχίζει... απορροφημένος και προσέχοντας μην κάνει λάθος...

Αργά, αθόρυβα...

πλησιάζει στις πρώτες εικόνες κοντά στην είσοδο...

και τότε, αρχίζει να συνειδητοποιεί κάτι. Ακούγεται χαμηλόφωνα, σχεδόν ψιθυριστά κάτι σαν προσευχή και κλάμα. Κοιτά στα δεξιά και βλέπει την Αννιώ να κοιμάται. Στρέφει το βλέμμα του μπροστά στο βάθος στο ιερό.

Βλέπει τη μητέρα του γονατισμένη μπροστά από την εικόνα του Ιησού να προσεύχεται και να κλαίει χαμηλόφωνα, με κάποιους λυγμούς να σπάνε τους ψιθύρους της προσευχής. Ο Γιωργής ξεκινά ξανά να προχωρά αθόρυβα και αργά, αυτή τη φορά χωρίς να τον νοιάζει αν πατά «σωστά» στα πλακάκια, ώσπου φτάνει και σταματά σχεδόν στη μέση του χώρου, πίσω από μια κολώνα. Προσπαθεί να μην γίνει αντιληπτή ούτε η ανάσα του, ώστε να ακούσει τη μητέρα του χωρίς αυτή να τον αντιληφθεί.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Δεν ξέρω τι άλλο πια να κάνω!
Πονάω! Πονάω, Χριστέ μου, και είμαι
τόσο κουρασμένη. ΠΑΥΣΗ Όχι ότι δεν το
αξιίζω. Το αξιίζω! Αλλά το κορίτσι;

(ΠΑΥΣΗ)

Η Δέσποινα, χαμηλώνει για λίγο το κεφάλι. Έπειτα το σηκώνει δειλά και κοιτάζει ξανά την εικόνα.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ (CONT'D)

Σου έφερα δυο παιδιά!
ΠΑΡΕ ΟΠΟΙΟ ΘΕΛΕΙΣ
αλλά ΑΦΗΣΕ ΜΟΥ ΤΟ ΚΟΡΙΤΣΙ!

Έσπά σε λυγμούς και σκύβει το κεφάλι.
Ο Γιωργής γουρλώνει τα μάτια. Είναι σοκαρισμένος.
Η μητέρα συνεχίζει να κλαίει. Προσπαθεί να συνέλθει και
κάπως ηρεμεί.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

(με ηρεμία)

Το βλέπω πως είναι για να γίνει. Θυμήθηκες
ξανά την ΑΜΑΡΤΙΑ ΜΟΥ μου και βάλθηκες να μου
το πάρεις! ΜΙΚΡΗ ΠΑΥΣΗ
Σ'ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ, ΚΥΡΙΕ! (κάνει τον σταυρό της).

Ο Γιωργής έχει σοκαριστεί! Δείχνει να μην πιστεύει αυτό που
άκουσε! Πηγαίνει προς την πόρτα βιαστικά προσπαθώντας να
μη γίνει αντιληπτός, και βγαίνει έξω...

ΣΚΗΝΗ 41^η / ΕΞ. ΠΡΟΑΥΛΙΟ-ΧΩΡΑΦΙ-ΔΑΣΑΚΙ - ΜΕΣΗΜΕΡΙ

...αρχίζει να τρέχει (μπαίνει μουσική καταδίωξης) σαν να
τον κυνηγάει κάποιος!
Τρέχει μακριά και αρχίζει να κλαίει.
Από τον πανικό του, δεν ακολουθεί το μονοπάτι αλλά μπαίνει
σε ένα χωράφι.
Απομακρύνεται, η ανάσα δυναμώνει και το κλάμα γίνεται πιο
έντονο...
τρέχει...
και μπαίνει ανάμεσα σε δέντρα...
τρέχει...
και ξαφνικά βγάζει μια δυνατή ΚΡΑΥΓΗ.
Και τρέχει...

Ωσπου σταματά σε έναν βράχο. Προσπαθεί να πάρει ανάσα.
Κάθεται κάτω και συνεχίζει να κλαίει. Σταδιακά το κλάμα
σταματά. Ξαπλώνει κάτω στο πλάι. Τα δάκρυα κυλούν στο
μάγουλό του.

ΓΙΩΡΓΗΣ

(ψυθιριστά)

Δε με αγαπά.

Αρχίζει να κλαίει ξανά για λίγο αθόρυβα.
Ύστερα ηρεμεί και, καθώς είναι ξαπλωμένος, κοιτά στο κενό.
Μοιάζει να σκέφτεται. Κλείνει τα μάτια.

CUT TO

ΣΚΗΝΗ 42^Η (ΣΚΕΨΕΙΣ ΓΙΩΡΓΗ - ΦΛΑΣΜΠΑΚ) / ΕΞ. ΠΑΖΑΡΙ - ΜΕΡΑ

Βλέπουμε κάποιες στιγμές από τη σκηνή 2. Συγκεκριμένα:

- Τον Γιωργή να είναι κοντά στον σκύλο και τη μάνα να του φωνάζει

ΔΕΣΠΟΙΝΙΩ

Γιωργή!

Δε με ακούς; Έλα εδώ ΤΩΡΑ!

- και έπειτα να τον τραβά από το χέρι.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

(εκνευρισμένα)

Δεν ακούς που σε φωνάζω; Να σε
δαγκώσει να έχω κι άλλα; Προχώρα...

- Τους δυο να περπατάνε και το Γιωργή να τη ρωτά αν του θύμωσε.

ΓΙΩΡΓΗΣ

(καθώς περπατούν)

Θύμωσες;

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Όχι, δε θύμωσα, αλλά άλλη φορά θα
ακούς τι σε λέω.

ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΣΤΗ ΣΚΗΝΗ 41^Η

Ο Γιωργής καθώς είναι ξαπλωμένος δίπλα στο βράχο, ανοίγει τα μάτια. Κοιτάζει στο κενό.

ΣΚΗΝΗ 43^Η (ΣΚΕΨΕΙΣ - ΦΛΑΣΜΠΑΚ) / ΕΞ. ΑΥΛΗ ΣΠΙΤΙΟΥ - ΗΜΕΡΑ

Ο Γιωργής είναι στην αυλή και παίζει με κάτι πέτρες. Η μητέρα πλένει κάτι ρούχα στη γούρνα. Κάτι παιδιά τον φωνάζουν.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Γιωργή, πάμε στο λόφο. Θα έρθεις;

Ο Γιωργής κοιτάζει τη μητέρα του, έπειτα αυτούς και ξανά τη μητέρα του.

ΓΙΩΡΓΗΣ

(προς τα παιδιά)

Περιμένετε λίγο.

(προς τη μητέρα)

Να πάω, μαμά;

ΔΕΣΠΟΙΝΑ
(ήρεμα)
Κάνε ό,τι θέλεις.

ΓΙΩΡΓΗΣ
Δε με χρειάζεσαι;

ΔΕΣΠΟΙΝΑ
Σε ήθελα λίγο να με βοηθήσεις με τα κιλίμια,
για να πάω στην Αννιώ, αλλά δεν πειράζει.
Θα τα κάνω μόνη μου.

Ο Γιωργής σκέφτεται.

ΓΙΩΡΓΗΣ
Παιδιά πηγαίνετε, εγώ έχω κάτι δουλειές.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ
Όχι, πήγαινε παιδί μου. Θα τα κάνω εγώ.

ΓΙΩΡΓΗΣ
Θέλω να σε βοηθήσω.

ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΣΤΗ ΣΚΗΝΗ 41^η

Βλέπουμε ξανά τον Γιωργή απορροφημένο στις σκέψεις του.

ΣΚΗΝΗ 44^η (ΣΚΕΨΕΙΣ ΓΙΩΡΓΗ-ΦΛΑΣΜΙΑΚ) /ΕΣ. ΚΟΥΖΙΝΑ - ΜΕΣΗΜΕΡΙ

Στιγμές από τη σκηνή που η Δέσποινα και ο Γιωργής βρίσκονται στην κουζίνα (ΣΚΗΝΗ 24^η) και αυτή του λέει για τη σκανταλιά που έκανε στον πατέρα του.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ
Τότε ζούσε ακόμα ο πατέρας σου.

Βλέπουμε το Γιωργή που ακουμπάει στο περβάζι να την ακούει με προσοχή.

Τα βλέπεις εσύ τα παιδιά -σου λέω ήσουν δεν ήσουν πέντε- να σου πιάνεις μια σκούπα και αρχίζεις να κυνηγάς και να σουρβίζεις τον πατέρα σου: «Σούρβα, σούρβα!

ΓΙΩΡΓΗΣ
(χαμογελώντας)
Τώρα που το λες, σαν κάτι να θυμάμαι αλλά δεν είμαι σίγουρος.

ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΣΤΗ ΣΚΗΝΗ 41^Η

Βλέπουμε το Γιωργή ξαπλωμένο όπως τον αφήσαμε. Σηκώνεται και κάθεται στο έδαφος. Μοιάζει πιο ήρεμος και δείχνει σαν κάτι να προσπαθεί να θυμηθεί.

ΣΚΗΝΗ 45^Η (ΣΚΕΨΗ ΓΙΩΡΓΗ- ΦΛΑΣΜΠΑΚ) / ΕΞ. ΑΥΛΗ ΣΠΙΤΙΟΥ - ΜΕΡΑ

(ολόκληρη η σκηνή, καθώς πρόκειται για θολή μνήμη, θα αποτυπωθεί με «θολό» φίλτρο)

Ένα μικρό παιδί περίπου τεσσάρων ετών κυνηγά έναν άντρα με μια σκούπα. Δεν βλέπουμε το πρόσωπο του άντρα. Το παιδί είναι ο Γιωργής. Στον ίδιο χώρο είναι η Δέσποινα (λίγο νεότερη) και ο Χρηστάκης σε ηλικία περίπου οχτώ ετών.

ΜΙΚΡΟΣ ΓΙΩΡΓΗΣ

(καθώς τον κυνηγάει με την σκούπα)
«Σούρβα, σούρβα! γερό κορμί,
γερό σταυρί...».

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Βρε, τι κάνεις εκεί; Τον πατέρα σου βαράς;

Γέλια από όλους.

ΜΙΧΑΗΛΟΣ (ΠΑΤΕΡΑΣ)

Άς τον Δεσποινιώ, να παίξουμε.

Ο πατέρας πιάνει στην αγκαλιά του τον Γιωργή.

ΜΙΧΑΗΛΟΣ (ΠΑΤΕΡΑΣ) (CONT'D)

(κοιτώντας τον Γιωργή)
Το έχουμε παραμελήσει μωρέ!
Αδικημένο μου, εσύ!

Το φιλά.

ΜΙΧΑΛΗΣ (ΠΑΤΕΡΑΣ) (CONT;D)

Το αδικημένο μου παιδάκι είναι αυτό!
Αλλά τόσο που το αγαπάει ο μπαμπάς!
Έχε την ευχή μου!

ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΣΤΗ ΣΚΗΝΗ 41^Η

Ο Γιωργής κάθεται στο έδαφος μπροστά στον βράχο. Τώρα το πρόσωπό του έχει μια έκφραση διαφορετική. Σαν να έχει μόλις ανακαλύψει κάτι.

ΓΙΩΡΓΗΣ

(Ψιθυριστά)
Θυμάμαι!

Για λίγο κάθεται ακίνητος.

Ύστερα από λίγο σηκώνεται, σκουπίζει τα δάκρυά του και τα ρούχα του και ξεκινά να προχωρά, πιο ήρεμος προς την κατεύθυνση που πριν έτρεχε.

ΣΚΗΝΗ 46^η / ΕΞ. ΣΠΙΤΙ - ΑΠΟΓΕΥΜΑ

Βλέπουμε από μακριά το Γιωργή να φτάνει στο σπίτι. Έξω είναι ο Χρηστάκης, και ο Μιχαλάκης που πηγαίνουν προς το μέρος του. Σε μια καρέκλα κάθεται η Φάνκω. Ο Γιωργής πάει και τη φιλάει.

ΣΚΗΝΗ 47^η/ ΕΣ. ΚΡΕΒΑΤΟΚΑΜΑΡΑ-ΔΙΑΔΡΟΜΟΣ - ΝΥΧΤΑ

Ο Γιωργής και τα δυο αδέρφια είναι ξαπλωμένα και σκεπασμένα στα κρεβάτια τους. Ο Γιωργής και ο Χρηστάκης στο μεγάλο. Οι δυο τελευταίοι δεν κοιμούνται ακόμα.

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Καληνύχτα.

Ο Γιωργής δεν απαντά και δείχνει στεναχωρημένος.

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Ε, Γιωργή, καληνύχτα.

ΓΙΩΡΓΗΣ

Καληνύχτα.

Ύστερα από λίγο, ακούγεται ήχος από την εξώπορτα. Ο Χρηστάκης ανοίγει τα μάτια, σηκώνεται και κάθεται στο κρεβάτι κοιτώντας προς το διάδρομο.

Ο Γιωργής έχει στο οπτικό του πεδίο το διάδρομο. Ακούγονται τα βήματα κάποιου που μπαίνει στο σπίτι. Ο Χρηστάκης απλώνει φοβισμένος το χέρι στο Γιωργή. Ο Γιωργής είναι ατάραχος. Ο Χρηστάκης γέρνει λίγο στο πλάι και κοιτά προς το διάδρομο δειλά.

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Μαμά;

Τώρα βλέπουμε το διάδρομο. Είναι η μητέρα, με την Αννιώ στην αγκαλιά της. Μοιάζει ταλαιπωρημένη. Η Δέσποινα κοιτάζει προς το δωμάτιο.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Α, σας ξύπνησα;

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Πώς ήρθες; Είναι νύχτα.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Με συνόδευσε ο Πατέρας Ευγένιος.
Καληνύχτα.

Η μητέρα πηγαίνει προς την κρεβατοκάμαρα.

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Η Αννιώ είναι καλά;

Η μητέρα δεν απαντά και μπαίνει στο δωμάτιο.

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Μαμά...

ΓΙΩΡΓΗΣ

(Θυμωμένα)

Άσ' την!

Ο Χρηστάκης απογοητευμένος ξαπλώνει.

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Γιατί είσαι έτσι; Έγινε κάτι;

ΓΙΩΡΓΗΣ

(κοφτά)

Όχι!

Ο Γιωργής κοιτάζει στο κενό. Ύστερα από λίγο αρχίζει να ανασαίνει πιο βαριά. (ΚΟΝΤΙΝΟ ΣΤΟ ΠΡΟΣΩΠΟ ΤΟΥ) Τα βλέφαρά του σταδιακά βαραίνουν... ώσπου κλείνουν.

ΣΚΗΝΗ 48^η (ΟΝΕΙΡΟ - ΦΛΑΣΜΠΑΚ) / ΕΞ. ΑΥΛΗ ΣΠΙΤΙΟΥ - ΜΕΣΗΜΕΡΙ

Στη μέση της αυλής, κάθεται κάτω ένας τσιγγάνος, και γύρω του έχει διάφορα χάλκινα σκεύη. Κρατά μια τρίχορδη λίρα και παίζει έναν αργό σκοπό που συνοδεύει με λόγια αυτοσχέδια. Πρόκειται για μοιρολόι. Κάθε τόσο σταματά γιατί το «δημιουργεί» εκείνη τη στιγμή. Πίσω του στέκεται όρθια με δάκρυα στα μάτια, τα οποία σκουπίζει με ένα μαντήλι, η Δέσποινα, λίγο νεότερη σε ηλικία, και πίσω της, σαν να κρύβεται φοβισμένος, κρατώντας την από το φουστάνι, ο επίσης μικρότερος σε ηλικία (περίπου 5) Γιωργής. Το κεφάλι του πίσω από το φουστάνι ξεπροβάλλει δειλά για να κοιτάξει τον τσιγγάνο.

ΣΚΗΝΗ 49^η (ΟΝΕΙΡΟ - ΦΛΑΣΜΠΑΚ) / ΕΞ. ΑΥΛΗ ΣΠΙΤΙΟΥ - ΜΕΣΗΜΕΡΙ

Ένα χέρι δίνει σε ένα άλλο κάτι νομίσματα. Είναι το χέρι της Δέσποινα που πληρώνει ευχαριστημένη τον τσιγγάνο, ο

οποίος κάθεται στα σκαλοπάτια και μόλις έχει σχεδόν τελειώσει το φαΐ του.

ΤΣΙΓΓΑΝΟΣ

Θα το θυμάσαι α;

Βουτά ένα κομμάτι ψωμί σε ένα ποτήρι γάλα και το δαγκώνει.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Θα το θυμάμαι. Το έμαθα!

Ο Τσιγγάνος σηκώνεται και κατευθύνεται στα σκεύη που έχει μαζέψει σε ένα μεγάλο ύφασμα. Το βάζει στον ώμο.

ΤΣΙΓΓΑΝΟΣ

Θεός σχωρέσ' τον άντρα σου, νύφη!

Η Δέσποινα κάνει ένα ευχαριστήριο νεύμα.

ΣΚΗΝΗ 50^Η (ΟΝΕΙΡΟ - ΦΛΑΣΜΠΑΚ) / ΕΞ. ΚΟΙΜΗΤΗΡΙΟ - ΜΕΣΗΜΕΡΙ

Η μητέρα βρίσκεται με τον Γιωργή μπροστά από τον τάφο του πατέρα του. Ψάλλει το μοιρολόι που συνέθεσε ο τσιγγάνος και κλαίει. Ο Γιωργής είναι επίσης βουρκωμένος. Η Δέσποινα συνεχίζει να λέει το μοιρολόι.

DISSOLVE TO

ΣΚΗΝΗ 51^Η/ ΕΞ. ΔΩΜΑΤΙΟ-ΔΙΑΔΡΟΜΟΣ-ΚΡΕΒΑΤΟΚΑΜΑΡΑ- ΝΥΧΤΑ

Καθώς το μοιρολόι συνεχίζει να ακούγεται, ο Γιωργής είναι αποκοιμισμένος στο κρεβάτι (συνέχεια από τη σκηνή 47. Λίγη ώρα πριν η μητέρα είχε γυρίσει με την Αννιώ από την εκκλησία). Από την άκρη του ματιού του κυλά ένα δάκρυ. Καθώς το μοιρολόι ακούγεται ακόμα, ο Γιωργής ανοίγει ελάχιστα τα μάτια του. Δείχνει θλιμμένος. Η ένταση από το μοιρολόι δυναμώνει ελάχιστα παραπάνω καθώς αυτός προσπαθεί να καταλάβει περί τίνος πρόκειται. Ο Γιωργής ανοίγει αργά τα μάτια και ξαφνικά τα σταθεροποιεί ορθάνοιχτα, καθώς συνειδητοποιεί ότι αυτό ακούγεται από το διπλανό δωμάτιο. Δείχνει τρομαγμένος. Μπαίνει μουσική μυστηρίου.

Ο Γιωργής σηκώνεται και κάθεται στο κρεβάτι με τις παλάμες να ακουμπάνε σε αυτό σαν να προσπαθεί να στηριχτεί. Πίσω του τα αδέρφια του κοιμούνται. Μοιάζει να σκέφτεται κάτι για δευτερόλεπτα, και έπειτα το πρόσωπό του παίρνει μια έκφραση θλίψης.

Σηκώνεται με δισταγμό και κατευθύνεται αργά προς την πόρτα. Κοιτάζει στον σκοτεινό διάδρομο. Στο βάθος στα δεξιά βρίσκεται το δωμάτιο στο οποίο μπήκε πριν η μητέρα με την

Αννιώ, από την ανοιχτή πόρτα του οποίου φαίνεται μέσα να τρεμοπαίζει φως από αναμμένα κεριά. Από το δωμάτιο βγαίνει λίγος καπνός. Ο Γιωργής ξεκινά να περπατά αργά...

Περπατά, αργά...

και περπατά...

Και όσο πλησιάζει δειλά, το μοιρολόι ακούγεται πιο δυνατά, πλέον καθαρά.

Ο Γιωργής πλησιάζει προς ανοιχτή πόρτα και κάνει να κοιτάξει μέσα με δισταγμό και φόβο (η λήψη τώρα είναι υποκειμενική / κοιτάζουμε μέσα από τα μάτια του / point of view shot). Βλέπουμε μέσα από τα μάτια του τον τοίχο πριν την πόρτα, ώσπου φτάνουμε σε αυτή και βλέπουμε στο εσωτερικό της κρεβατοκάμαρας:

Στο κρεβάτι στη μέση του δωματίου ξαπλώνει η Αννιώ. Δύο λαμπάδες αναμμένες, είναι τοποθετημένες αριστερά και δεξιά του κρεβατιού. Στο πλάι της Αννιώς, απλωμένη μια αντρική ενδυμασία. Στα αριστερά του κρεβατιού υπάρχει ένα σκαμνάκι σκεπασμένο με μαύρο ύφασμα, και πάνω του ένα σκεύος γεμάτο με νερό. Η μητέρα, ντυμένη στα μαύρα είναι γονατιστή και θυμιατίζει τα αντικείμενα. Ο Γιωργής, έχει γουρλώσει τα μάτια και μοιάζει φοβισμένος. Κάνει μισό βήμα πίσω και καθώς σέρνει το πόδι η μητέρα τον αντιλαμβάνεται και γυρίζει ελαφρά προς αυτόν.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

(Σχεδόν ψιθυριστά)

Γιωργή, (ΜΙΚΡΗ ΠΑΥΣΗ)

Έλα...

Ο Γιωργής στέκεται ακίνητος.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Έλα κοντά, ψυχή μου, μη φοβάσαι.

Ο Γιωργής αρχίζει να περπατά αργά στο δωμάτιο. Βλέπει τα αντικείμενα και στρέφει το βλέμμα του στην Αννιώ, που έχει κλειστά τα μάτια και βαριανασαίνει. Πλησιάζει τη μητέρα. Τον βλέπει να κοιτάζει την ανδρική φορεσιά.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Μη φοβάσαι.

Η μητέρα του απλώνει το χέρι της.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ (CONT'D)

Είναι τα ρούχα του πατέρα σου.

Ο Γιωργής κοιτάζει σαστισμένος καθώς της δίνει και αυτός το χέρι του.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ (CONT'D)

Έλα, παρακάλεσέ τον και εσύ να
έλθει να γιατρέψει το Αννιώ μας.

Η μητέρα τον οδηγεί με το χέρι της κοντά της και τον βάζει
να γονατίσει δίπλα της. Η μάνα συνεχίζει το μοιρολόι και
έπειτα σταματά.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Έλα, άντρα μου, να γιατρέψεις
την κορούλα μας!

Ο Γιωργής που κοιτάζει με την άκρη του ματιού του τη μητέρα
του, στρέφεται τώρα προς τα ρούχα του πατέρα του:

ΓΙΩΡΓΗΣ

Έλα. πατέρα!

ΓΙΩΡΓΗΣ

Έλα!

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Έλα, Μιχαήλο!

ΓΙΩΡΓΗΣ

Έλα, πατέρα, ΝΑ ΠΑΡΕΙΣ ΕΜΕΝΑ
ΓΙΑ ΝΑ ΓΙΑΝΗ ΤΟ ΑΝΝΙΩ!

Ακούγοντας αυτό, η Δέσποινα σταματά ξαφνιασμένη και μένει
σταθερή σαν στήλη άλατος, ενώ ο Γιωργής κατεβάζει το κεφάλι
στεναχωρημένος και με παράπονο.

Η Δέσποινα δεν αντιδρά. Ύστερα από κάποια δευτερόλεπτα
σιωπής, κατεβάζει το κεφάλι της και αρχίζει -χαμηλόφωνα-
να μουρμουρίζει ξανά το μοιρολόι, ενώ στο πρόσωπό της
σηματίζεται μια έκφραση που δείχνει ότι πιέζεται, και
προσπαθεί, καθώς λέει το μοιρολόι, να συγκρατήσει το κλάμα
της, χωρίς, όμως, επιτυχία, κοιτάζοντας ταυτόχρονα την
επιφάνεια του νερού.

Ξαφνικά σταματά καθώς κοιτάζει έκπληκτη την επιφάνεια του
νερού. Μια μικρή πεταλούδα πετάει πάνω της.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

(με έκπληξη)

Κουνήθηκε!

Ο Γιωργής κοιτά τη μάνα και έπειτα την επιφάνεια του νερού
η οποία ελάχιστα μοιάζει να έχει «ταραχθεί».

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

(πιο δυνατά με ενθουσιασμό και
κάνοντας το σταυρό της)
Ο πατέρας σου!

Η Μητέρα, αφού κάνει και τρίτη φορά το σταυρό της κατεβάζει
το κεφάλι και σκύβει σαν να προσκυνά.

Ο Γιωργής μοιάζει να μην καταλαβαίνει.

Η Δέσποινα πιάνει το Γιωργή με το χέρι της.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Κάνε το σταυρό σου, παιδί μου.
Πέρασε η ψυχή του πατέρα σου!

Ο Γιωργής υπακούει. Σηκώνει το βλέμμα του και κοιτά την
πεταλούδα που πετά. Την παρακολουθεί μέχρι την πορεία της
στην πόρτα, ώσπου αυτή χάνεται στο διάδρομο.

Η Δέσποινα σηκώνει το κεφάλι της, αναπνέει «ανακουφισμένη»
και κοιτάζει γύρω της σαν να έχει γνωρίσει μια πρωτόγνωρη
χαρά.

Σηκώνεται και πιάνει από το σκαμνάκι με «ευλάβεια» με τα
δυο της χέρια το σκεύος με το νερό. Το σηκώνει, το φέρνει
προσεκτικά στο στόμα της και πίνει μια γουλιά από αυτό.
Γυρίζει προς το Γιωργή και του το απλώνει μπροστά του.

ΓΙΩΡΓΗΣ

Πιες, παιδί μου!

Ο Γιωργής κοιτάζει το σκεύος (είναι το ίδιο με αυτό που
είδαμε σε προηγούμενη σκηνή, όταν η μάνα είπε στα παιδιά
να πιούν νερό από αυτό), και υπακούει πλησιάζοντας. Η μάνα
του δίνει να πιει.

Έπειτα πλησιάζει στην Αννιώ που έχει μισάνοιχτά μάτια αλλά
μοιάζει να μην καταλαβαίνει πολλά. Αφήνει το σκεύος στο
σκαμπό και βάζει το αριστερό της χέρι στην πλάτη της Αννιώς.
Τη σηκώνει ελαφρά με μεγάλη προσοχή και στηρίζει τον αυχένα
του κοριτσιού με την ωλένη της (το μέρος του χεριού ανάμεσα
στον αγκώνα και τον καρπό). Έπειτα τεντώνεται ελαφρά και
πιάνει με το άλλο της χέρι το σκεύος και το πλησιάζει
προσεκτικά στο στόμα της Αννιώς, η οποία εξακολουθεί να
έχει μισάνοιχτα τα βλέφαρά της...

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Έλα, αγάπη μου, πιες από αυτό
να γίνεις καλά.

Στα χείλη του κοριτσιού σχηματίζεται ένα «απαλό» μειδίαμα, σαν να κατάλαβε τι της είπε η μητέρα της. Η Δέσποινα ακουμπά το σκεύος στα χείλη του κοριτσιού και της δίνει μια γουλιά νερό. Έπειτα το απομακρύνει, το αφήνει στα πόδια της (της Δέσποινας), και κοιτάζει το κορίτσι με αγωνία.

Το κορίτσι αρχίζει να κουνάει τα βλέφαρά της. Η μητέρα μέσα στην αγωνία της πάει να χαμογελάσει. Τότε η Αννιώ παίρνει μια βαθιά ανάσα γουρλώνοντας τα μάτια της. Ένας ελαφρύς στεναγμός βγαίνει από τα χείλη της και το κεφάλι της γέρνει απότομα πίσω στο χέρι της μητέρας της, έχοντας αφήσει την τελευταία της πνοή. Η μάνα γουρλώνει τα μάτια τρομαγμένη, βλέποντας το κορίτσι με ανοιχτά τα μάτια του να μην κουνιέται.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ
(τρομαγμένη)
Αννιώ!

Την κουνά ελαφρά καθώς την κρατά.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ (CONT' D)
(πιο δυνατά)
Αννιώ!

Εαπλώνει γρήγορα στο κρεβάτι το ακίνητο σώμα του κοριτσιού, το πιάνει από τους ώμους και το τραντάζει.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ
(ταραγμένη)
Κοριτσάκι μου! Μίλα μου! Αννιώ!

Την σηκώνει ελαφρά και την αγκαλιάζει

ΔΕΣΠΟΙΝΑ
(φωνάζει δυνατά)
ANNIΩ! ΚΟΡΙΤΣΑΚΙ ΜΟΥ! ΞΥΠΝΑ!
Η μαμά σου μιλάει!

Αρχίζει να κλαίει!

ΔΕΣΠΟΙΝΑ
(δυνατά και κλαίγοντας)
Ψυχή μου! Καρδιά μου! ΣΗΚΩ! ΣΗΚΩ!
Αννιώ!

Βγάζει μια δυνατή κραυγή! Συνεχίζει για λίγο να κλαίει με λυγμούς... Έπειτα χαμηλώνει η ένταση του κλάματος και χαϊδεύοντας την Αννιώ λέει:

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

(πιο σιγά, ενώ κλαίει)
Κοριτσάκι μου, γιατί;

Από τα μάτια του Γιωργή κυλούν δάκρυα. Στην πόρτα στέκονται όρθιοι και κοιτάζουν ο Χρηστάκης και ο Μιχαήλος, που τον κρατά τρομαγμένος από την μπλούζα.

Ο φακός μεταφέρεται έξω στο διάδρομο, πίσω από την πλάτη των δυο αδερφών και συνεχίζουμε να παρακολουθούμε τη σκηνή στην κρεβατοκάμαρα. Η μάνα κλαίει καθώς χαϊδεύει την Αννιώ!

ΔΕΣΠΟΙΝΑ
Αχ Αννιώ μου, γιατί;

Κλαίει σιγά και ξαφνικά βγάζει άλλη μια μακρά κραυγή. Η κραυγή σταματά. Έπειτα λέει δυνατά:

ΔΕΣΠΟΙΝΑ
(δυνατά σαν κραυγή)
Σ' ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ, ΘΕΕ ΜΟΥ!

Το πλάνο σκοτεινιάζει απότομα! Εξακολουθούμε να ακούμε το κλάμα.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ (OFF)
(δυνατά)
Σ' ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ!

ΤΕΛΟΣ ΠΡΩΤΟΥ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΥ

ΤΟ ΑΜΑΡΤΗΜΑ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΣ ΜΟΥ

ΔΙΑΣΚΕΥΗ ΓΙΑ ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΗ ΣΕΙΡΑ
ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΔΙΗΓΗΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΒΙΖΥΗΝΟΥ

ΕΠΕΙΣΟΔΙΟ 2^ο

Σενάριο
Γιώργος Ευαγγέλου

ΤΟ ΑΜΑΡΤΗΜΑ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΣ ΜΟΥ

ΕΠΕΙΣΟΔΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΣΚΗΝΗ 1^η / ΕΣ. ΧΩΡΙΟ - ΜΕΣΗΜΕΡΙ

Σταθερό πανοραμικό πλάνο από ένα σημείο του χωριού. Σπίτια και χωμάτινα δρομάκια. Δεν υπάρχει κόσμος. Μόνο ένα μικρό παιδί παίζει σε μια γωνιά μπροστά ανεβοκατεβαίνοντας στα σκαλοπάτια ενός σπιτιού. Φυσάει ένα απαλό αεράκι που σηκώνει το χώμα

Ακούγεται πένθιμος ΧΤΥΠΟΣ ΚΑΜΠΑΝΑΣ.

Το παιδί ανεβαίνει τα σκαλοπάτια. Φτάνει στο τρίτο και γυρίζει το σώμα του προς το δρόμο. Σκύβει ελαφρά, κάνει ένα άλμα και φτάνει ξανά σε αυτόν. Έπειτα βιαστικά ανεβαίνει τις σκάλες και μπαίνει στο σπίτι.

ΗΧΟΣ ΚΑΜΠΑΝΑΣ. Σιωπή. Αεράκι.

Τότε, στο βάθος του πλάνου, σε δρόμο που βρίσκεται ανάμεσα σε σπίτια, εμφανίζονται από τα δεξιά, ο ένας δίπλα και πίσω από τον άλλον, άνθρωποι ντυμένοι κυρίως στα μαύρα. Προχωρούν και πίσω τους εμφανίζονται και άλλοι. Είναι μακριά και δεν διακρίνονται πρόσωπα.

ΗΧΟΣ ΚΑΜΠΑΝΑΣ.

Η πομπή συνεχίζεται. Η «μαύρη λωρίδα» ανθρώπων προχωρά κατά μήκος του δρόμου. Η όλη εικόνα θυμίζει ανθρώπους που ακολουθούν την πορεία του Επιταφίου τη Μεγάλη Παρασκευή. Η πομπή κατεβαίνει σε μια κατηφόρα και συνεχίζει. Πλέον έχουν σταματήσει να εμφανίζονται άλλοι και διακρίνεται η «ουρά» της. Οι πρώτοι στρίβουν σε ένα στενό και οι υπόλοιποι ακολουθούν. Η πορεία συνεχίζεται.

ΗΧΟΣ ΚΑΜΠΑΝΑΣ.

ΣΚΗΝΗ 2^η / ΕΣ. ΣΠΙΤΙ ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ-ΚΟΥΖΙΝΑ - ΑΠΟΓΕΥΜΑ

Η Τάσα όρθια μπροστά στην κουζίνα γεμίζει από ένα παγούρι ένα ποτήρι με νερό. Γυρίζει και το δίνει στη Δέσποινα που κάθεται σε μια καρέκλα στο τραπέζι και είναι στα χαμένα. Είναι σε άθλια κατάσταση, κουρασμένη, με πρησμένα μάτια και κοιτά στο κενό. Δίπλα της κάθεται η Μαρία που της κρατά παρηγορητικά το χέρι στο τραπέζι. Σε άλλη καρέκλα είναι η Φάνκω, που κλαίει σιωπηλά σκουπίζοντας τα δάκρυά της με ένα μαντήλι, ενώ ο Γιωργής κάθεται στο περβάζι στο παράθυρο με τα πόδια πάνω σε αυτό και κοιτάζει θλιμμένος έξω από το

παράθυρο. Η Μαρία πιάνει το ποτήρι και βοηθά τη Δέσποινα να πιει νερό.

ΣΚΗΝΗ 3^η / ΕΣ. ΔΩΜΑΤΙΟ ΓΙΩΡΓΗ-ΔΙΑΔΡΟΜΟΣ-ΚΟΥΖΙΝΑ - ΣΟΥΡΟΥΠΟ

Ο Γιωργής είναι ξαπλωμένος στο κρεβάτι στο πλάι, στεναχωρημένος, με τα μάτια καρφωμένα στο διάδρομο. Ακούγονται αργά βήματα. Ο φακός βρίσκεται μέσα στο δωμάτιο προς το διάδρομο. Η Δέσποινα κατεβαίνει από τα σκαλοπάτια, αργά, κουρασμένα, κρατώντας στα χέρια της δυο διπλωμένες κουβέρτες. Προχωρά σέρνοντας τα βήματά της και μπαίνει στην κουζίνα. Αφήνει τις κουβέρτες στην καρέκλα. Πηγαίνει στα δεξιά και για λίγο χάνεται από το πλάνο. Ο Γιωργής κοιτάζει ασυναίσθητα προς τα εκεί. Ακούγονται κάποιοι θόρυβοι, και ανάμεσά τους ντουλάπια που ανοίγουν και κλείνουν. Ύστερα από λίγο εμφανίζεται ξανά η Δέσποινα με ένα φανάρι στο χέρι, πιάνει τις κουβέρτες και πηγαίνει προς την πόρτα. Ο Γιωργής την βλέπει και σηκώνεται. Κάθεται στο κρεβάτι.

ΓΙΩΡΓΗΣ

Πού πηγαίνεις;

Η Δέσποινα δεν απαντά.

ΓΙΩΡΓΗΣ

Μαμά!

Η Δέσποινα σταματά και κοιτά προς το μέρος του, σαν να τον άκουσε για πρώτη φορά.

ΓΙΩΡΓΗΣ

Πού πηγαίνεις;

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Στο κορίτσι μου...

Ο Γιωργής δε απαντά. Η Δέσποινα ανοίγει την πόρτα και βγαίνει έξω.

ΣΚΗΝΗ 4^η / ΕΣ. ΔΩΜΑΤΙΟ ΓΙΩΡΓΗ - ΝΥΧΤΑ

Τα τρία αδέρφια ξαπλώνουν στο μεγάλο κρεβάτι. Στη μέση είναι ο Μιχαλάκης που κοιμάται. Η Φάνκω κοιμάται σε μια κουβέρτα στο πάτωμα. Ο Γιωργής ξαπλώνει ανάσκελα κοιτάζοντας το ταβάνι ενώ ο Χρηστάκης είναι στραμμένος προς το Μιχαλάκη. Είναι και οι δυο στεναχωρημένοι και δεν μιλούν. Ο Χρηστάκης σηκώνεται και πατά στο πάτωμα. Σκύβει και βάζει να χέρια κάτω από το σώμα του Μιχαλάκη. Τον σηκώνει προσεκτικά αλλά με κόπο στην αγκαλιά του.

ΓΙΩΡΓΗΣ

(χαμηλόφωνα)
Τι κάνεις;

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ
(ψιθυριστά)
Η μαμά έχει πει να κοιμάται
πάντα στο κρεβάτι του.

Ξαπλώνει τον Μιχαλάκη στο κρεβάτι. Ο Μιχαλάκης ανοίγει λίγο
τα μάτια του.

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ
(ψιθυριστά, χαϊδεύοντάς τον στο
κεφάλι)
Σσσς, κοιμήσου, αδερφούλη μου.

Ο Γιωργής συνεχίζει να κοιτά στο κενό. Πίσω του, ο Χρηστάκης
έρχεται και ξαπλώνει στο κρεβάτι.

ΣΚΗΝΗ 5^Η / ΕΣ. ΔΩΜΑΤΙΟ ΓΙΩΡΓΗ-ΔΙΑΔΡΟΜΟΣ - ΠΡΩΙ

Το φως του ήλιου πέφτει στα μάτια του Γιωργή. Τα κουνά
ενοχλημένος, γυρίζει στο πλάι και τα ανοίγει. Μένει για
λίγο ξαπλωμένος και έπειτα σηκώνεται. Περπατά προς το
διάδρομο. Σταματά και στέκεται για λίγο κοιτώντας από
μακριά στην κουζίνα. Δεν είναι κανείς. Ξεκινά ξανά να
προχωρά και φτάνει έξω από την κλειστή πόρτα της
κρεβατοκάμαρας. Σταματά. Απλώνει το χέρι δειλά και πιάνει
το χερούλι. Την ανοίγει αργά.

CUT TO FLASHBACK

ΣΚΗΝΗ 6^Η (FLASHBACK) / ΕΣ. ΚΡΕΒΑΤΟΚΑΜΑΡΑ - ΠΡΩΙ

Η πόρτα ανοίγει σαν συνέχεια της προηγούμενης σκηνής. Ο
Γιωργής κοιτάζει μέσα. Στο κρεβάτι είναι ξαπλωμένη η Αννιώ.
Την κοιτά και χαμογελά με νοσταλγία. Η Αννιώ ανοίγει αργά
τα μάτια της. Βλέπει τον Γιωργή να στέκεται στην πόρτα.

ΑΝΝΙΩ
(χαμογελώντας)
Γιωργή!

Ο Γιωργής της χαμογελά και αυτός.

ΓΙΩΡΓΗΣ
Καλημέρα!

CUT TO:

ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΣΤΗ ΣΚΗΝΗ 5^Η

Ο Γιωργής κρατώντας το χερούλι της πόρτας, την ανοίγει αργά. Κοιτάζει μέσα. Το κρεβάτι, εκεί που κάποτε ξάπλωνε η Αννιώ, είναι άδειο, στρωμένο με ένα σεντόνι, και τα μαξιλάρια όρθια στην πλάτη του κρεβατιού. Το πρόσωπό του παίρνει μια έκφραση θλίψης. Κατεβάζει το κεφάλι λυπημένος.

ΣΚΗΝΗ 7^η ΜΟΝΤΑΖ ΣΕΚΑΝΣ

- Ο Γιωργής βγαίνει έξω από το σπίτι βιαστικά. Προχωρά στην αυλή. Ανοίγει την αυλόπορτα και βγαίνει στο δρόμο.

Περπατά βιαστικά:

- στο δρομάκι μιας γειτονιάς του χωριού.
- Σε ένα μεγάλο χωματόδρομο
- Σε ένα χωράφι.
- Ανάμεσα σε δέντρα
- Σε ένα μονοπάτι
- Φτάνει στην εκκλησία όπου είχαν παραμείνει με τη μητέρα του και κατευθύνεται στο κοιμητήριο.

ΣΚΗΝΗ 8^η / ΕΞ. ΚΟΙΜΗΤΗΡΙΟ - ΠΡΩΙ

Ο Γιωργής περπατά αργά ανάμεσα σε μνήματα. Φτάνει σε ένα σημείο και σταματά. Κοιτά μπροστά του. Μια γυναίκα στα μαύρα είναι ξαπλωμένη και σκεπασμένη με μια κουβέρτα δίπλα σε έναν τάφο. Πλησιάζει. Είναι η μητέρα του, η Δέσποινα, που κοιμάται δίπλα στον τάφο της Αννιώς. Πλησιάζει λίγο ακόμα και στέκεται δίπλα της. Κοιτάζει τον τάφο της Αννιώς, και το μνήμα στην άλλη πλευρά της μητέρας. Είναι το μνήμα του πατέρα του, Μιχαήλου. Δίπλα από του Μιχαήλου υπάρχει και ένας πολύ μικρός τάφος, με ένα φθαρμένο σταυρό. Η μητέρα είναι ξαπλωμένη ανάμεσα στον τάφο του πατέρα και της Αννιώς, ακουμπώντας στον δεύτερο. Ο Γιωργής κοιτά τη μητέρα του με συμπόνοια. Σκύβει και την ακουμπά στον ώμο. Η μητέρα ανοίγει τα μάτια της και προσπαθεί να συνέλθει.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Γιωργή...

ΓΙΩΡΓΗΣ

Έλα, μαμά. Πάμε στο σπίτι.

Η Δέσποινα σηκώνεται και τυλίγει την κουβέρτα, κρατώντας τη μπροστά στα χέρια της. Στέκεται για λίγο όρθια κοιτάζοντας τον τάφο της Αννιώς και του συζύγου της. Ρίχνει μια ματιά και στον μικρό τάφο. Κοιτά ξανά της Αννιώς και ξεκινά να προχωρά. Ακολουθεί ο Γιωργής. Φεύγουν, ενώ ο φακός μένει σταθερός στο σημείο με τους δυο τάφους.

ΣΚΗΝΗ 9^η ΜΟΝΤΑΖ ΣΕΚΑΝΣ (ΣΥΝΕΧΟΜΕΝΑ)

Ο Φακός συνεχίζει να είναι στο ίδιο σημείο. Βλέπουμε με timelapse να περνά η μέρα. Το απόγευμα η μητέρα έρχεται ξανά. Το timelapse συνεχίζεται, η μητέρα ξαπλώνει ξανά στο ίδιο σημείο, και φτάνουμε στη νύχτα. Ξημερώνει. Η μητέρα φεύγει.

Απόγευμα. η μητέρα έρχεται ξανά με το Γιωργή. Λίγο πιο πέρα, μπροστά από έναν άλλον τάφο, δυο γυναίκες σχολιάζουν κοιτάζοντας τη Δέσποινα.

ΓΥΝΑΙΚΑ Α
(ψιθυριστά)
Θα χάσει το νου της...

Ο χρόνος κυλά και τα πάντα γύρω πρασινίζουν. Στο ενδιάμεσο βλέπουμε τη μητέρα να συνεχίζει τις επισκέψεις και να περνά χρόνο στο κοιμητήριο. Κλείνουμε, και ενώ είναι πρωί, με τη μητέρα να κοιτάζει όρθια τους συγκεκριμένους τάφους, κρατώντας στο χέρι της την κουβέρτα. Ξεκινά να προχωρά αργά και κατευθύνεται προς την έξοδο του κοιμητηρίου.

ΣΚΗΝΗ 10^η / ΕΞ. ΛΑΙΚΗ ΑΓΟΡΑ - ΜΕΣΗΜΕΡΙ

Ο Γιωργής, ο Χρηστάκης και ο Μιχαλάκης στέκονται μπροστά από τον πάγκο με τα λαχανικά. Ο Χρηστάκης κρατά τον Μιχαλάκη από το χέρι. Μοιάζουν απεριποίητοι, με παλιά και βρώμικα ρούχα.

Κόσμος από διάφορους λαούς πηγαινοέρχεται για να ψωνίσει και ακούγονται συζητήσεις σε διάφορες γλώσσες (τούρκικα, σλάβικα, ελληνικά). Κάποιοι από τους περαστικούς κοιτάζουν τα παιδιά με οίκτο. Ανάμεσά τους, μια ΓΥΝΑΙΚΑ ΣΤΑ ΜΑΥΡΑ και ένας ΑΝΤΡΑΣ ΜΕ ΚΑΠΕΛΟ τα σχολιάζουν καθώς προχωρούν:

ΓΥΝΑΙΚΑ ΣΤΑ ΜΑΥΡΑ (45)
(χαμηλόφωνα)
Τα 'χει αφήσει στους δρόμους
τα καημένα.

ΑΝΤΡΑΣ ΜΕ ΚΑΠΕΛΟ (50)
(χαμηλόφωνα)
Για κρίμα!

Ο Μανάβης (που είδαμε στο πρώτο επεισόδιο) δίνει στα παιδιά τα ψώνια. Ο Γιωργής τα πιάνει στα χέρια και ο Χρηστάκης απλώνει το χέρι να πληρώσει. Ο μανάβης κοιτά τα χρήματα και δυσανασχετεί, ενώ παράλληλα, φτάνουν η Μαρία και η Τάσα, ακριβώς στον απέναντι πάγκο, όπου κοιτάνε τα προϊόντα.

ΜΑΝΑΒΗΣ
Αυτά δεν φτάνουν. Είναι άλλα τόσα.

Ο Χρηστάκης και ο Γιωργής κοιτάζουν ο ένας τον άλλο.
Η Τάσα γυρίζει και βλέπει τα παιδιά. Σκουντά τη Μαρία.

ΜΑΝΑΒΗΣ

Με αυτά παίρνετε μόνο τα μισά.

Κάνει την παρατήρηση με δυσκολία, δείχνοντας να καταλαβαίνει την κατάσταση.

Ο Χρηστάκης βάζει το χέρι στα ψώνια και πιάνει μια μεγάλη ποσότητα από τα προϊόντα. Τα αφήνει στον πάγκο.

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Τώρα φτάνουν;

Ο Μανάβης δεν απαντά και μοιάζει σκεπτικός δείχνοντας συμπάθεια.

ΤΑΣΑ

(εκνευρισμένα)

Ε δεν είμαστε καλά!

Η Τάσα κατευθύνεται νευρικά προς το μέρος του μανάβη και του αφήνει κάποια χρήματα με νεύρα στον πάγκο.

ΤΑΣΑ

Πάρτε τα πίσω, Χρηστάκη.

Ο Χρηστάκης υπακούει. Η Μαρία έρχεται και αυτή στο σημείο.

ΤΑΣΑ (CONT'D)

(εκνευρισμένη προς το μανάβη)

Δεν ντρέπεσαι βρε;

ΜΑΡΙΑ

Τόσο θα σου λείψουν;

ΤΑΣΑ

Κακό θα πάθεις να βοηθήσεις
τα ταλαίπωρα;

ΜΑΝΑΒΗΣ

Κυρά... δε θυμάμαι και πώς σε λένε,
πρόσεξε τι λέγεις γιατί εδώ είναι
η δουλειά μου.

ΤΑΣΑ

Ποια δουλειά σου βρε αχαϊρευτε; Καρδιά δεν
έχεις και τα ταλαιπωρείς;

Ο μανάβης αλλάζει το ύφος του. Προσπαθεί να ηρεμήσει.

ΜΑΝΑΒΗΣ

(ήρεμα)

Το ξέρω ότι περνάνε δύσκολα.

Κάνει να συνεχίζει αλλά κοιτάζει τα παιδιά και σταματά.

ΜΑΝΑΒΗΣ (CONT'D)

(προς τα παιδιά, ήρεμα)

Άντε παιδιά, να πάτε στο καλό.

Τα παιδιά κάνουν να φύγουν.

ΜΑΝΑΒΗΣ

Περιμένετε!

Τα παιδιά σταματούν. Ο μανάβης πιάνει άλλη μια ντομάτα και τη βάζει στα ψώνια των παιδιών. Τα παιδιά τον κοιτούν.

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Ευχαριστούμε!

ΜΑΝΑΒΗΣ

Άντε, σπίτι τώρα.

Τα παιδιά ξεκινούν να προχωρούν αργά. Ο Γιωργής καθώς προχωρά, κοιτά πίσω του και προσπαθεί να ακούσει. Η Τάσα και η Μαρία, κοιτάζοντας το σκηνικό έχουν κάπως ηρεμήσει.

ΜΑΝΑΒΗΣ

(προς τις γυναίκες, ήρεμα)

Δεν είναι η πρώτη φορά που δεν έχουν να πληρώσουν, κυρία...

ΤΑΣΑ

Τάσα.

ΜΑΝΑΒΗΣ

...Κυρία Τάσα. Και τα βοηθάω όσο μπορώ. Μα, κι εγώ από τούτα δα ζω (δείχνει με τα χέρια τα λαχανικά).

Οι γυναίκες δείχνουν να κατανοούν.

ΜΑΡΙΑ

(κουνώντας το κεφάλι)

Τι φταις κι εσύ, βρε δόλιε!
Έχεις και εσύ τα δίκια σου...

ΤΑΣΑ

Σου βάλουμε και εμείς τις φωνές...

ΜΑΝΑΒΗΣ

(παραπονιάρικα)

Εμ, δε φταίω. Φταίω εγώ που
τα 'χει παρατήσει η μάνα τους;

Η Τάσα και η Μαρία κοιτάζονται προβληματισμένες.

ΣΚΗΝΗ 11^η / ΕΞ. - ΕΣ. ΣΠΙΤΙ ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ-ΚΟΥΖΙΝΑ - ΜΕΣΗΜΕΡΙ

Τα παιδιά μπαίνουν στην αυλή του σπιτιού και φτάνουν στην είσοδο. Δεν μιλούν. Κάνουν να ανοίξουν την πόρτα αλλά σταματούν καθώς ακούνε μια έντονη συνομιλία. Κοιτάζουν στα αριστερά. Το παράθυρο της κουζίνας είναι ανοιχτό και η συζήτηση ακούγεται από εκεί. Τα παιδιά κοιτάζονται μεταξύ τους. Ο Χρηστάκης βάζει το δάχτυλο στο πρόσωπό του, δείχνοντάς τους να κάνουν ησυχία. Ξεκινούν να περπατούν προς το ανοιχτό παράθυρο, πατώντας στις μύτες των ποδιών τους. Φτάνουν κάτω από αυτό και σταματούν. Ακούγεται χαμηλόφωνα η φωνή της Δέσποινας και του ιερέα.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ (OFF)

(ψυχρά)

Είναι η δεύτερη φορά όμως που
με διώχνεις, παπά!

ΙΕΡΕΑΣ (OFF)

(ήρεμα)

Δε σε έδιωξα, Δέσποινα.
Σου είπα να γυρίσεις στο σπίτι σου
να ξεκουραστείς.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ (OFF)

(θυμωμένα)

Για να μην ξεψυχήσει εκεί και
ατιμαστεί ο χώρος...

(ΠΑΥΣΗ)

Ο ιερέας δεν απαντά.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ (OFF CONT' D)

Αν μας άφηνες ακόμα λίγο,
το κορίτσι θα ήταν ζωντα...

Πριν προλάβει να ολοκληρώσει, ο ιερέας την διακόπτει.

ΙΕΡΕΑΣ (OFF)

(έντονα)

Δέσποινα, ΑΡΚΕΤΑ!

ΔΕΣΠΟΙΝΑ (OFF)

(επιμένει πιο θυμωμένα)

Και τώρα με διώχνεις
ξανά απ'...

ΙΕΡΕΑΣ (OFF)

Αρκετά είπα!

Η Δέσποινα σταματά.

Τα παιδιά συνεχίζουν να ακούνε.

(ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ) Η Δέσποινα έχει κατεβάσει το κεφάλι και ξεφυσά από τη μύτη.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

(αυστηρά)

Πέρασε έξω, πάτερ.

Ο ιερέας μοιάζει έκπληκτος. Απλώνει το χέρι και πάει να αγκαλιάσει με την παλάμη του το χέρι της Δέσποινας.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

(τραβώντας απότομα το χέρι της)

Έξω από το σπίτι μου, είπα!
Εδώ κάνω κουμάντο εγώ!

Ο ιερέας απομακρύνει το χέρι του φανερά απογοητευμένος. Η Δέσποινα θυμωμένη έχει κατεβασμένο το κεφάλι της. Ο ιερέας σηκώνεται. Ξεκινά να προχωρά προς την πόρτα αργά. Πριν φτάσει στο διάδρομο σταματά. Γυρίζει προς τη Δέσποινα.

ΙΕΡΕΑΣ

(ήρεμα αλλά αυστηρά)

Σύνελθε, Δέσποινα.

Η Δέσποινα δεν απαντά.

ΙΕΡΕΑΣ (CONT'D)

Σύνελθε! Αν όχι για εσένα,
για το καλό των παιδιών σου.

(ΠΑΥΣΗ)

ΙΕΡΕΑΣ (CONT'D)

Ο Θεός σου έδωσε και τα αγόρια.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Και μου πήρε...
Αλλά δεν τον αδικώ.
Έπρεπε να με τιμωρήσει.

ΙΕΡΕΑΣ

Ο Θεός δεν τιμωρεί, Δέσποινα.
Πάλι τα ίδια θα λέμε;
Έχεις την υγεία σου. Έχεις τα άλλα

παιδιά σου. Αυτό που κάνεις είναι
ασέβεια στα θεία δώρα.
Είναι σαν να αυτοκτονείς.

Η Δέσποινα δεν απαντά.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Συγνώμη, πάτερ.

(ΜΙΚΡΗ ΠΑΥΣΗ)

ΙΕΡΕΑΣ

Νομίζω σε έχει ήδη συγχωρέσει
ο Θεός και μόνο που το λες.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Σε σένα το λέω, πάτερ.
Για τον τρόπο που σου εμίλησα.

ΙΕΡΕΑΣ

Δεν μου είπες τίποτα.
Θέλω μόνο να ηρεμήσεις.
Και να σταθείς στα πόδια σου.

Η Δέσποινα δεν απαντά.

ΙΕΡΕΑΣ

Καλό μεσημέρι.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Καλό μεσημέρι.

Ο ιερέας γυρίζει και προχωρά στο διάδρομο.

(ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ) Τα παιδιά βιαστικά κατευθύνονται προς την
είσοδο του σπιτιού.

Ο ιερέας βγαίνει από το σπίτι.

ΙΕΡΕΑΣ

Καλώς τα παιδιά!

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Γεια σου, πάτερ!

ΓΙΩΡΓΗΣ

Γεια σου, Πάτερ.

ΣΚΗΝΗ 12^Η / ΕΣ. ΚΟΥΖΙΝΑ-ΔΙΑΔΡΟΜΟΣ - ΜΕΣΗΜΕΡΙ

Η Δέσποινα κάθεται στην τραπεζαρία στην κουζίνα. Είναι
ακόμα φορτισμένη από την συζήτησή της με τον ιερέα.
Μπαίνουν στο σπίτι τα παιδιά.

ΓΙΩΡΓΗΣ
Γύρισες, μαμά;

Η Δέσποινα αλλάζει έκφραση.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ
Ναι, πουλάκια μου.

Τα παιδιά έρχονται στην κουζίνα.

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ
Πήραμε λίγα τρόφιμα.

Η Δέσποινα δεν απαντά και αρχίζει να παρατηρεί τα παιδιά της. Κοιτάζει τα παλιά ρούχα του Χρηστάκη. Τα παιδιά βάζουν τα ψώνια στον πάγκο της κουζίνας και αρχίζουν να τα τακτοποιούν.

ΓΙΩΡΓΗΣ
Μας εκνεύρισε ο μανάβης!

Η Δέσποινα τώρα κοιτά τα ρούχα του Γιωργή και του Μιχαλάκη.

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ
Δε φταίει αυτός.
Εμείς δεν είχαμε λεφτά.

Η Δέσποινα ξαφνιάζεται με αυτό που ακούει. Ο Μιχαλάκης πηγαίνει προς τη Δέσποινα. Η Δέσποινα απλώνει τα χέρια της.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ
Έλα στη μαμά.

Τον παίρνει στην αγκαλιά της. Όση ώρα τα παιδιά τακτοποιούν, η Δέσποινα συνεχίζει να τους παρατηρεί. (μπαίνει αργή συγκινητική μουσική). Βλέπει τα βρώμικα ρούχα του καθενός, τα φθαρμένα παπούτσια, την βρώμικη όψη τους.

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ
Πρέπει να φροντίσουμε να μας
φτάσουν για αρκετές μέρες.

Τα παιδιά τελειώνουν την τακτοποίηση, γυρνούν και ακουμπούν με την πλάτη στον τοίχο της κουζίνας.

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ (CONT' D)
Ντρέπομαι να ζητήσω άλλα λεφτά από
τον παπά. Και δεν έμεινε και

κάτι να πουλήσουμε.

(κοιτάζει τη Δέσποινα)

Χάρισες στους τσαρλατάνους μέχρι
και τα κιλίμια που είχες φτιάξει
με τα χεράκια σου...

ΓΙΩΡΓΗΣ

Πρέπει να βρούμε μια δουλειά.

Η Δέσποινα δεν απαντά και δείχνει σκεπτική. Τα παιδιά
φεύγουν. Ο Μιχαλάκης κατεβαίνει από την αγκαλιά της μητέρας
του και τους ακολουθεί.

Η Δέσποινα μένει για λίγο ακόμα ακίνητη, βυθισμένη στις
σκέψεις της. Έπειτα κοιτά δεξιά αριστερά το χώρο. (η
στενάχωρη μουσική εξακολουθεί να ακούγεται). Σηκώνεται
αργά. Πηγαίνει στην κουζίνα και ανοίγει ένα ντουλάπι.
Κοιτάζει μέσα. Είναι άδειο. Ανοίγει και ένα δεύτερο και ένα
 τρίτο. Όλα άδεια. Πιάνει ένα ποτήρι και έπειτα μια κανάτα
και κάνει να βάλει λίγο νερό. Πέφτουν μόνο κάποιες
σταγόνες. Η Δέσποινα αφήνει την κανάτα. Πιάνει το παγούρι.
Είναι και αυτό άδειο. Ακουμπά με την πλάτη στην κουζίνα και
μοιάζει να σκέφτεται. Δείχνει να συνειδητοποιεί την όλη
κατάσταση. Πιάνει την καρέκλα και κάθεται ξανά.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΠΛΑΝΟ ΑΠΟ ΤΟ ΣΠΙΤΙ.

ΣΚΗΝΗ 13^η / ΕΣ. ΚΟΥΖΙΝΑ-ΔΙΑΔΡΟΜΟΣ-ΚΡΕΒΑΤΟΚΑΜΑΡΑ - ΜΕΣΗΜΕΡΙ

Η Δέσποινα είναι ακόμα στην καρέκλα βυθισμένη στις σκέψεις
της. Ύστερα από λίγο σηκώνεται και προχωρά αργά στο
διάδρομο. Φτάνει έξω από την κρεβατοκάμαρα. Η πόρτα είναι
ανοιχτή. Στέκεται για λίγο και μπαίνει μέσα.

Σταματά μπροστά από την πόρτα και κοιτάζει το άδειο
κρεβάτι, εκεί που άλλοτε κοιμόταν η Αννιώ. Η Δέσποινα
δείχνει θλιμμένη. Περπατά προς αυτό. Πηγαίνει στο πλάι του
κρεβατιού, μπροστά από μια καρέκλα και σταματά. Αγγίζει
απαλά με τα δάχτυλα το πίσω μέρος του κρεβατιού. Πιάνει την
καρέκλα και την φέρνει κοντά της. Κάθεται. Για λίγα
δευτερόλεπτα κοιτά σταθερά το κρεβάτι. Έπειτα σηκώνεται και
κάθεται πάνω στο κρεβάτι, στην άκρη του. Πιάνει το μαξιλάρι
που ακουμπά στην πλάτη του κρεβατιού και το βάζει στο σημείο
που ακουμπούσε το κεφάλι της Αννιώ. Το χαϊδεύει. Έπειτα
χαϊδεύει με την άκρη των δαχτύλων της το σημείο που κοιμόταν
η Αννιώ. Σταματά. Παίρνει μια βαθιά ανάσα και σηκώνεται.
Αρχίζει να περπατά προς την πόρτα. Φτάνει σε αυτή και
βγαίνει έξω. Στρέφει το σώμα της προς το δωμάτιο και κοιτά
ξανά το κρεβάτι. Πιάνει το χερούλι της πόρτας, παίρνει μια
βαθιά ανάσα, ξεφυσά, και τραβά την πόρτα προς το μέρος της

αργά, ώσπου η θεά του εσωτερικού χάνεται εντελώς πίσω από την κλειστή πια πόρτα.

ΣΚΗΝΗ 14^η ΜΟΝΤΑΖ ΣΕΚΑΝΣ

(Ακούγεται δυναμική μουσική που δείχνει αποφασιστικότητα)

Η Δέσποινα

- Η βγαίνει από το σπίτι και προχωρά αποφασισμένη.
- Βρίσκεται στο κοιτέσι. Πιάνει μια αξίνα που είναι κρεμασμένη στον τοίχο και την κοιτάζει κρατώντας την στα χέρια της.
- στο πηγάδι γεμίζει νερό.
- Στον πάγκο στην κουζίνα, αφήνει το τρίτο στη σειρά γεμισμένο με νερό παγούρι.
- Περιπατά σε δρόμο του χωριού βιαστικά και αποφασισμένα.
- Χτυπά μια πόρτα. Της ανοίγει ο ιερέας και την κοιτά ξαφνιασμένος.
- Στην εκκλησία ο ιερέας της δείχνει το χώρο και της δίνει οδηγίες.
- Νύχτα. Τα παιδιά ξαπλώνουν στο δωμάτιό τους και η Δέσποινα τα σκεπάζει.
- Η Δέσποινα βρίσκεται στο χωράφι και σκάβει με την αξίνα.
- Στη γούρνα στην αυλή του σπιτιού, πλένει τα ρούχα των παιδιών.
- Στην εκκλησία: καθαρίζει τον εσωτερικό χώρο με μια σκούπα.
- Ο Ιερέας την πληρώνει.
- Νύχτα, όρθια μπροστά στο κρεβάτι της, κάνει το σταυρό της. Ξαπλώνει στο κρεβάτι, σκεπάζεται και γυρίζει στο πλάι. Δίπλα της, εκεί που κοιμόταν η Αννιώ, υπάρχει άλλο ένα μαξιλάρι. Απλώνει το χέρι και το χαϊδεύει.
- Στο χωράφι κάνει ξανά εργασίες.
- Η Δέσποινα με τον ιερέα βρίσκονται έξω από μια πόρτα ενός σπιτιού πολύ φτωχικού που μοιάζει με παράγκα. Τη χτυπά και ανοίγει ένας άντρας, ο ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ (27) που την κοιτάζει ξαφνιασμένος. Έπειτα βλέπει τον ιερέα, αλλάζει την έκφρασή του, ενώ από πίσω του εμφανίζεται μια γυναίκα, η ΣΟΦΙΑ (25). Ο άντρας τους κάνει νόημα να περάσουν μέσα.
- Η Δέσποινα καθαρίζει την εκκλησία
- Δίνει φαγητό στα παιδιά της που κάθονται στην τραπεζαρία της κουζίνας. Ακούγονται οι φωνές τους, παράλληλα με τη μουσική.

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Θα σε βοηθήσουμε και εμείς. Άφησέ μας!

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Να κοιτάτε τα μαθήματά σας. Πρώτα θα τελειώσετε το σχολείο, είπαμε. Άνθρωπος αγράμματος...

ΔΕΣΠΟΙΝΑ (CONT'D)

Αρκετή ησυχία δεν έχει το σπίτι;

Τα παιδιά δεν απαντούν και περιμένουν τη Δέσποινα να συνεχίσει. Η Δέσποινα χαμογελά.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Σε λίγο, θα έρθει ξανά
η ζωηράδα εδώ μέσα.

ΣΚΗΝΗ 16^η / ΕΣ. ΔΩΜΑΤΙΟ ΓΙΩΡΓΗ - ΠΡΩΙ

Βρισκόμαστε στο δωμάτιο των παιδιών. Δεν είναι κανείς αλλά ακούγεται θόρυβος από βιαστικά βήματα. Επικρατεί αναστάτωση.

ΓΙΩΡΓΗΣ (OFF)

Κάνε πιο πέρα! Θέλω και εγώ
να βάλω παπούτσια.

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ (OFF)

Ωχ, λέρωσα το παντελόνι.

Ακούγονται βήματα.

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ (OFF)

Μαμά, λέρωσα το παντελόνι
με λάσπες.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ (OFF)

Δε σας είπα να πλύνετε
τα παπούτσια σας;

ΓΙΩΡΓΗΣ (OFF)

Δεν προλάβαμε.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ (OFF)

Όλη τη μέρα χθες τι κάνατε;

(ΜΙΚΡΗ ΠΑΥΣΗ)

ΦΩΝΗ ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ (OFF)

Έλα μαζί μου.

Ακούγονται τα βήματά τους που χάνονται στο βάθος όσο απομακρύνονται.

Τότε στο δωμάτιο μπαίνει ο Μιχαλάκης. Περιποιημένος, χτενισμένος, καθαρός με όμορφα, καλά ρούχα. Περπατά προς το κρεβάτι του και ξαπλώνει.

ΓΙΩΡΓΗΣ (OFF)

(δυνατά)
Ακούω φωνές. Πρέπει να ήρθαν.

Ακούγονται τα βήματα της Δέσποινας.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ (OFF)
Ήρθανε. Σας είπα, θα αργήσουμε.
Πάμε.

ΒΗΜΑΤΑ

ΔΕΣΠΟΙΝΑ (OFF)
Πού είναι ο αδερφός σας;
Μιχαλάκη!

ΣΚΗΝΗ 17^η/ ΕΞ. ΑΥΛΗ ΣΠΙΤΙΟΥ ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ-ΔΡΟΜΟΣ - ΠΡΩΙ

Στην αυλή είναι συγκεντρωμένος κόσμος (περίπου 30 άτομα), άντρες, γυναίκες, παιδιά. Ανάμεσά τους και οι γειτόνισσες Μαρία και Τάσα. Η πόρτα του σπιτιού ανοίγει και βγαίνουν τα παιδιά και τελευταία η Δέσποινα. Όλοι τους περιποιημένοι, ντυμένοι με καθαρά ρούχα και χτενισμένοι. Η Δέσποινα επίσης με ρούχα καλά και κομψά. Ο κόσμος χειροκροτεί. Ακούγονται σφυρίγματα και κάποιες φωνές.

ΑΝΤΡΙΚΗ ΦΩΝΗ 1
Αιντε Δεσποινιώ! Για σένα είν'
η μέρα σήμερα.

ΑΝΤΡΙΚΗ ΦΩΝΗ 2
Θα το κάψουμε σήμερα!

Η Δέσποινα δείχνει ευτυχισμένη.

Ο κόσμος κάνει στην άκρη να περάσει η Δέσποινα με τα παιδιά της. Φτάνουν στην αυλόπορτα και βγαίνουν στο δρόμο συνεχίζοντας την πορεία τους. Ο κόσμος προχωρά και αυτός πίσω τους ακολουθώντας τους.

ΣΚΗΝΗ 18^η ΜΟΝΤΑΖ ΣΕΚΑΝΣ

Συνοδεία συγκινητικής μουσικής.

- Βρισκόμαστε στην εκκλησία. Κόσμος μαζεμένος παρακολουθεί τη λειτουργία. Στα μπροστινά καθίσματα η Δέσποινα με τα παιδιά της και το ζευγάρι 14^{ης} σκηνής, ο Αναστάσιος και η Σοφία. Η Σοφία κρατά στην αγκαλιά της ένα μωρό περίπου 7 μηνών. Τόσο αυτή όσο και ο Αναστάσιος δείχνουν θλιμμένοι.

- Η Λειτουργία έχει τελειώσει. Η Δέσποινα και τα τρία παιδιά της στέκονται όρθιοι μπροστά από την εικόνα του Χριστού. Τα καθίσματα είναι γεμάτα από κόσμο.

Ο ιερέας στέκεται μπροστά από τον Αναστάσιο και τη Σοφία που φιλά κλαίγοντας το μωρό στο μέτωπο, και απλώνει τα χέρια να της πάρει το μωρό. Η Σοφία απλώνει αργά και με δυσκολία τα χέρια της και δίνει το μωρό στον ιερέα. Ο Αναστάσιος αγκαλιάζει τη Σοφία.

- Ο ιερέας στέκεται δίπλα από τη Δέσποινα κρατώντας το μωρό στην αγκαλιά του. Ο ιερέας της υπαγορεύει έναν όρκο και τον λένε σχεδόν ταυτόχρονα. (ο όρκος ακούγεται παράλληλα με τη συγκινητική μουσική)

ΙΕΡΕΑΣ ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Υπόσχομαι, ενώπιον του κυρίου ημών
Ιησού Χριστού, ότι θα αγαπήσω και θα
αναθρέψω το κορίτσι αυτό σαν να είναι
σάρκα από τη σάρκα μου και οστό από
τα οστά μου.

Ο ιερέας δίνει το μωρό στη Δέσποινα και ο κόσμος χειροκροτεί.

ΣΚΗΝΗ 19^η / ΕΞ. ΓΕΙΤΟΝΙΑ ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ - ΜΕΣΗΜΕΡΙ

Μια πομπή από κόσμο προχωρά και φτάνει στο δρόμο έξω από την αυλή του σπιτιού της Δέσποινας. Μπροστά ένας γέρος κρατά το μωρό στην αγκαλιά του και δίπλα του η Δέσποινα. Πίσω από αυτούς ο Γιωργής, ο Χρηστάκης και ο Μιχαλάκης. Ακριβώς πιο πίσω ο Αναστάσιος και η Σοφία θλιμμένοι, καθώς και συγγενείς και συγχωριανοί που συζητούν, σφυρίζουν χαρούμενοι και φωνάζουν δυνατά. Σταματούν έξω από την αυλόπορτα. Ο κόσμος ηρεμεί. Μονάχα κάποιοι ψίθυροι ακούγονται που σύντομα σταματούν και αυτοί. Ο γέρος με το μωρό στα χέρια, και η Δέσποινα γυρίζουν προς το πλήθος. Ο γέρος κοιτάζει για λίγο τον κόσμο. Έπειτά σηκώνει το μωρό ψηλά και ρωτά:

ΓΕΡΟΣ

(δυνατά)

Είναι κάποιος από εσάς γονιός
ή συγγενής αυτού του παιδιού,
παραπάνω από την Δεσποινιά τη
Μιχαλιέσσα και τα παιδιά της;

Ακούγονται κάποιοι ψίθυροι.

Ο Αναστάσιος κάτασπρος και λυπημένος βλέπει μπροστά ενώ η Σοφία κλαίει ακουμπώντας στον ώμο του.

Η Δέσποινα μοιάζει αγχωμένη και κοιτά φοβισμένη σε διάφορα σημεία στο πλήθος και προς τους γονείς του παιδιού.

Οι ψίθυροι σταματούν.

Ο γέρος κατεβάζει το μωρό και απλώνει τα χέρια προς τη Δέσποινα.

ΓΕΡΟΣ

Δεσποινιώ, να σου ζήσει
και να έχει υγεία!

Η Δέσποινα παίρνει το μωρό στην αγκαλιά της και ο κόσμος ξεσπά σε χειροκροτήματα.

Η Δέσποινα κοιτάζει τους λυπημένους γονείς και κρατώντας το μωρό στην αγκαλιά της κατευθύνεται προς το μέρος τους. Απλώνει ελαφρά τα χέρια της και ο Αναστάσιος σκύβει και το φιλά. Έπειτα, με δάκρυα στα μάτια, σκύβει και το φιλά η Σοφία, και ακουμπάει το πρόσωπό της στο πρόσωπο του μωρού κλείνοντας τα μάτια της και προσπαθώντας να το αισθανθεί για τελευταία φορά. Στέκεται για λίγο έτσι. Ο Αναστάσιος την πιάνει από τον ώμο, γυρίζουν και αποχωρούν ανάμεσα στο πλήθος με κατεβασμένο το κεφάλι. Πίσω τους ακολουθούν και κάποιοι συγγενείς τους.

Η Δέσποινα πηγαίνει ξανά στη θέση της και απευθύνεται στον κόσμο.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Ελάτε τώρα μέσα να φάμε, να πιούμε
και να το γιορτάσουμε.

Ο κόσμος φωνάζει με ενθουσιασμό και μπαίνει στην αυλή ακολουθώντας τη Δέσποινα.

ΣΚΗΝΗ 20^η ΜΟΝΤΑΖ ΣΕΚΑΝΣ

(Χωρίς το φυσικό ήχο, με συνοδεία μουσικής)

- Καθώς η Δέσποινα στην κρεβατοκάμαρα κρατά όρθια ευτυχισμένη το μωρό στην αγκαλιά, μπαίνουν μέσα τα άλλα παιδιά της και πηγαίνουν κοντά. Η Δέσποινα σκύβει λίγο για να τους το δείξει και ο Γιωργής το πειράζει χαμογελώντας. Ο Χρηστάκης παίρνει αγκαλιά το Μιχαλάκη και τον φέρνει κοντά στο μωρό.

- Η Δέσποινα δουλεύει στα χωράφια.

- Η Δέσποινα καθαρίζει την εκκλησία.

- Ο Γιωργής, ο Μιχαλάκης και η Φάνκω βρίσκονται στην αυλή και κοιτούν το μικρό κορίτσι, που τώρα είναι 2 ΕΤΩΝ, να τρέχει στην αυλή (δεν βλέπουμε το πρόσωπο του κοριτσιού και σε κανένα σημείο μετέπειτα δε θα το δούμε). Μπαίνει στην αυλή η Δέσποινα και προχωρά χαρούμενη προς το κορίτσι. Το σηκώνει στην αγκαλιά της.

- Στην κρεβατοκάμαρα, η Δέσποινα κάθεται στο κρεβάτι, με τη μικρή να στέκεται όρθια μπροστά της. ο Γιωργής, ο Χρηστάκης και ο Μιχαλάκης είναι όρθιοι και τις κοιτάζουν. Η Δέσποινα «στρώνει» στη μικρή το καινούριο φόρεμα που

φορά, και το κορίτσι τρέχει κάνοντας σβούρες αγγίζοντάς το. Η Δέσποινα την κοιτά χαρούμενη και της κάνει με το χέρι να πάει κοντά της, δείχνοντάς της ένα δεύτερο καινούριο φόρεμα που έχει πάνω στο κρεβάτι. Ο Χρηστάκης και ο Γιωργής βλέπουν τα ρούχα και κοιτάζονται μεταξύ τους με ένα ύφος δυσαρέσκειας.

ΣΚΗΝΗ 21^η / ΕΞ. ΧΩΡΑΦΙ - ΜΕΣΗΜΕΡΙ

Η Δέσποινα κρατώντας την αξίνα, σκάβει το έδαφος κάνοντας κάποια γεωργική δουλειά. Ο Γιωργής είναι κοντά της και πειράζει τα χόρτα, ενώ δείχνει να βαριέται. Έχει πολλή ζέστη. Η Δέσποινα σκουπίζει τον ιδρώτα του προσώπου της και δείχνει εξαντλημένη.

Εαφνικά δείχνει να ζαλίζεται και αφήνει την αξίνα. Προσπαθεί να σταθεί αλλά χάνει την ισορροπία της και σκύβει κάτω ακουμπώντας τα χέρια στο έδαφος. Ο Γιωργής το αντιλαμβάνεται και τρέχει προς το μέρος της.

ΓΙΩΡΓΗΣ
(τρομαγμένος)
Μαμά, τι έπαθες;

Η Δέσποινα δεν απαντά. Προσπαθεί να συνέλθει.

ΣΚΗΝΗ 22^η/ ΕΞ. ΧΩΡΑΦΙΑ-ΔΡΟΜΟΣ - ΜΕΣΗΜΕΡΙ

Η Δέσποινα με την αξίνα στον ώμο, και ο Γιωργής περπατούν στα χωράφια. Η Δέσποινα δείχνει πολύ κουρασμένη. Ο ουρανός συννεφιάζει και κάπως σκοτεινιάζει. Περπατούν και βγαίνουν στο χωματόδρομο. Τότε αρχίζει ξαφνικά να βρέχει και ξεσπά μπόρα.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ
Πάμε πιο γρήγορα.

Δυναμώνουν το βήμα τους.

ΣΚΗΝΗ 23^η/ ΕΞ. ΔΡΟΜΟΣ-ΠΟΤΑΜΙ - ΜΕΣΗΜΕΡΙ

Βρέχει ακόμα αλλά όχι έντονα. Ο Γιωργής και η μητέρα του συνεχίζουν να περπατούν, ώσπου φτάνουν σε ένα ποτάμι. Έχει αρκετό νερό, περίπου 50 εκατοστά με -σε σημεία- ένα μέτρο, που τρέχει ορμητικό. Σταματούν.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ
Στάσου.

Η Δέσποινα πλησιάζει στο ποτάμι και κοιτά στο νερό. Βλέπει σε κάποια σημεία μέσα να υπάρχουν μεγάλες πέτρες στη σειρά,

και άρα εκεί να είναι κάπως πιο ρηχά. Γονατίζει, κρατώντας στο χέρι την αξίνα.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ
(στο Γιωργή)
Ανέβα στους ώμους μου!

Ο Γιωργής δυσανασχετεί.

ΓΙΩΡΓΗΣ
Τι; Είσαι αδύναμη από τη λιποθυμία,
θα με ρίξεις στο ποτάμι.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ
Ανέβα είπα!

ΓΙΩΡΓΗΣ
Μπορώ και μόνος.

Με το που ολοκληρώνει τη φράση, ο Γιωργής τρέχει προς το ποτάμι.
Η Δέσποινα τρομάζει και απλώνει τα χέρια για να τον πιάσει...

ΔΕΣΠΟΙΝΑ
Μη!

... Όμως δεν τον προλαβαίνει.
Ο Γιωργής πατά στο νερό και αυτό τον καλύπτει πάνω από το γόνατο. Αμέσως συνειδητοποιεί το λάθος του και καθώς πάει να κάνει πίσω, το νερό ορμητικό γρήγορα χτυπάει πάνω του, τον κάνει να χάσει την ισορροπία του, και τον παρασέρνει!

Η Δέσποινα βγάζει τρομοκρατημένη μια σπαρακτική κραυγή!
Αμέσως σηκώνεται, πετώντας την αξίνα, τρέχει και μπαίνει στο ποτάμι.

Ο Γιωργής παρασύρεται λίγο πιο πέρα και το νερό καλύπτει κάθε τόσο και το κεφάλι του. Προσπαθεί να πατήσει στα πόδια του και να αναπνέει έξω από το νερό.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ
(δυνατά, σπαρακτικά)
ΓΙΩΡΓΗ!

Η Δέσποινα παλεύει με το νερό αλλά τα ρούχα της είναι βρεγμένα και βαριά και κινείται με πολλή δυσκολία.
Προχωρά...
και προχωρά...

ώσπου τελικά φτάνει τον Γιωργή και τον πιάνει στα χέρια της. Προχωρά προς την άκρη και με πολύ κόπο τον βγάζει στο έδαφος.

ΣΚΗΝΗ 24^η / ΕΣ. ΚΡΕΒΑΤΟΚΑΜΑΡΑ - ΑΠΟΓΕΥΜΑ

Η Δέσποινα κάθεται στο κρεβάτι και μπροστά της όρθιος ο Γιωργής, που φορά ήδη στεγνό παντελόνι. Ο Γιωργής σηκώνει τα χέρια και η Δέσποινα του φορά μια στεγνή μπλούζα.

ΓΙΩΡΓΗΣ
Σταμάτα να δουλεύεις πια μαμά.
Δε θέλω πια να δουλεύεις!

ΔΕΣΠΟΙΝΑ
Αμ ποιος θα μας θρέφει παιδί μου,
άμα δε δουλεύω εγώ;

ΓΙΩΡΓΗΣ
Εγώ!

Η Δέσποινα χαμογελά ελαφρά καθώς του στρώνει την μπλούζα.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ
Α, εσύ.

ΓΙΩΡΓΗΣ
Ναι!

ΔΕΣΠΟΙΝΑ
Και το κοριτσάκι μας;

ΓΙΩΡΓΗΣ
Και αυτό εγώ!

Η Δέσποινα ακουμπά τις παλάμες της στα γόνατά της και τον κοιτά.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ
(γελώντας)
Αμ θρέψε πρώτα τον εαυτό σου
και ύστερα βλέπουμε!

Σηκώνεται και πιάνει στα χέρια της από το κρεβάτι τα μουσκεμένα ρούχα του Γιωργή.

Εαφνικά, ακούγεται ήχος χτυπήματος στην εξώπορτα.
Η Δέσποινα σταματά και κοιτά προς τα εκεί.

ΓΙΩΡΓΗΣ
(χαμηλόφωνα, προς τη μητέρα του)

Ποιος να είναι;

ΣΚΗΝΗ 25^η / ΕΣ. ΔΙΑΔΡΟΜΟΣ - ΑΠΟΓΕΥΜΑ

Η Δέσποινα, με το Γιωργή πίσω της, ανοίγει την πόρτα. Κοιτά έκπληκτη. Πίσω από αυτή στέκεται ένας κύριος γύρω στα 60, κομψά ντυμένος. Η Δέσποινα ξαφνιάζεται.

ΓΙΩΡΓΗΣ
(έκπληκτος)
Παπού;

ΣΚΗΝΗ 26^η/ ΕΣ. ΚΟΥΖΙΝΑ - ΑΠΟΓΕΥΜΑ

Η Δέσποινα, ο παπούς και ο Γιωργής κάθονται στην τραπεζαρία.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ
Γιατί μου τον εξεσηκώνεις;

ΠΑΠΠΟΥΣ
Δέσποινα, είναι καλά εκεί.
Για την Πόλη μιλάμε.
Θα είναι με το θείο του...

ΔΕΣΠΟΙΝΑ
Είναι μόνο δέκα.

ΠΑΠΠΟΥΣ
Καλύτερα τώρα που είναι νωρίς ·
θα μάθει αληθινά και την τέχνη.

ΓΙΩΡΓΗΣ
Θα ράβω και φορέματα για
βασιλοπούλες, παπού;

ΔΕΣΠΟΙΝΑ
Τέτοια παραμύθια του λέγεις και
του χαλάς το νου! Τέτοιες ανοησίες!

ΓΙΩΡΓΗΣ
Ο παπούς είναι σοφός! Έχει γυρίσει
όλον τον κόσμο!

Η Δέσποινα μοιάζει εκνευρισμένη.

ΠΑΠΠΟΥΣ
Έχω κάτι δουλειές στον Καρσιμαχαλά.
Την Πέμπτη αναχωρώ για την Πόλη.
Σκέψου το, νύφη μου!

ΣΚΗΝΗ 27^η/ ΕΞ. ΔΡΟΜΟΣ ΓΕΙΤΟΝΙΑΣ - ΠΡΩΙ

(ακούγεται στενάχωρη μουσική)

Στο δρόμο έξω από το σπίτι τους στέκονται η Δέσποινα, ο Χρηστάκης, ο Μιχαλάκης, ο Γιωργής και ο παππούς του. Δίπλα από ο Γιωργή υπάρχουν τρεις βαλίτσες. Ο Χρηστάκης αγκαλιάζει το Γιωργή.

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Να προσέχεις!

Επειτα τον αγκαλιάζει ο Μιχαλάκης.

ΓΙΩΡΓΗΣ

Γεια σου μικρούλη μου.

Η Δέσποινα, με δάκρυα στα μάτια τον πλησιάζει, τον αγκαλιάζει και τον φιλά.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Είσαι σίγουρος;

ΓΙΩΡΓΗΣ

(με τρεμάμενη φωνή)

Ναι, μαμά. Θα γνωρίσω νέο κόσμο,
άλλα παιδιά...
Εέρεις πόσο κόσμο έχει εκεί;

Η Δέσποινα κλαίει.

ΓΙΩΡΓΗΣ

(συγκινημένος)

Θα κάνεις και εμένα να κλάψω.

Κλαίει και αυτός και σκουπίζει τα δάκρυά του.

ΓΙΩΡΓΗΣ

(πιάνοντάς την από τους ώμους)

Άκου. Πάω να κάμω παράδες.
Θα έχω δικούς μου πια!
Και από τώρα και στο εξής, θα θρέφω
και εσένα και το παραπαίδι σου.

Η Δέσποινα σκουπίζει τα δάκρυά της.

ΓΙΩΡΓΗΣ

Αλλά ακούς; Δε θέλω πια να δουλεύεις! Μου
το υπόσχεσαι;

Η Δέσποινα κουνά καταφατικά αλλά με δισταγμό το κεφάλι.

Η στενάχωρη μουσική δυναμώνει.

Έχουμε μακρινό πλάνο. Ο Γιωργής και ο παππούς πιάνουν τις βαλίτσες και ξεκινούν.

ΕΝΗΛΙΚΟΣ ΓΙΩΡΓΗΣ (VOICE OVER)

Τι Ανόητος! Δεν ήξερα ότι
δεκαετές παιδί, όχι τη μάνα του,
αλλά ούτε τον εαυτό του δεν
μπορούσε να θρέψει!

Καθώς προχωρούν, ο Γιωργής γυρίζει, σηκώνει το χέρι και τους χαιρετά. Το ίδιο κάνουν και η Δέσποινα με τα άλλα αδέρφια του.

ΕΝΗΛΙΚΟΣ ΓΙΩΡΓΗΣ (VOICE OVER)

Και δε φανταζόμουν τι με
περίμενε στα ξένα, και πόσες
πικρίες θα πότιζα ακόμα τη μητέρα.

Ο Γιωργής στρέφεται μπροστά και συνεχίζει να περπατά με τον παπού του.

ΕΝΗΛΙΚΟΣ ΓΙΩΡΓΗΣ (VOICE OVER)

Γιατί, όχι βοήθεια αλλά ούτε
επιστολή δεν κατόρθωσα να στείλω
για πολλά χρόνια, αφήνοντάς την έρμαιο
στις κακές φήμες και διαδόσεις για εμέ,
που καμιά δεν αλήθευε.

Συνεχίζουν να προχωρούν, όσο οι άλλοι πίσω τους τους παρακολουθούν, ώπου στρίβουν σε ένα δρομάκι και χάνονται από το πλάνο. Τα αδέρφια του μπαίνουν στην αυλή, και η μητέρα εξακολουθεί να κοιτάζει προς το μέρος που έφυγε ο Γιωργής. Ύστερα κατεβάζει το κεφάλι και στέκεται για λίγο έτσι.

ΕΝΗΛΙΚΟΣ ΓΙΩΡΓΗΣ (VOICE OVER)

Και μέσα σε όλα αυτά,
να μη βγάζει από το νου της
και το ξένο το κορίτσι...

(ΜΙΚΡΗ ΠΑΥΣΗ)

Και τον ίδιο χορό αναγκάστηκαν
να χορέψουν και τα αδέρφια μου...

Η μητέρα γυρίζει με κατεβασμένο κεφάλι και μπαίνει στην αυλή.

ΣΚΗΝΗ 28^η / ΕΞ. ΠΑΓΚΑΚΙ

KONTINO στα πόδια ενός άντρα που περπατά. Φορά ένα καλό υφασμάτινο παντελόνι και καλά παπούτσια (δε θα δούμε πρόσωπο). Ο άντρας σταματά μπροστά από ένα παγκάκι και κάθεται σε αυτό. Βγάζει από την τσέπη έναν φάκελο, τον ανοίγει, βγάζει το γράμμα και το διαβάζει. Δε θα ακούσουμε όλο το γράμμα αλλά αποσπάσματα.

ΕΝΗΛΙΚΟΣ ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ (VOICE OVER)

*Αγαπημένε μου αδερφέ,
Πάει καιρός από τότε που μιλήσαμε τελευταία φορά. Δεν έχω παράπονο όμως, διότι τουλάχιστον τώρα τα καταφέρνουμε. Πώς είσαι; [...]
Θέλω, λοιπόν, σε κάποιον να τα πω. Δυστυχώς δεν έχουν αλλάξει πολλά. Η μητέρα δεν λέγει να καταλάβει. Δουλεύουμε μέρα νύχτα, ο Μιχαλάκης τώρα πια σε τρεις μαστόρους, και δε μένει τίποτα. Ξέρεις ότι δίνουμε με ευχαρίστηση ό,τι βγάζουμε στη μητέρα. Αλλά αυτή τα δίνει στο ανάγωγο κοράσιο που ποτέ δεν μας είδε σαν αδέρφια. Ζει σαν βασίλισσα και όχι σαν αδερφή. Και η μητέρα δεν λέγει να το καταλάβει [...]
Σε κούρασα, αδερφέ μου, αλλά θαρρώ πως θα με καταλάβεις. Μέσα στο φάκελο, θα βρεις και το γράμμα της μητέρας. Έχεις χαιρετισμούς και από τον Μιχαλάκη. Φρόντισε να προσέχεις. Περιμένω τα νέα σου.
Ο αδερφός σου,
Χρηστάκης.*

Ο Γιωργής (δε βλέπουμε πρόσωπο) ακουμπά τις παλάμες στο παγκάκι κρατώντας στα δάχτυλα το γράμμα και στέκεται για λίγο. Παίρνει μια βαθιά ανάσα και ξεφυσά.

ΣΚΗΝΗ 29^η/ ΕΞ. ΑΥΛΗ ΣΠΙΤΙΟΥ ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ - ΜΕΣΗΜΕΡΙ

Μεγαλύτεροι πια, ο Χρηστάκης (27) και ο Μιχαλάκης (18) περιποιούνται τα λουλούδια της αυλής. Έξω στο δρόμο εμφανίζεται η Δέσποινα (45), που περπατά αργά, με το κεφάλι κατεβασμένο. Τα παιδιά δεν τη βλέπουν. Η Δέσποινα μπαίνει από την ανοιχτή αυλόπορτα και προχωρά στην αυλή με το κεφάλι κατεβασμένο. Τότε τη βλέπει ο Μιχαλάκης.

ΜΙΧΑΛΑΚΗΣ

Έρθες, μάνα;

Η Δέσποινα δεν απαντά και προχωρά στα χαμένα. Μοιάζει κλαμένη.

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Τι έπαθες; Τι σου έκανε το
κακομαθημένο; Δε σου άνοιξε ε;

Η μητέρα σταματά και κοιτάζει τα παιδιά στεναχωρημένη. Δε μιλά. Κατεβάζει το βλέμμα της και συνεχίζει να περπατά προς το σπίτι.

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Στα 'λεγα μάνα! Δε με άκουγες!

ΜΙΧΑΛΑΚΗΣ

Στα λέγαμε!

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Αν τολμήσεις να ξαναπάς, θα έχεις να κάνεις μαζί μου! Είναι αχάριστο το κορίτσι! Κάθεσαι και της δίνεις αξία! Και στεναχωριέσαι μετά!

Η μάνα μπαίνει στο σπίτι.

ΜΙΧΑΛΑΚΗΣ

Μην την πετύχω πουθενά! Και αυτή και τον ρεμπεσκέ που την πήρε!

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Ρεμπεσκές αλλά με παράδες. Αυτό μετράει για το διάολο που είχαμε σπίτι μας.

ΜΙΧΑΛΑΚΗΣ

Πολύ καλά κάναμε και τρέξαμε το γάμο.

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Μη λέγεις τίποτα! Γλιτώσαμε όλοι μας.

ΜΙΧΑΛΑΚΗΣ

Ε όχι όλοι.

Δείχνει με το βλέμμα προς το σπίτι.

ΜΙΧΑΛΑΚΗΣ (CONT' D)

Ακόμα ασχολείται!

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Θα σταματήσει! Ύστερα και από το σημερινό, πήρε το μάθημά της.

ΣΚΗΝΗ 30^η /ΕΣ. - ΕΞ. ΚΟΥΖΙΝΑ-ΔΙΑΔΡΟΜΟΣ-ΑΥΛΗ - ΜΕΣΗΜΕΡΙ

Ο Μιχαλάκης καθισμένος στην τραπεζαρία τρώει λίγο ψωμί.

Ο Χρηστάκης στέκεται στο περβάζι του παραθύρου και κοιτάζει έξω.

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Θα βρέξει.

Ο Μιχαλάκης δεν απαντά.

Ξαφνικά, καθώς ο Χρηστάκης συνεχίζει να κοιτά, γουρλώνει τα μάτια.

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

(έκπληκτος)

Τι... (σταματά)

ΜΙΧΑΛΑΚΗΣ

(συνεχίζοντας να τρώει)

Τι είναι;

Ο Χρηστάκης, συνεχίζει να κοιτά έξω έκπληκτος και σχεδόν τρομαγμένος.

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Δεν το πιστεύω!

ΜΙΧΑΛΑΚΗΣ

Τι έπαθες, μωρέ;

Ο Χρηστάκης χωρίς να πάρει το βλέμμα του από έξω, κάνει αναστατωμένος νόημα με το χέρι του στο Μιχαλάκη να έλθει κοντά του. Αυτός σηκώνεται βιαστικά και κοιτάζει στο παράθυρο. Γουρλώνει τα μάτια. Ο Χρηστάκης κατεβαίνει και πηγαίνει βιαστικά προς το διάδρομο. Τον ακολουθεί και ο Μιχαλάκης. Πηγαίνουν στην εξώπορτα και την ανοίγουν. Κοιτάζουν έξω εμβρόντητοι.

Η Δέσποινα προχωρά προς την πόρτα, κρατώντας στην αγκαλιά της ένα μωρό στα σπάργανα. Σταματά και τους κοιτάζει. Απλώνει λίγο τα χέρια της και τους δείχνει το μωρό.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Το κακότυχο! Δεν φτάνει που γεννήθηκε κοιλιάρφανο, πέθανε και η μητέρα του και το άφησε μόνο του.

Κατεβάζει το βλέμμα της και σκύβει ελαφρά το κεφάλι της προς το μωρό, κοιτώντας το με συμπάθεια.

Ο Χρηστάκης και ο Μιχαλάκης κοιτούν άναυδοι με το στόμα ανοιχτό.

ΣΚΗΝΗ 31^η / ΕΣ. ΚΡΕΒΑΤΟΚΑΜΑΡΑ - ΜΕΣΗΜΕΡΙ

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

(Θυμωμένα)
Ως εδώ μάνα! Ακούς; Ως εδώ!

ΔΕΣΠΟΙΝΑ
Μη φωνάζεις, θα μου το ξυπνήσεις.

Το μωρό είναι στην κούνια και κοιμάται. Η μάνα στέκεται μπροστά του.

ΜΙΧΑΛΑΚΗΣ
Είσαι με τα καλά σου; Τι είναι αυτά που κάνεις;

ΔΕΣΠΟΙΝΑ
Εσύ μικρέ, σαν πολλή γλώσσα έβγαλες.

ΜΙΧΑΛΑΚΗΣ
Δεν είμαι μικρός, μάνα! Και ούτε και εσύ πια! Επιτέλους, πότε θα σταματήσει αυτό;

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ
Καλά σου λέει ο Μιχαλιός. Έχεις χάσει το νου σου πια! Γιατί το έφερες αυτό;

ΔΕΣΠΟΙΝΑ
Πρόσεξε πώς μιλάς. Είναι η αδερφή σας!

ΜΙΧΑΛΑΚΗΣ
Η αδερφή μας λέει...

Το μωρό αρχίζει να κλαίει.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ
Ορίστε, μου το ξυπνήσατε.

Το ακουμπά με τα χέρια και το κουνά ελαφρά.

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ
Φτάνει πια μάνα! Δεν πάει άλλο! Ποιος θα το μεγαλώσει και αυτό; Μην περιμένεις τίποτα πια από εμάς!

ΜΙΧΑΛΑΚΗΣ
Τίποτα!

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ
Εμπερδέψαμε από τη μία, έφερες άλλη!

ΔΕΣΠΟΙΝΑ
Σαν δεν ντρέπεσαι! Έξω και οι δυο σας!

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Μάνα, ή την παρατάς ή ξέχνα τα λεφτά!
Ό,τι βγάζουμε από τώρα, θα τα
κρατάμε εμείς!

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

(δυνατά και θυμωμένα)

Να μη μου δώσετε τίποτα! Εγώ δουλεύω
και θα το θρέψω όπως έθρεψα και εσάς!
Και όταν έρθει ο Γιωργής μου, θα με
βοηθήσει και θα το προικίσει!

ΜΙΧΑΛΑΚΗΣ

(κουνώντας το χέρι ειρωνικά)

Α καλά...

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Τί είναι, σαν και εσάς; Εμένα το παιδί
μου μου το υποσχέθηκε: «Εγώ, μαμά,
εγώ θα θρέψω και εσένα και το ψυχοπαίδι
σου». Ναι, αυτό μου είπε, που να 'χει
την ευχή μου! (κάνει το σταυρό της κοιτώντας
ψηλά)

Παίρνει το μωρό στην αγκαλιά της, ενώ τα αδέρφια κοιτάζουν
θυμωμένα.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

(κουνώντας το μωρό ελαφρά)

Σώπα, σσςς!

Το μωρό ηρεμεί.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Θα μου το σκάσετε. Έξω! Φύγετε!

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

(θυμωμένα)

Πάμε.

Τα αδέρφια φεύγουν. Η Δέσποινα συνεχίζει να κουνά το μωρό
στην αγκαλιά της.

ΣΚΗΝΗ 32^η / ΕΞ. ΑΥΛΗ - ΜΕΣΗΜΕΡΙ

Η Δέσποινα βγαίνει έξω και στέκεται μπροστά από την πόρτα
του σπιτιού. Είναι αναστατωμένη. Κοιτά στο δρόμο μπροστά
από την αυλή τους. Έπειτα σηκώνει το κεφάλι της και κοιτάζει
τον ουρανό. Ο φακός στέφεται προς τον ουρανό και μένει
σταθερός.

ΣΚΗΝΗ 33^η (ΣΥΝΕΧΟΜΕΝΑ) / ΕΞ. ΑΥΛΗ - ΜΕΣΗΜΕΡΙ

Συνεχίζουμε να βλέπουμε τον ουρανό από την προηγούμενη σκηνή. Τότε ο φακός αρχίζει να κατεβαίνει προς τα κάτω. Στη οθόνη αναγράφεται ένδειξη «2μιση χρόνια μετά». Ο φακός κατεβαίνει, φτάνει στο σπίτι και σταματά μπροστά από την εξώπορτα.

Εκεί, στέκονται όρθιοι η Δέσποινα (με αρκετές άσπρες τρίχες στα μαλλιά), ο Χρηστάκης και ο Μιχαλάκης, όλοι τους λίγο πιο μεγάλοι σε ηλικία, και κοιτάζουν προς την αυλόπορτα χαρούμενοι. Δίπλα, σε μια καρέκλα, κάθεται η -πολύ μεγάλη πια σε ηλικία- Φάνκω (97), που τους κοιτά αλλά δε δείχνει να καταλαβαίνει πολλά.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

(κοιτώντας μπροστά συγκινημένη)

Παιδάκι μου!

Πηγαίνει σχεδόν τρέχοντας προς την αυλόπορτα, ενώ την ακολουθούν βιαστικά και οι άλλοι δυο.

Εκεί στέκεται ο Γιωργής (25) με μια βαλίτσα στο χέρι. Δίπλα του όρθιος ένας ΚΥΡΙΟΣ (40) που κρατά στα χέρια του επίσης από μια βαλίτσα.

Ο Γιωργής τρέχει και αυτός προς το μέρος της ώσπου συναντιούνται και αγκαλιάζονται! Η Δέσποινα τον φιλά καθώς τον αγκαλιάζει. Έπειτα του πιάνει το κεφάλι με τα δυο της χέρια και τον κοιτάζει στα μάτια.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Ολόκληρος άντρας, έγινες!

(ΜΙΚΡΗ ΠΑΥΣΗ)

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Αχ και να 'ταν εδώ ο πατέρας σου να καμαρώσει!

ΓΙΩΡΓΗΣ

Σου έλειψα, μητέρα;

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Η ψυχή μου το ξέρει, παιδάκι μου!

Κοιτιούνται για λίγο συγκινημένοι. Έπειτα ο Γιωργής κοιτάζει τα αδέρφια του που στέκονται δίπλα του χαμογελαστά και συγκινημένα. Πηγαίνει προς αυτούς και αγκαλιάζει τον Χρηστάκη.

ΓΙΩΡΓΗΣ

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Αδερφέ!

Γιωργή μου!

ΓΙΩΡΓΗΣ

Αν δεν ήσουν εσύ, να μου λες τα νέα της οικογένειάς...

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Έχεις να μάθεις ακόμα πολλά!

ΓΙΩΡΓΗΣ

Πότε ήταν η τελευταία φορά που είχα νέα σας; 3 χρόνια πριν;

Ο Γιωργής κοιτά έκπληκτος το Χρηστάκη!

ΓΙΩΡΓΗΣ

Για ιδές τον μικρό μου τον αδερφό!

Ο Μιχαλάκης τρέχει και τον αγκαλιάζει.

ΜΙΧΑΛΑΚΗΣ

Άλλαξα, αδελφέ;

ΓΙΩΡΓΗΣ

Ποιος δεν άλλαξε σε τόσα χρόνια, αδερπούλη μου;

Για λίγο δεν μιλούν και κοιτάζονται συγκινημένοι. Τότε ο Γιωργής βλέπει την Φάνκω.

ΓΙΩΡΓΗΣ

Φάνκω!

Προχωρά βιαστικά προς το μέρος της. Τα αδέρφια και η μητέρα κοιτιούνται μεταξύ τους. Ο Χρηστάκης και ο Μιχαλάκης πιάνουν τις βαλίτσες του, και μαζί με τη μητέρα και τον κύριο με την άλλη βαλίτσα προχωρούν προς την είσοδο. Ο Γιωργής φτάνει στη Φάνκω και την αγκαλιάζει.

ΓΙΩΡΓΗΣ

Φάνκω μου, τι κάνεις;

Η Φάνκω τον κοιτά με ύφος στα χαμένα. Δεν τον αναγνωρίζει. Το πρόσωπο του Γιωργή σοβαρεύει καθώς καταλαβαίνει τι συμβαίνει. Δείχνει στεναχωρημένος. Ο Χρηστάκης τον ακουμπά στον ώμο.

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Αιντε, πάμε μέσα.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Πάμε να φας και να ξαποστάσεις.
Να γνωρίσεις και το Κατερινιώ μας.
Σε λίγο θα ξυπνήσει.

Ο Γιωργής κοιτάζει με απορία.

ΓΙΩΡΓΗΣ

Το Κατερινιώ;

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

(ειρωνικά)

Τα νέα που λέγαμε...

Μπαίνουν όλοι, εκτός από τη Φάνκω, στο σπίτι, κλείνουν την πόρτα και ο φακός χαμηλώνει και εστιάζει στο κάτω μέρος αυτής.

ΣΚΗΝΗ 34^η ΜΟΝΤΑΖ ΣΕΚΑΝΣ

Με το φακό εστιασμένο στο κάτω μέρος της εξώπορτας έχουμε timelapse. Βλέπουμε την πόρτα να ανοίγει και τα πόδια των παιδιών της οικογένειας, καθώς και της μικρής κόρης, της ΚΑΤΕΡΙΝΙΩΣ (3), και της μάνας που μπαينوβγαίνουν. Το φως χαμηλώνει καθώς πέφτει ο ήλιος. Ξημέρωμα. Ημέρα. Νύχτα. Μέρα.

Η πόρτα ανοίγει και βγαίνουν ο Χρηστάκης, ο Μιχαλάκης και η Κατερίνα που χοροπηδά και κρατά στα χέρια ένα καλάθι με φρούτα. Ο Μιχαλάκης κρατά στα χέρια ένα τραπεζομάντηλο. Ο Χρηστάκης την πιάνει από το χέρι και προχωρούν και οι τρεις. (δεν βλέπουμε πρόσωπα).

ΣΚΗΝΗ 35^η / ΕΣ. ΑΥΛΗ-ΕΞΩΠΟΡΤΑ - ΑΠΟΓΕΥΜΑ

Ο φακός εξακολουθεί να εστιάζει στην πόρτα. Τότε αρχίζει να ακούγεται χαμηλόφωνα ένας έντονος διάλογος, σαν καυγάς, που προέρχεται μέσα από το σπίτι.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ (OFF)

(έντονα)

Δε θα μου πεις τι θα κάνω στη δική μου τη ζωή!

ΓΙΩΡΓΗΣ (OFF)

Δε λες να με ακούσεις!

ΔΕΣΠΟΙΝΑ (OFF)

Να ακούσω τι;

ΣΚΗΝΗ 36^η (ΣΥΝΕΧΟΜΕΝΑ) / ΕΣ. ΚΟΥΖΙΝΑ - ΑΠΟΓΕΥΜΑ

Τώρα βρισκόμαστε στην κουζίνα. Η Δέσποινα κάθεται σε μια καρέκλα και ο Γιωργής όρθιος μπροστά της.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Πες μου!

Ο Γιωργής γονατίζει και της πιάνει το χέρι.

ΓΙΩΡΓΗΣ

Δωσ' το πίσω, το Κατερινιώ, μητέρα.
Αν μ' αγαπάς, δώσε το πίσω!

Η Δέσποινα τον κοιτάζει σοκαρισμένη.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Αν σ' αγαπάω;

ΓΙΩΡΓΗΣ

Αυτή τη φορά σου το ορκίζομαι:
Εγώ θα σου φέρω ένα άλλο κορίτσι από
την Πόλη! Ένα όμορφο, έξυπνο κορίτσι.
Που θα στολίζει το σπίτι μας!
Εέρεις τι ωραία κορίτσια έχει σε εκείνα
τα μέρη, μητέρα;

Η Δέσποινα μοιάζει σοκαρισμένη.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

(απογοητευμένα)

Ω, αυτό είναι λοιπόν...

Κουνά το κεφάλι με απογοήτευση.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ (CONT'D)

Τα αδέρφια σου δεν θέλουν καμιάν
αδερφή, και εσύ θέλεις μίαν άλλη!

(ΠΑΥΣΗ)

ΔΕΣΠΟΙΝΑ (CONT'D)

Και πίστευα ότι εσύ θα το αγαπήσεις
το Κατερινιώ...

ΓΙΩΡΓΗΣ

(ήρεμα)

Μητέρα...

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Και τι φταίει το φτωχό που είναι
όπως το έπλασε ο Θεός;

ΓΙΩΡΓΗΣ

Δεν είπα ότ...

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

(τον διακόπτει)

Αν σου είχα κάνει μίαν αδερφή άσχημη
και με λίγο νου, θα την παρατούσεσ
στους δρόμους για να πάρεις μίαν
όμορφη και γνωστική;

ΓΙΩΡΓΗΣ

Όχι, μητέρα! Βέβαια και όχι!
Μα εκείνη θα ήταν δικό σου παιδί,
όπως είμαι και εγώ! Αυτή δεν
σου είναι τίποτα! Είναι ξένο παιδί!

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

(έντονα, δυνατά και αυστηρά)

Όχι! Δεν είναι ξένη η Κατερινιώ!
Είναι δικό μου παιδί!
Το πήρα τριών μηνών! Και όποτε
έκλαιγε του έδινα το βυζί μου για
να το ηρεμήσω! Και το τύλιξα στα
σπάργανά σας! και το κοίμισα στην
κούνια σας! Είναι δικό μου παιδί!
Και είναι αδελφή σας!

Η Δέσποινα, σηκώνει το κεφάλι της και κοιτά το Γιωργή
βουρκωμένη με έντονο βλέμμα σαν να περιμένει προκλητικά την
απάντησή του.

Ο Γιωργής δεν απαντά.

Η Δέσποινα κατεβάζει το βλέμμα της και στέκεται για λίγο
έτσι. Προσπαθεί να ηρεμήσει. Σκουπίζει με το χέρι της τα
δάκρυα. Στέκεται για λίγο χωρίς να μιλά. Ηρεμεί.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

(ήρεμα)

Ε τί να γίνει...
Και εγώ το ήθελα καλύτερο...
Μα... η αμαρτία μου βλέπεις,
δεν εσώθηκεν ακόμη.

Ο Γιωργής δείχνει να ξαφνιάζεται στη λέξη «αμαρτία» και την
κοιτάζει με προσήλωση.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ (CONT'D)

Μάλλον το έκαμεν έτσι ο Θεός, για
να δοκιμάσει την υπομονή μου και
να με συγχωρέσει...

Ακουμπά το δεξί της χέρι στο στήθος της και σηκώνει το
κεφάλι και τα υγρά της μάτια ψηλά.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ (CONT'D)
Σ' ευχαριστώ, Κύριε!

Ο Γιωργής την κοιτάζει έκπληκτος, με αμηχανία και συμπόνοια.

ΓΙΩΡΓΗΣ
Κάτι πρέπει να έχεις στην καρδιά σου μητέρα.

Της πιάνει το χέρι και της το φιλάει.

ΓΙΩΡΓΗΣ
Μη θυμώνεις!

ΔΕΣΠΟΙΝΑ
(αποφασισμένα και κοφτά)
Ναι! Έχω!
Εδώ μέσα! (ακουμπάει την καρδιά της)
Κάτι βαρύ, πολύ βαρύ!

Ο Γιωργής δε μιλά και την κοιτάζει με ενδιαφέρον και αγωνία.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ (CONT'D)
Ως τώρα το γνωρίζει μόνο ο Θεός
και ο πνευματικός μου.

(ΠΑΥΣΗ)

Κοιτάζει το Γιωργή.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ (CONT'D)
(ήρεμα)
Εσύ είσαι διαβασμένος,
και μιλάς σαν τον πνευματικό·
και ακόμα καλύτερα.

Κοιτάζει γύρω της προς το κλειστό παράθυρο και έπειτα την πόρτα.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ (CONT'D)
(ήρεμα)
Νομίζω... πως ήρθε η ώρα να σε το πω.

Ο Γιωργής είναι σαστισμένος.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ (CONT'D)
Σήκω, κλείσε την πόρτα και
έλα κάθισε κοντά μου.

(ΠΑΥΣΗ)

Ο Γιωργής πηγαίνει προς την πόρτα και την κλείνει.

Επιστρέφει με αγωνία και φόβο κοιτώντας τη μητέρα του που έχει κατεβασμένο το βλέμμα, και κάθεται δίπλα της σε μια καρέκλα. Η μητέρα κατεβάζει και άλλο το κεφάλι της κοιτώντας προς το έδαφος και στέκεται για λίγο έτσι χωρίς να μιλά. Δεν μιλά ούτε ο Γιωργής και περιμένει. Ησυχία.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

(χαμηλόφωνα καθώς κοιτάζει κάτω)
Το θυμάσαι το Αννιώ μας;

Σύντομο φλας τριών δευτερολέπτων με το πρόσωπο της Αννιώς να γελά ευτυχισμένη (από τη 31^η σκηνή του 1^{ου} επεισοδίου).

ΓΙΩΡΓΗΣ

Φυσικά μητέρα! Πώς δε το θυμάμαι;
Ήταν η μόνη μας αδελφή και ξεψύχησε
μπροστά στα μάτια μας. Την αγαπούσαμε
τόσο πολύ!

Η μητέρα ξεροκαταπίνει.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Ναι, αλλά δεν ήτανε το μόνο
μου κορίτσι!

Ο Γιωργής ανοίγει τα μάτια ξαφνιασμένος!

ΔΕΣΠΟΙΝΑ (CONT'D)

Εσύ είσαι τέσσερα χρόνια μικρότερος
από το Χρηστάκη. Ένα χρόνο μετά από
αυτόν έκαμα την πρώτη μου κόρη!

(ΜΙΚΡΗ ΠΑΥΣΗ)

ΔΕΣΠΟΙΝΑ (CONT'D)

Ήτανε την εποχή που παντρολογιόταν
ο Φωτής ο Μυλωνάς. Είχε ζητήσει
από τον μακαρίτη τον πατέρα σου
να τους στεφανώσει.

(ξεφυσώντας)

Αχ, «όχι» δεν ήξερε να λέγει!

(ΜΙΚΡΗ ΠΑΥΣΗ)

ΔΕΣΠΟΙΝΑ (CONT'D)

Ο πατέρας σου, λοιπόν, άργησε το
γάμο τους μέχρι να αποσαραντήσω,
για να τους στεφανώσουμε μαζί!
Ήθελε να με βγάλει στο κόσμο για
να χαρώ σαν παντρεμένη, αφού σαν
κορίτσι η γιαγιά σου δεν με άφηνε
να χαρώ.

Τέτοιος άντρας ήτανε!

Παίρνει βαθιά ανάσα και ξεφυσά.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ (CONT'D)

Που λέγεις, το πρωί τους στεφανώσαμε,
και το βράδυ έκαμαν στο σπίτι τους
το τραπέζι.

DISSOLVE TO FLASHBACK

ΣΚΗΝΗ 37^Η (ΦΛΑΣΜΠΑΚ) / ΕΞ. ΑΥΛΗ ΦΩΤΗ - ΝΥΧΤΑ

Η αυλή είναι γεμάτη από κόσμο που κάθεται σε τραπέζια ενωμένα το ένα με το άλλο. Στη μέση των τραπεζιών η νύφη, ΒΕΝΕΤΙΑ (18), και δίπλα της η καρέκλα του γαμπρού άδεια. Αριστερά και δεξιά οι γονείς τους, και ακριβώς δίπλα από αυτούς η νεαρή Δέσποινα (20), με το μωρό στην αγκαλιά, όμορφα ντυμένη, επίσης δίπλα από μια κενή καρέκλα. Στη μέση της αυλής κόσμος χορεύει κυκλικά συνοδεία μουσικών οργάνων (ζουρνάς, νταούλι, γκάιντα κ.α.). Η Δέσποινα κοιτάζει με χαμόγελο στα χείλη τον άντρα της, το ΜΙΧΑΗΛΟ (30), που χορεύει δεύτερος στη σειρά, δίπλα από τον γαμπρό, τον ΦΩΤΗ (26). Μια μεγαλύτερη σε ηλικία γυναίκα στην παραδίπλα καρέκλα, (η μητέρα της νύφης), σκύβει και της μιλά. Η Δέσποινα κουνά το κεφάλι σαν να συμφωνεί χωρίς να την κοιτάζει, έχοντας καρφωμένα τα μάτια της στον άντρα της.

Ο γαμπρός έρχεται και δίνει το χέρι του στη νύφη για να σηκωθεί να χορέψει. Η νύφη του δείχνει χαμογελώντας ότι δε θέλει και αυτός επιμένει. Την κρατά από το χέρι και η νύφη σηκώνεται, περνά τα τραπέζια, πιάνεται στον κύκλο με τον γαμπρό μπροστά και αρχίζουν να χορεύουν.

Ο Μιχαήλος κοιτά τη Δέσποινα, αφήνει τα χέρια του και πάει προς το μέρος της. Της απλώνει το μαντήλι του να σηκωθεί και της δείχνει να αφήσει το μωρό στην κυρία δίπλα, που απλώνει τα χέρια της να το πάρει. Η Δέσποινα της το δίνει με προσοχή, πιάνει το μαντήλι και σηκώνεται. Περνά ανάμεσα από τα τραπέζια και προχωρά. Πιάνονται στον κύκλο μετά τη νύφη και αρχίζουν να χορεύουν. Όμως με το που κάνουν λίγα βήματα ο χορός τελειώνει. Ο κόσμος αφήνει τα χέρια και χειροκροτεί.

ΜΙΧΑΗΛΟΣ

(απογοητευμένα)

Εεεε κρίμα, δεν προλάβαμε!

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Δεν πειράζει.

ΜΙΧΑΗΛΟΣ

(στους οργανοπαίχτες, βάζοντας το χέρι του στην τσέπη του σαν να ψάχνει κάτι)
Παίξε ωρέ μια παϊτούσκα να χορέψω με τη γυναίκα μου!

Βγάζει το χέρι από την τσέπη κρατώντας κάποια χρήματα και τα βάζει στην τσέπη του σακακιού του οργανοπαίχτη.

ΦΩΤΗΣ (ΓΑΜΠΡΟΣ)

(προς την ορχήστρα)
Έλα έναν χορό για τον κουμπάρο μου!

Ο Φωτής βγάζει και αυτός κάποια χρήματα και τα βάζει στην τσέπη του μουσικού.

(στον άντρα με την γκάιντα)
Σφύρα καλά ε! Μην το λυπηθείς το όργανο!

ΜΙΧΑΗΛΟΣ

(στους οργανοπαίχτες, δείχνοντας με το χέρι του)
Πιο αργά στην αρχή!

Οι οργανοπαίχτες ξεκινούν. Ο Μιχαήλος πιάνει τη Δέσποινα από το χέρι και πηγαίνει μπροστά. Μετά από αυτούς πιάνεται ο Φωτής και η Βενετιά και ακολουθούν και άλλοι. Ο Μιχαήλος ξεκινά το χορό. Η Δέσποινα στην αρχή έχει ένα αμήχανο χαμόγελο, γρήγορα όμως βλέποντας το Μιχαήλο να χορεύει και να το απολαμβάνει, ορθώνει το ανάστημά της και δείχνει σιγουριά. Χορεύουν και οι δυο τους εξαιρετικά, με αυτοπεποίθηση και το απολαμβάνουν. Ο κόσμος τους κοιτάζει και κάποιοι χειροκροτούν. Ο Φωτής αφήνει το ένα χέρι, βάζει τα δάχτυλά του στο στόμα και σφυρίζει.

Χορεύουν...

Κάποιοι χορευτές φωνάζουν με ενθουσιασμό.

Και χορεύουν...

Και συνεχίζουν...

ΣΚΗΝΗ 38^η (ΦΛΑΣΜΠΑΚ) / ΕΞ. ΑΥΛΗ ΦΩΤΗ - ΝΥΧΤΑ

Η ώρα έχει περάσει. Οι χοροί κρατούν ακόμα. Κάποια τραπέζια έχουν αδειάσει και ο κόσμος είναι πιο λίγος πλέον. Η Δέσποινα είναι καθισμένη στην θέση της με το μωρό στην αγκαλιά και μοιάζει κουρασμένη. Ο Μιχαήλος χορεύει. Η Δέσποινα κοιτάζει το μωρό. Σηκώνει τα μάτια της και βλέπει το Μιχαήλο. Σηκώνεται όρθια κρατώντας το μωρό και πάει λίγο πιο πέρα, λίγα μέτρα μακριά από τα τραπέζια και τον χορό, σε σημείο που να μπορεί να την δει ο Μιχαήλος. Τον κοιτάζει αλλά αυτός είναι απορροφημένος στο χορό. Η Δέσποινα περπατά λίγο πιο πέρα. Επιτέλους ο Μιχαήλος την βλέπει και η

Δέσποινα του κάνει ένα νεύμα με το κεφάλι της για να πάει στο μέρος της, παρατηρώντας κοφτά με τα μάτια της γύρω της μήπως πρόσεξε κανείς το νεύμα της. Ο Μιχαήλος αφήνει τα χέρια του ευγενικά και πηγαίνει σε αυτή.

ΜΙΧΑΗΛΟΣ

Τι έγινε;

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

(ήρεμα)

Άντρα, έχω και το παιδί στο σπίτι ·
δεν μπορώ να μείνω άλλο.

ΜΙΧΑΗΛΟΣ

(σχεδόν παρακλητικά)

Λίγο ακόμα, γυναίκα.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Μιχαλιό, το μωρό πεινά (δείχνει με τα
μάτια της το μωρό που κρατά).
Πώς να το βυζιάξω μέσα στον κόσμο...
και με το καλό μου το φόρεμα;

Ο Μιχαήλος κοιτά σκεπτικός και δείχνει να την καταλαβαίνει. Πάει να μιλήσει αλλά τον προλαβαίνει η Δέσποινα.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ (CONT' D)

Μείνε εσύ αν θέλεις να διασκεδάσεις
ακόμα. Εγώ θα πάρω το μωρό και θα
πάω στο σπίτι.

ΜΙΧΑΗΛΟΣ

(με κατανόηση)

Ε, καλά γυναίκα.

την χαϊδεύει στον ώμο

ΜΙΧΑΗΛΟΣ (CONT' D)

Θα φύγουμε μαζί. Έλα, χόρεψε μαζί
μου και αυτόν το χορό. Να χαιρετήσουμε
και τους κουμπάρους, και ύστερα
πηγαίνουμε.

Περπατούν προς τον κόσμο. Ο Μιχαήλος πιάνεται στον κύκλο ενώ η Δέσποινα πηγαίνει προς την κυρία που καθόταν δίπλα της και της δίνει το μωρό. Έπειτα, πηγαίνει στο χορό και πιάνεται δίπλα στον άντρα της.

ΣΚΗΝΗ 39^η (ΦΛΑΣΜΠΑΚ) / ΕΞ. ΑΥΛΗ ΦΩΤΗ - ΝΥΧΤΑ

Η Δέσποινα με το μωρό στην αγκαλιά, ο Μιχαήλος, ο Φωτής η Βενετιά, δυο οργανοπαίχτες (αυτοί με το νταούλι και τον ζουρνά), και ένας ΝΕΑΡΟΣ (18) με ένα φανάρι στο χέρι στέκονται μέσα από την αυλόπορτα. Ο Μιχαήλος φιλά σταυρωτά τον Φωτή.

ΜΙΧΑΗΛΟΣ

Λοιπόν, γαμπρέ! Τη νύφη και τα μάτια σου!

ΦΩΤΗΣ

Θαρρείς τέτοια νύφη που έχω να μην την προσέχω;

Ο Μιχαήλος στρέφεται προς τη Βενετιά.

ΜΙΧΑΗΛΟΣ

Νύφη,

Τη φιλά και αυτή σταυρωτά.

ΜΙΧΑΗΛΟΣ (CONT' D)

Τέτοιο γαμπρό όσο και να ψάξεις αλλού δε θα βρεις άλλον.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Ναι, Βενετιά, πες τους «έσπασε ο Θεός το καλούπι».

Γελάνε.

ΦΩΤΗΣ

(προς τους οργανοπαίχτες)
Λοιπόν, μάστορες, ξέρετε εσείς. Τα όργανα μέχρι τον παλιό φούρνο στο λόφο ε; Είπαμε!

ΟΡΓΑΝΟΠΑΙΧΤΗΣ ΜΕ ΝΤΑΟΥΛΙ

Θα δώσεις παραπάνω όμως ε; Είπαμε!

ΦΩΤΗΣ

(περιπαικτικά)
Βρε κερατάδες, λίγα πήρατε ωρέ;
Βρε τι 'ν' τούτοι ωρέ;

ΜΙΧΑΗΛΟΣ

Εμ, κουμπάρε, αυτά πληρώνονται.

ΦΩΤΗΣ

Για τον κουμπάρο μου, δεν με νοιάζει!
Άιντε να πάτε στο καλό!

ΜΙΧΑΗΛΟΣ

Να ζήσετε και πάλι!

ΦΩΤΗΣ

(δυνατά, προς τον κόσμο πίσω στις
καρέκλες)

Φεύγουν οι κουμπάροι!

Ακούγονται φωνές από τον κόσμο, η μία πάνω στην άλλη.

ΦΩΝΕΣ ΚΟΣΜΟΥ

Γεια σας!
Καληνύχτα!
Καληνύχτα!
Άξιος!

ΜΙΧΑΗΛΟΣ

(χαιρετώντας με τα χέρια)

Να 'στε καλά! Καληνύχτα

ΦΩΝΕΣ ΚΟΣΜΟΥ

Άξιοι! Άξια και η κουμπάρα!
Άξια!
Άξιοι!

Οι οργανοπαίχτες ξεκινούν να παίζουν. Ο Μιχαήλος παίρνει από τη Δέσποινα στην αγκαλιά του το μωρό και αρχίζουν να προχωρούν, με τον νεαρό με το φανάρι να πηγαίνει μπροστά. Η ορχήστρα τους ακολουθεί. Ο Φωτής σηκώνει το χέρι και τους χαιρετά.

ΣΚΗΝΗ 40^η ΜΟΝΤΑΖ ΣΕΚΑΝΣ

Με τα όργανα συνοδεία και το νεαρό με το φανάρι να πηγαίνει μπροστά, η Δέσποινα και ο Μιχαήλος με το παιδί στην αγκαλιά περπατούν:

- σε έναν στενό χωματόδρομο.
- σε ένα μονοπάτι ανάμεσα σε δέντρα.
- σε έναν άλλο χωματόδρομο
- φτάνουν σε ένα λόφο όπου υπάρχει ένα παλιό κτίριο. Καθώς σταματούν δίπλα του, ο ήχος από τα όργανα σταδιακά σταματά να ακούγεται.

ΣΚΗΝΗ 41^η (ΣΥΝΕΧΟΜΕΝΑ) (ΦΛΑΣΜΠΑΚ) / ΕΞ. ΛΟΦΟΣ - ΝΥΧΤΑ

Πλέον οι οργανοπαίχτες έχουν φύγει και η Δέσποινα με το Μιχαήλο με το μωρό στην αγκαλιά του και τον νεαρό να προχωρά μπροστά, περπατούν μόνοι στην ησυχία της νύχτας. Ακούγονται τα βήματά τους και τα κλαδιά που πατούν. Η Δέσποινα σταματά να πάρει μια ανάσα.

ΜΙΧΑΗΛΟΣ

Κουράστηκες, βλέπω, γυναίκα!

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Ναι, Μιχαλιό, κουράστηκα!

ΜΙΧΑΗΛΟΣ

Άντε, βάλε ένα κομμάτι δύναμη ακόμα.
Λίγο έμεινε. Θα στρώσω μονάχος
τα στρώματα.

(ΜΙΚΡΗ ΠΑΥΣΗ)

Μετάνιωσα που σ' έβαλα και χόρευες
τόσο πολύ!

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

(παίρνοντας βαθιές ανάσες)

Δεν πειράζει, άντρα. Μου φθάνει που το
χάρηκες εσύ! Αύριο ξεκουράζομαι πάλι.

Ξεκινούν να προχωρούν ξανά.

(Μπαίνει αργή μουσική)

ΣΚΗΝΗ 42Η/ ΜΟΝΤΑΖ ΣΕΚΑΝΣ

(Η μελαγχολική μουσική συνεχίζεται)

- Βρισκόμαστε στο διάδρομο του σπιτιού. Η πόρτα ανοίγει και μπαίνουν μέσα.
- Βρίσκονται στον πάνω όροφο, στην τότε κρεβατοκάμαρά τους. Ο Μιχαήλος φωτίζει με ένα φανάρι στο χέρι και η Δέσποινα αφήνει το μωρό στην κούνια. Δίπλα υπάρχει το διπλό κρεβάτι.
- Η Δέσποινα ανοίγει την πόρτα του παιδικού δωματίου και βλέπει την Φάνκω να έχει κοιμηθεί σε μια καρέκλα δίπλα από τον Χρηστάκη (1) που κοιμάται στη μέση ενός διπλού κρεβατιού.
- Η Δέσποινα στον πάνω όροφο, φορώντας μια πουκαμίσια για νυχτικό, φασκιώνει πάνω στο κρεβάτι το μωρό.
- Η Δέσποινα θηλάζει το μωρό στο κρεβάτι. Δίπλα της ο Μιχαήλος κοιμάται. Δείχνει πολύ κουρασμένη και τα μάτια της κλείνουν.
- Η Δέσποινα βάζει το μωρό στην κούνια και ξαπλώνει στο κρεβάτι. Σκεπάζεται με την κουβέρτα και κλείνει τα μάτια (ΚΟΝΤΙΝΟ ΣΤΑ ΜΑΤΙΑ ΤΗΣ).

(Η μουσική σταματά)

ΣΚΗΝΗ 43^Η/ ΕΣ. ΚΡΕΒΑΤΟΚΑΜΑΡΑ - ΝΥΧΤΑ

Συνεχίζουμε να εστιάζουμε στα κλειστά μάτια της Δέσποινας. Εαφνικά ακούγεται για λίγο κλάμα μωρού, που σταματά αμέσως. Η Δέσποινα ανοίγει τα μάτια της. Σηκώνεται με δυσκολία, και πηγαίνει στο μωρό. Μοιάζει κουρασμένη. Το κοιτάζει. Απλώνει το χέρι και το ακουμπά. Γυρίζει στο κρεβάτι και κάθεται σε αυτό. Πάει να ξαπλώσει και καθώς πιάνει την κουβέρτα για να σκεπαστεί, τελικά την αφήνει και σηκώνεται ξανά. Πηγαίνει στο κρεβατάκι, σηκώνει το μωρό και το παίρνει στην αγκαλιά της. Ξαπλώνει στο κρεβάτι βάζοντας ένα ακόμα μαξιλάρι πίσω της και σκεπάζεται με το μωρό στην αγκαλιά της. Κάνει κάτω από την κουβέρτα κάτι κινήσεις και αρχίζει να θηλάζει ξανά το μωρό.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

(ψιθυριστά)

Δε σε τάισε καλά η μαμά σήμερα.

Καθώς το θηλάζει, τα μάτια της αρχίζουν να βαραίνουν, ώσπου τελικά κλείνουν.

ΣΚΗΝΗ 44^η/ ΕΣ. ΚΡΕΒΑΤΟΚΑΜΑΡΑ - ΝΥΧΤΑ

Έχει αρχίσει να ξημερώνει. Η Δέσποινα ανοίγει τα μάτια της. Σηκώνεται ελαφρά. Σηκώνει την κουβέρτα και βλέπει το παιδί με κλειστά μάτια στο πλάι της. Το κοιτάζει και χαμογελά.

Εαφνικά το πρόσωπό της αλλάζει. Ανοίγει τα μάτια τρομαγμένη. Απλώνει τα χέρια της και αγγίζει το παιδί. Το ακουμπά στο στήθος.

Σηκώνεται απότομα πανικόβλητη και κάθεται στο κρεβάτι. Κουνά το μωρό με τα χέρια της. Το μωρό δεν αντιδρά.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

(τρομαγμένη)

Αννιώ!

Το παίρνει στην αγκαλιά της, το ακουμπά πάνω της και το χτυπά την πλάτη. Καμιά αντίδραση από το μωρό.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Αννιώ!

Το αφήνει ξανά στο κρεβάτι και το κουνά με τα χέρια της.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Αννιώ! Μιχαήλο!

Αρχίζει να ξεφασκιώνει το μωρό.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

(τρομοκρατημένη)
Αννιώ! Τι έπαθες!
Μιχαήλο!

Σκουνιά έντονα με το χέρι της τον Μιχαήλο έχοντας ταυτόχρονα το βλέμμα της και στο μωρό.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ
(πιο δυνατά, κλαίγοντας)
Μιχαήλο, ξύπνα!

Η Δέσποινα αρχίζει να κλαίει! Ο Μιχαήλος ξυπνά απότομα, σηκώνεται και κάθεται στο κρεβάτι.

ΜΙΧΑΗΛΟΣ
(τρομαγμένος)
Τι έγινε;

ΔΕΣΠΟΙΝΑ
(κλαίγοντας, τρομαγμένη)
Το παιδί! Δεν κουνιέται!
Δεν παίρνει ανάσα!

ΜΙΧΑΗΛΟΣ
Τι;

Ο Μιχαήλος πετάγεται και πηγαίνει στο παιδί. Το κουνά και το τραντάζει και αυτός με τα χέρια.

ΜΙΧΑΗΛΟΣ
Αννιώ μου!

ΔΕΣΠΟΙΝΑ
Χριστέ μου!

Ο Μιχαήλος το τρίβει στο στήθος.

ΜΙΧΑΗΛΟΣ
(τρομοκρατημένος)
Δεν κουνιέται!

ΔΕΣΠΟΙΝΑ
Θεέ μου!

Το παίρνει στην αγκαλιά και το κουνά.

ΜΙΧΑΗΛΟΣ
Κοριτσάκι μου!

Αρχίζει να κλαίει και ο Μιχαήλος.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Θεέ μου, βοήθα!

Ο Μιχαήλος το αφήνει κάτω. Του τρίβουν τη μυτούλα του. Το γυρνάνε δεξιά αριστερά και έπειτα το κρατάνε στα χέρια μπρούμητα τρίβοντας τη πλάτη του. Το μωρό δεν αντιδρά. Το αφήνουν ανάσκελα και τρίβουν το στήθος του.

ΜΙΧΑΗΛΟΣ

Τι έγινε; Γιατί;

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

(κλαίγοντας με λυγμούς)

Δεν κατάλαβ...

(Κλαίει με λυγμούς)...

Κοιμήθηκα! Ήμουν κουρασμ...

Το πήρα στο κρεβάτι...

και κοιμήθηκα.

ΜΙΧΑΗΛΟΣ

(κλαίγοντας)

Το πλάκωσες, γυναίκα, το παιδί μου!

Η Δέσποινα κλαίει δυνατά! Σπαράζει!

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

(δυνατά και πιάνοντας με το χέρι της
το στήθος της)

Θεέ μου! Το κοριτσάκι μου!

Δεν το πιστεύω!

(πολύ δυνατά, σπαρακτικά)

ΤΙ ΕΚΑΝΑ! ΤΙ ΕΚ...

Πριν προλάβει να επαναλάβει, ο Μιχαήλος απλώνει το χέρι του και το βάζει στο στόμα της.

ΜΙΧΑΗΛΟΣ

(αυστηρά και θυμωμένα αλλά σχεδόν
ψιθυριστά)

Σους! Τι φωνάζεις έτσι, βρε βόδι;

Ε; Τι φωνάζεις; Θέλεις να ξεσηκώσεις

τη γειτονιά, να πει ο κόσμος πως

μέθυσες και πλάκωσες το παιδί σου;

DISSOLVE TO

(ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΣΤΗ) ΣΚΗΝΗ 36

Ξεφυσά

ΔΕΣΠΟΙΝΑ (CONT'D)

Θεός σχωρέσ' τονε.
Για τη γειτονιά όμως είχε δίκιο.
Γιατί αν το μάθαινε ο κόσμος,
έπρεπε να ανοίξει η γη να με καταπιεί...

(ΠΑΥΣΗ)

Αλλά τι τα 'θέλεις...
Η αμαρτία είναι αμαρτία!

Παίρνει μια βαθιά ανάσα και ξεφυσά.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ (CONT'D)

Σαν το θάψαμε το παιδί, πια δεν
έκλαιγα κρυφά. «Είσαι νέα», μου
έλεγαν, «θα κάμεις κι άλλα».
Όμως ο καιρός περνούσε και ο Θεός
δεν μας έδινε.
«Να», έλεγα, «ο Θεός με τιμωρεί
που δεν μπόρεσα να προφυλάξω το
παιδί που μου χάρισε».
Και φοβόμουν για τον πατέρα σου,
γιατί ο καημένος, στην αρχή έκανε
τον αλύπητο για να μου δώσει
κουράγιο. Ύστερα όμως άρχισε να
γίνεται σιγανός, σκεπτικός...

Ο Γιωργής στέκεται με κατεβασμένο βλέμμα, φανερά
απορροφημένος σε όσα του λέει η μητέρα του.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ (CONT'D)

Όταν γεννήθηκες εσύ, πήρα μεγάλη χαρά!
Κάθισε κάπως η καρδιά μου. Αλλά δεν ηρέμησε.
Ο πατέρας σου σε ήθελε κορίτσι.
«Και αυτό καλώς μας όρισε, Δέσποινιώ,
μα εγώ το 'θελα κορίτσι»...

Η Δέσποινα ξεφυσά.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ (CONT'D)

Όσπου μια μέρα, ήρθε τελικά το
κορίτσι! Και τότε, ήρθε και η καρδιά
μου στον τόπο της.
Το ονομάσαμε Αννιώ! Το ίδιο όνομα που
είχε και το συγχωρεμένο, για να μη
φαίνεται πως λείπει κάποιος.
Και έλεγα νύχτα-μέρα «σ' ευχαριστώ,
κύριε, σ' ευχαριστώ, που με συγχώρεσες!»

ΠΑΥΣΗ

Και το προσέχαμε τόσο πολύ, που εσύ
Ζήλευες, και ζήλευες...
Και εγώ στεναχωριόμουνά...

Και ο πατέρας σου μου φώναζε
που σε παραμελούσα...
«Το αδικημένο μου παιδί» έλεγε...

(ΜΙΚΡΗ ΠΑΥΣΗ)

Μα εκείνο το καημένο, όσο περισσότερα
χάδια, τόσο λιγότερη υγεία...

ΚΟΝΤΙΝΟ στο πρόσωπο της Δέσποινας. Δείχνει να χάνεται στις σκέψεις της.

Καθώς έχουμε το κοντινό, βλέπουμε κάποιες σύντομες flashback σκηνές με την Αννιώ, που είδαμε στο προηγούμενο επεισόδιο, που φαίνονται αχνά στο πλάνο με το πρόσωπο της Δέσποινας, σαν να τις επαναφέρει αυτή στη μνήμη της.

Συγκεκριμένα:

- Η Αννιώ βγαίνει από την κρεβατοκάμαρα στο διάδρομο κάτασπρη, αδύναμη και αδυνατισμένη (από την 5^η σκηνή του πρώτου επεισοδίου).

- Η Αννιώ κάνει εμετό καθώς η μητέρα της την κρατά στην αγκαλιά της (από την 7^η σκηνή του πρώτου επεισοδίου).

- Στην εκκλησία, τη μητέρα να κοιτάζει την -σε άσχημη κατάσταση- Αννιώ καθώς κοιμάται. (σκηνή 37^η του πρώτου επεισοδίου).

Οι flashback εικόνες σταματούν, ενώ εξακολουθεί το κοντινό στα πρόσωπό της.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

τόσο λιγότερη υγεία...

Η Δέσποινα αναστενάζει.

Ο Γιωργής της πιάνει το χέρι.

Η Δέσποινα κατεβάζει ξανά το βλέμμα της.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ (CONT' D)

Να κάνω άλλο παιδί, δεν μπορούσα πια.

Ο πατέρας σου είχε πεθάνει.

Αν δεν βρισκόταν κάποιος να με χαρίσει
το παιδί του, ήθελα να πάρω τα βουνά.

(ΠΑΥΣΗ)

ΔΕΣΠΟΙΝΑ (CONT' D)

Είναι αλήθεια ότι δε βγήκε καλόγνωμο.

Μα όσο πιο πολύ το φρόντιζα τόσο το

ένιωθα δικό μου, και ηρεμούσα κάπως.

Και όσο περισσότερο παιδεύομαι, τόσο

έλεγα ότι με δοκιμάζει ο Θεός

για το παιδί που πλάκωσα. (ΠΑΥΣΗ)

(ΠΑΥΣΗ)

Η Δέσποινα κοιτάζει το Γιωργή.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ (CONT'D)

Γι' αυτό σε παρακαλώ,
μη μου ζητάς να το δώσω πίσω,
για να πάρω ένα άλλο...

ΓΙΩΡΓΗΣ

Όχι, μητέρα! Δε σου ζητώ τίποτα.

Της φιλά το χέρι.

ΓΙΩΡΓΗΣ (CONT'D)

Συγχώρεσέ με σε παρακαλώ!

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

(χαμογελώντας ελαφρά)

Να έχεις την ευχή του Χριστού
και της Παναγίας, παιδί μου!

Ο Γιωργής χαμογελά.

ΠΑΥΣΗ

ΓΙΩΡΓΗΣ

(ήρεμα)

Δε θέλω να στεναχωριέσαι, μητέρα!
Δεν το 'θελες αυτό που έκαμες.
Και ο Θεός συγχωράει, δεν τιμωρεί!
Να το θυμάσαι αυτό!

Η μητέρα σηκώνει το βλέμμα, κοιτά την κρεμασμένη στον τοίχο
εικόνα του Χριστού, και κάνει έναν ελαφρύ μορφασμό με
μειδίαμα σχεδόν ειρωνικό.

Ο Γιωργής σηκώνεται απότομα.

ΓΙΩΡΓΗΣ

Έλα,

Της απλώνει το χέρι.

ΓΙΩΡΓΗΣ (CONT'D)

Σήκω να πάμε μια βόλτα.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Πού παιδί μου;

Του δίνει το χέρι της.

ΓΙΩΡΓΗΣ

Ξέρω 'γω; Χμ... Ο κουρέας ζει ακόμα;

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Ο Τραϊανός; Ζει, ζει!

Η Δέσποινα σηκώνεται.

ΓΙΩΡΓΗΣ

Μου φαίνεται πρέπει να μας
θεραπεύσει οικογενειακώς!

Γελάνε.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Μπα σε καλό σου!

Αρχίζουν να περπατούν προς την πόρτα.

ΓΙΩΡΓΗΣ

(κοροϊδευτικά, μιμούμενος τη φωνή του
κουρέα και της μητέρας του)
«Βάλε μου λίγο τσίπουρο»
«Πάλι, βρε Τραϊανέ, τσίπουρο;»...

Ο Γιωργής ανοίγει την πόρτα και βγαίνουν στο διάδρομο.

ΓΙΩΡΓΗΣ (CONT'D)

...«Είμαι γέρος μωρή!
Αν δεν το τσούξω λιγάκι,
πώς θα δουν καλά τα μάτια μου;»

Γελούν.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Αχ αγόρι μου, ίδιο τον εκάμεις!

Φτάνουν στην εξώπορτα και βγαίνουν έξω.

ΣΚΗΝΗ 45Η ΜΟΝΤΑΖ ΣΕΚΑΝΣ

(Ακούγεται μελαγχολική μουσική)

Είναι φθινόπωρο. Ο Γιωργής
– περπατά στους δρόμους του χωριού με τα χέρια στις τσέπες
του και με ένα τυλιγμένο με ύφασμα μεγάλο αντικείμενο κάτω
από τη μασχάλη.

ΕΝΗΛΙΚΟΣ ΓΙΩΡΓΗΣ (VOICE OVER)
(CONT'D)

Η εξομολόγηση της μητέρας μου σε εμέ,
ήταν το δίχως άλλο, σημαντική ανακούφιση.
Τουλάχιστον έτσι πίστευα.

- περπατά σε έναν χωματόδρομο ανάμεσα σε δέντρα

ΕΝΗΛΙΚΟΣ ΓΙΩΡΓΗΣ (VOICE OVER)
(CONT'D)

Δεν ήταν παρά ανακούφιση
που το κρατούσε μέσα της.

- Φτάνει στην εκκλησία που είχαν μείνει με τη μητέρα του για μέρες όταν ήταν μικρός.

- Βρίσκεται μέσα στην εκκλησία και κοιτά το χώρο. Έπειτα κοιτά το σημείο που ξάπλωναν με την Αννιώ και τη μητέρα του. Κοιτά το παράθυρο που τον φόβιζε και χαμογελά ελαφρά.

ΕΝΗΛΙΚΟΣ ΓΙΩΡΓΗΣ (VOICE OVER)
(CONT'D)

Και τις αμέσως επόμενες ημέρες,
δεν άργησε να φανεί ότι δεν βγήκε
ποτέ από την κόλασή της...

ΠΑΥΣΗ

ΕΝΗΛΙΚΟΣ ΓΙΩΡΓΗΣ (VOICE OVER)
(CONT'D)

«Δεν έχεις παιδιά, για να μπορείς
να καταλάβεις πώς είναι να σκοτώσεις
το ίδιο σου το παιδί», είπε στον
πατέρα Ευγένιο, σε μια από τις
συζητήσεις μας...

- Ο Γιωργής στέκεται όρθιος κρατώντας το τυλιγμένο αντικείμενο μπροστά από το μνήμα του πατέρα του και τον τάφο της αδερφής του, που είναι οριοθετημένος - χτισμένος με πέτρες. Και στους δυο γράφει τα ονόματά τους: «Μιχαήλ Σ.» και «Άννα Σ». Δίπλα ακριβώς ένας μικροσκοπικός τάφος, επίσης οριοθετημένος με πέτρες χορταριασμένες, με έναν φθαρμένο ξύλινο σταυρό.

ΕΝΗΛΙΚΟΣ ΓΙΩΡΓΗΣ (VOICE OVER)
(CONT'D)

Επί σχεδόν 30 χρόνια, δεν μπορούσε
να το βγάλει από τη συνείδησή της.

- Ο Γιωργής σκυμμένος στο έδαφος «ξετυλίγει το ύφασμα». Μέσα υπάρχουν δυο ξύλινοι σταυροί, μωτεροί στο κάτω μέρος σαν σπαθί, ο ένας πάνω στον άλλο. Πιάνει τον ένα με το χέρι του και τον σηκώνει.

- Ο Γιωργής πιέζει με τα χέρια του και το βάρος του σώματός του το σταυρό στο χώμα. Είναι το χώμα που καλύπτει τον τάφο της Αννιώς. Μόλις το καταφέρνει, κάνει πίσω και κοιτάζει. Στη θέση του παλιού, φθαρμένου σταυρού με το όνομα «ANNA Σ.», στέκει τώρα ο καινούριος σταυρός στον οποίο

αναγράφεται: «ANNIΩ Σ, ΕΤΩΝ 5». Ο Γιωργής στρέφει τα μάτια του και στον μικρό τάφο. Εκεί τώρα στέκει ο δεύτερος σταυρός που τοποθέτησε, στον οποίο αναγράφεται: «ANNIΩ Σ. 2 ΜΗΝΩΝ».

- Ο Γιωργής περπατά στους δρόμους του χωριού.
- Ο Γιωργής φτάνει στο σπίτι του και ανοίγει την αυλόπορτα.

ΕΝΗΛΙΚΟΣ ΓΙΩΡΓΗΣ (VOICE OVER)
(CONT'D)

Το μικρό διάστημα που έμεινα στο χωριό σε τούτη την επιστροφή μου, η έγνοια για τη μητέρα μου φούντωνε, όσο πλησίαζε η ώρα που έπρεπε να τους αποχαιρετήσω ξανά.

Ο Γιωργής περπατά στην αυλή. Βλέπει σε μια καρέκλα μπροστά από την πόρτα να κάθεται η Φάνκω. Πλησιάζει με χαμόγελο και βλέπει πως η Φάνκω έχει σκυμμένο το κεφάλι και γέρνει ελαφρά στο πλάι, σαν να κοιμάται. Την πλησιάζει αργά και η έκφρασή του σοβαρεύει. Πάει κοντά και κοιτά πως η Φάνκω είναι ακίνητη και δεν αναπνέει. Ο Γιωργής παίρνει μια έκφραση λύπης και φωνάζει προς το σπίτι.

(η συγκινητική μουσική εξακολουθεί να ακούγεται και δεν ακούμε τον φυσικό ήχο).

Βγαίνουν έξω τρέχοντας ο Χρηστάκης, ο Μιχαλάκης και η Δέσποινα. Κοιτάζουν τη Φάνκω και το πρόσωπό τους επίσης παίρνει μια έκφραση λύπης και συνάμα νοσταλγίας.

ΕΝΗΛΙΚΟΣ ΓΙΩΡΓΗΣ (VOICE OVER)
(CONT'D)

Η ζωή, ωστόσο, είναι γεμάτη καθημούς...

Η Δέσποινα, ο Χρηστάκης, ο Μιχαλάκης και η μικρή ΚΑΤΕΡΙΝΙΩ(3) βρίσκονται στην αυλόπορτα και αγκαλιάζουν ένας-ένας τον Γιωργή που έχει γύρω του δυο βαλίτσες. Τελευταία ακολουθεί η Δέσποινα που τον φιλά και τον κοιτάζει με δάκρυα. Ο Γιωργής της χαμογελά και πηγαίνει και χαϊδεύει στο κεφάλι το Κατερινιώ (της οποία βλέπουμε μόνο από πίσω και όχι πρόσωπο). Η μητέρα χαμογελά. Ο Γιωργής κάνει να φύγει και σταματά κοιτώντας τους ένα-έναν.

ΕΝΗΛΙΚΟΣ ΓΙΩΡΓΗΣ (VOICE OVER)
(CONT'D)

...και δε γνώριζα ότι τότε, έβλεπα για τελευταία φορά, και αποχαιρετούσα για πάντα και ένα από τα πιο λατρεμένα πρόσωπα στη ζωή μου...

Ακριβώς στο σημείο αυτό, και καθώς τους κοιτά, ο φακός εστιάζει στο Χρηστάκη και τον Μιχαλάκη που του χαμογελούν συγκινημένοι (στο σημείο αυτό, και καθώς εστιάζουμε στα πρόσωπά των δυο αδερφών, έχουμε «SLOW MOTION» και η σκηνή κλείσει με ΚΟΝΤΙΝΟ στο πρόσωπο του Χρηστάκη με το χαμόγελο και τα υγρά του μάτια).

FADE OUT

ΣΚΗΝΗ 46^η/ ΕΞ. ΑΥΛΗ ΣΠΙΤΙΟΥ ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ - ΗΜΕΡΑ

Η Κατερίνα παίζει στην αυλή τρέχοντας πάνω κάτω. Η Δέσποινα κάθεται την καρέκλα δίπλα στην εξώπορτα και παρακολουθεί την Κατερίνα με ένα ελαφρύ μειδίαμα και με έκφραση σαν να βρίσκεται σε κατάσταση στοχασμού. Το πρόσωπό της είναι ήρεμο. Έξω στο δρόμο περνά η Τάσα, η οποία σηκώνει το χέρι και χαιρετά τη Δέσποινα. Η Δέσποινα, χωρίς να αλλάξει καθόλου την έκφρασή της και χωρίς να σηκωθεί από τη θέση της, κάνει το ίδιο. Έπειτα στρέφει ξανά το βλέμμα της στην Κατερίνα και συνεχίζει ήρεμη τους στοχασμούς της...

CUT TO BLACK.

ΤΕΛΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΥ
ΤΕΛΟΣ ΣΕΙΡΑΣ